

שלהבת אור הרשב"י

ניצוצי אודה

על עניני חנוכה

לעורך הלבבות ולפתוח שעד
לפנימיות עבודת ימים מאירים אלו

מלוקט וערוך מכתבי האריז"ל הרש"ש
ועליהם חונה ליקוט מוזכר לעורך הלבבות
לקראת הדלקת הנרות מספרי חסידות

ומחובר לו

סדר הדלקת נר חנוכה

יוצא לאור ע"י

אור הרשב"י

ימי החנוכה תשפ"א

אור הרשב"י

רחוב אור הרשב"י 1 מירון

טלפון: 04-3720697

פקס: 04-6826385

Miron@miron.org.il

סדר ועימוד: ש"ס

0533177225

תשפ"א כסלו

אור חדש על ציון תאיר

ישמחו הלומדים ויגילו המכוונים בהגלות נגלות אור מופלא רום מעלה, ילקוט מאיר עיניים, לקראת ימי החנוכה הקדושים והמאירים הבאים עלינו לטובה, אשר בהם מתנוצץ האור הגנוז מששת ימי בראשית, האור עצום והקדוש אשר מתגלה ביתר שאת ועוז בין בתרי גיצי אור פנימיות התורה.

אחרי אשר משמיא קא זכו לן לזכות את הרבים באור תורת הצדיקים, בקונטרס הנפלא שהוצאנו לאור לקראת ימי ראש השנה שעברו עלינו לטובה, ולאור כך שקיבלנו תגובות חמות ונלהבות על התועלת המרובה והעצומה שהביא הקונטרס למבקשי ה' ולחושבי שמו, ולאחר שנוכחנו לראות שהקונטרס התקבל בחסדי ה' יתברך, ברצון ובחיבה בעיני הלומדים.

ואף עתה רבים אומרים מי יראנו טוב, ומי ישקנו מים חיים מבאר חפרוה שרים. אי לכך אף אנו נענו לקריאה של חיבה, וקמנו ונתעודד להמשיך בעבודת הקודש. אשר על כן שינסנו מותנינו להוציא לאור קונטרס נוסף לקראת ימי החנוכה הבאים עלינו לטובה.

לעת הזאת התעוררו תלמידי חכמים חברי ורבני כולל אור הרשב"י - אתרא קדישא מירון להוציא לאור קונטרס נכבד זה, מעט הכמות ורב האיכות, ולהגישו בפני לומדי התורה די בכל אתר ואתר, ובפרט לחפצים לדפוק בשערי פנימיות התורה וספרי החסידות - אם מעט ואם הרבה, להטעימם מצוף מתיקות נועם עין החיים של פנימיות התורה ואור החסידות, באופן השווה לכל נפש ממש.

בו ימצאו עונג וגם שמחה לנפשם רוחם ונשמתם, וממנו ירוו צמאונם, מבאר המים החיים שאין להם סוף, המים המתוקים הנובעים מתורת מרנא האריז"ל, הבעש"ט ושאר להקת הקדושים צדיקי הדורות. ויהיה זה הליקוט דרך נאותה, נכונה ונעימה להתכונן כראוי וכיאות לקראת ימי החנוכה הבאים עלינו לטובה, ולשאוב מלוא חופניים מברכות שמים מעל המתנוצצים באלו הימים הקדושים.

כמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה, נקבצו ובאו בגליון זה כמה וכמה מאמרים בענין ימי חנוכה, נצוצי אורה שנלקטו מתוך דברי רבינו האריז"ל וכל קדושיו עמו גורי האר"י וצועדי בדרכו, שנערכו על ידי חבורה קדושה של רבני ומקובלי 'אור הרשב"י' ועליהם עומד הרה"ג ר' חנוך העשיל שליט"א העומד בראש הפקודים. גם לרבות בסוף מעשה, קיצור כוונות הדלקת נר חנוכה על פי דברי האריז"ל והרש"ש, הכל ברור שריר וקיים, בשפה ברורה ונעימה ובאופן השווה לכל נפש.

ואלה מוסיף על הראשונים, נלקטו ונסדרו בקונטרס מאמרים מאירי עיניים מספרי החסידות לדורותיהם בעניני ימי החנוכה, להלהיב הלבבות ולעורר הנפשות לקראת ימים נעלים אלו ומצוות ההדלקה, להאיר נפשותינו באור הגנוז, ולהמשיך ההארה על כל ימות השנה.

* * *

תקוותינו איתנה, שיתקבלו אף מאמרים אלו באהבה ובהיבנה בעיני הקוראים והלומדים, ונזכה להיות שליחים נאמנים בשליחותם, להלהיב הלבבות ולהכין הנפשות לעבודת הימים הנעלים הללו. ובזכות הכנת כלי נשמותינו ונפשותינו בהכנה דרבה כדת וכראוי, נוכה במהרה לקיום היעוד של 'ערכתני נר למשיחי', במהרה בימינו אמן.

בברכת התורה

אור הרשב"י

מבצר התורה

אתרא קדישא מירון

תוכן הענינים

סדר הדלקת נר חנוכה

אור הכוונות

- מאמר א - חנוכה - תיקון ההוד ..... יא
מאמר ב - להדליק נר חנוכה ..... טו
מאמר ג - כוונות ברכות ההדלקה ..... כא

שער פנימיות החסידות

- מאמר ראשון - תיקון ההוד ..... לג
מאמר שני - סוד ענין נר חנוכה ..... מד
מאמר שלישי - כוונת נר חנוכה ..... נח

שער אור החסידות

- התעוררות להדלקת נר חנוכה ..... פז
אור החנוכה ..... צג
האור העצום מאיר אפילו במקומות הנמוכים ..... צד
גזירות היוונים ..... צט
אור הגנוז ..... קה
אורו של משיח ..... קח
בערב שבת מדליקים נר חנוכה ואח"כ נר שבת .... קיא
שירות ותשבחות ..... קיא
דריידל ..... קיב
מוסיף והולך ..... קיג

סדר
הדלקת
נר חנוכה

תפילה מהגה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב
בעל בני יששכר זצוק"ל

לְשֵׁם יחוד קדוֹשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹהוּ, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ,
לְיַחַד שֵׁם י"ה בּוֹ"ה בְּיַחְוָדָא שְׁלָיִם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הִנְנִי מְכוּן
בְּהַדְלַקַּת נֵר חֲנוּכָה לְקִנּוּם מִצּוֹת בּוֹרְאֵי פֹאשֶׁר צוּוּנֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל לְתַקֵּן אֶת
שׁוֹרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן:

וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא חֲשׂוּבָה וּמְקַבֵּלַת
וּמְרַצָּה לְפָנֶיךָ מִצּוֹת הַדְּלָקַת נֵר חֲנוּכָה כְּאֵלּוּ פּוֹנְתֵי כָּל הַפְּנוּת שְׂפֹנוּ
הַפְּהִינִים מִזְשֵׁרְתֵי הַשֵּׁם בַּעַת אֲשֶׁר הָעִירוּ לְמוֹת נַפְשָׁם בְּשִׁבִיל כְּבוֹד שְׁמֶךָ
הַגְּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עוֹרְרֵתָ נִצְחָה עֲלֵיהֶם לְנִצַּחַת אֶת
אוֹיְבֵיהֶם וּלְנִצַּחַת עַל מְלֹאכֶת בֵּית ה', וְהִנְנִי עוֹשֶׂה עַל דַּעְתָּם וְעַל פְּנוּתָם וְעַל
דַּעַת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחַסִּידִים שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר שֶׁהִשְׁפַּעְתָּ לָהֶם נְסִיךְ וְזָכוּ
לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, וְעַל דַּעַת כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחַסִּידִים שֶׁבְּדוֹרוֹתֵינוּ, וּפִי כְּפִיהֶם
וְעִשְׂיֹתֵי פַעֲשֵׁיתָם, וּבְזָכוֹת הַמִּצְוָה הַזֹּאת תִּזְכְּנוּ לְנִצַּחַת אֶת אוֹיְבֵינוּ וּלְנִצַּחַת עַל
מְלֹאכֶת בֵּית ה', וְנִגְדָה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עֲלֵינוּ מִהֲרָה וְלֹא יִמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפָּנֵינוּ
וּמִפִּי זְרַעֵנוּ וּמִפִּי זָרַע זְרַעֵנוּ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, וְנִזְכָּה לְבָנִים תִּלְמִידֵי חֲכָמִים
אֲמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן. קְדוֹשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֲלֻקְנוּ בְּתוֹרָתְךָ שֶׁבָּעֵנוּ מִטּוֹבְךָ וְשִׂמְחָה
נִפְשָׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ וְטַהַר לְבָבֵנו לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת. מִלֶּךְ עַל כָּל הָעוֹלָם בְּלֹא בִּכְבוֹדְךָ
וְהִנְשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָךְ וְהוֹפַע בְּהַדָּר גָּאוֹן עֲנֶה עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תִבֵּר
אֶרֶץ, וְיַדַּע כָּל פְּעוּלֵי כֹחַ אֶתָּה פְּעַלְתָּ וְיִבִּין כָּל יֹצֵר כִּי אֶתָּה יִצְרָתוֹ וַיֹּאמֶר
כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפְ"ו (בְּגִי חֲנוּכָ"ה) ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִלְ"ה וּמִלְכוּתֵ"ו בְּפ"ה
מִשְׁלָ"ה (בְּגִי כ"ו פַּעֲמִים חֲנִ"ה אוֹתוֹת חֲנוּכָ"ה, וּבְגִי מַתִּיתוֹ"ו בֵּן יוֹחָנָן כַּהֵן גְּדוֹ"ה
חֲשֵׁמְנָא"י וּבְגִי"ו). אֲמֵן נִצַּח סְלָה וְעַד:

תפלה מסודר העיב"ץ מספר "משפט צדק"

לְשֵׁם יחוד קדוֹשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹהוּ, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ, לְיַחַד
שֵׁם י"ה בּוֹ"ה עַל־יְדֵי תְהוּא מְמוֹר וְנַעֲלָם בְּיַחְוָדָא שְׁלָיִם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.
הִרְנִי בְּאֵ לְקִנּוּם מִצּוֹת הַדְּלָקַת נֵר חֲנוּכָה לְתַקֵּן אֶת שׁוֹרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן:

וַיְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיְהִיָּה עִתָּהּ עֵת רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ לְהַיּוֹת עוֹלָה מִצּוֹת הַדְּרָקֶת גַּר הַנֶּבֶה שְׁלָנוּ כְּאֵלֹה הַשְּׁגָתִי כֹּל הַסּוּדוֹת הַנּוֹרְאִים אֲשֶׁר הֵם חַתּוּמִּים בָּהֶם, וְתַעֲלֶה לְפָנֶיךָ עִם פְּנוֹת מַעֲשֵׂה מִצְוָה זֹאת הַנַּעֲשִׂית עַל יְדֵי בְּנֵי יִדִּיךָ הַמְכַוְּנִים כֹּל שְׂמוֹתֶיךָ הַקְּדוּשִׁים הַרְאוּיִם לָבוֹא בַּהַדְרָקָה זוֹ, הַמַּעֲלִים יְחוּד וְזוּג מַדּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת, וְלִהְיוֹר בְּשִׁכְנֵת עֲדָה הַמְּאֻרֹת הַגְּדוֹלִים, וּמִשָּׁם יִשְׁפַע שְׁפַע לִי אֲנִי עַבְדְּךָ (פב"ט) לְאֹר כְּאֹר הַחַיִּים, כִּי אַתָּה תֵּאִיר גְּרִי ה' אֱלֹקֵי יְגִיָּה חֲשָׁבִי, שְׁלַח אֹרֶךְ וְאַמְתָּךְ הַמָּה יַחַוְנִי לִירְאָה וְלִאֲהָבָה אֶת שְׁמֶךָ, וְלִלְמוֹד וְלִלְמַד אֶת תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה תּוֹרַה שֶׁבְּכַתָּב וְתּוֹרַה שֶׁבְּעִלְפֶּהָ, בְּהַתְמַדָּה גְּדוּלָּה וְלִכְבוֹד שְׁמֶךָ וְתַבְרָךְ וְיִתְעַלֶּה, וּבִפְח סְגִלַת גַּר הַנֶּבֶה וְתַחַמְנֵנוּ בְּאֹר תּוֹרַתְךָ, אֲנִי וְזַרְעֵנוּ וְזַרְע וְזַרְעֵנוּ וְיָקִים בְּנוּ מִקְרָא שְׂפָתוֹב לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעָךָ וּמִפִּי זַרְע וְזַרְעָךָ אָמַר ה' מַעֲתָהּ וְעַד עוֹלָם. וַיְהִי זַרְעֵי וְזַרְעֵי וְזַרְעֵי (וּזְכַנִּי לְהוֹלִיד בְּנִים וְזָכָרִים) תִּלְמִידֵי חֲכָמִים וְחַסִּידִים אֲהוּבִים לְמַעֲלָה וּנְחַמְדִּים לְמַטָּה, וְתַחֲזִיק אֶת לְבָבְךָ לְתוֹרָה וְעַבְדָּהּ הַפֶּל מִרְצוֹנְךָ הַטּוֹב, וְאַזְכֶּה לְרֵאוֹת בְּנִים וּבְנֵי בְנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת בְּאַמְתָּ, גַּל עֵינַיִנוּ וּנְבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה, לְכַוֵּן לְאַמְתָּה שֶׁל תּוֹרָה וְסוּדוֹתֶיהָ:

וּבְזִבּוֹת מַתְתִּינָהוּ כִּהֵן גְּדוֹל וּבְנֵי הַרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת, וּבְאֹרְךָ נִרְאָה אֹר, וְטַהַר אֶת לְבָבְנוּ לְעַבְדוֹתְךָ, וְתַרְחִיקֵנוּ מִמַּדּוֹת רַעוֹת וּמִמַּחְשְׁבוֹת זְרוֹת וְכוּ'. וְתַחֲזִיקֵה עֵינַיִנוּ בְּשׁוֹבֶךָ לְרֵצוֹן בְּרַחֲמִים בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בִּירְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּבְשָׁנִים קַדְמוֹנִית. יְהִי לְרֵצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּינוּ לְפִי לְפָנֶיךָ, ה' צוּרֵי וְגֹאֲלֵי. וְאֲנִי תַפְלִתִּי לָךְ ה' עֵת רְצוֹן, אֱלֹקִים, בְּרַב חַסְדְּךָ, עֲנֵנִי בְּאַמְתָּ יִשְׁעָה: וַיְהִי נַעַם ה' אֱלֹקֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

סדר הברכות

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לְהַדְרִיק גַּר הַנֶּבֶה:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מִלְךְ הָעוֹלָם שְׁעָשָׂה
נִסִּים לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן
הַזֶּה:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מִלְךְ הָעוֹלָם
שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה:

לאחר הדלקת הנרות אומרים הנרות הללו

הַנִּרְוֹת הֵלְלוּ אֲנוּ מִדְּלִיקוֹן עַל הַנִּסִּים
וְעַל הַנִּפְלְאוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת
וְעַל הַמְּלַחְמוֹת. שְׁעָשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים
הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה. עַל יְדֵי בְּהִנְיָךְ הַקְּדוֹשִׁים.
וְכֵן שְׂמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה. הַנִּרְוֹת הֵלְלוּ קִדְשׁ
הֵם. וְאִין לָנוּ רְשׁוֹת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם. אֲלֵא
לְרִאוֹתָם בְּלָבָד. כִּדִּי לְהוֹדוֹת וּלְהֵלֵל
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל נִסְיָךְ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ
וְעַל יְשׁוּעָתֶךָ.

נוהגים לומר ויהי נועם ד' פעמים

וְיִהְיֶה נָעִם ה' אֲרָקִינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו בּוֹנֵה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו בּוֹנֵהוּ:

יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִיּוֹן בְּצֵל שַׁדַּי וְתַלְוֹנָן: אָמַר לָהּ מַחְסֵי וּמְצוּדֹתַי אֲרָקֵי אֲבֹטָח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילֶךָ מִפֶּחַ יְקוּשׁ מִדְּבַר הַזּוֹת: בְּאֲבָרְתוֹ יִסָּד לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תִּתְחַסֶּה צְנֹה וְסִחְרָה אֲמַתּוֹ: לֹא תִירָא מִפֶּחַד לְיָדָהּ מִחֵץ יַעֲוֹף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפְלֵי יִהְיֶךָ מִקְטָב יִשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל מִצִּדְךָ אֶלְפֵי וּרְבֵבָה מִימִינֶךָ אֶלְיֶךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֵשׁ וְשִׁלְמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אִתָּה ה' מַחְסֵי עֲלִיּוֹן שְׁמֹת מַעֲוֹנֶךָ: לֹא תֵאָנֶה אֶלְיֶךָ רָעָה וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאִהְיֶךָ: כִּי מִלְּאֲבוּי יִצְנֶה לָךְ לְשִׁמְרֶךָ בְּכֹל דְרָבִיבֶךָ: עַל כַּפַּיִם יִשְׂאוּנֶךָ פֶּן תִּגּוּף בְּאֶבֶן רִגְלֶךָ: עַל שַׁחַר וּפְתָן תִּדְרֹךְ תִּרְמָם כְּפִיר וְתַנּוּן: כִּי בִי חֲשַׁק וְאִפְלִטְהוּ אֲשַׁנְּבֶהוּ כִּי יִדַע שְׁמַי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ עִמּוֹ אֲנַכִּי בְּצָרָה אֲחַלְצֶהוּ וְאֲכַבְּדֶהוּ: אֲרָךְ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהוּ וְאִרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי: אֲרָךְ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהוּ וְאִרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי.

מ עוֹז צוֹר יִשׁוּעָתִי לָךְ נָאֵה לְשִׁבְחָה. תִּפּוֹן בֵּית תִּפְלִתִי וְשֵׁם תּוֹרָה נִזְבַּחַת. לָעֵת תִּכְבִּין מִטְּבַח מִצָּר הַמִּנְבַּח. אִז אֲנַמּוֹר בְּשִׁיר מִזְמוֹר חֲנַנְפַת הַמִּזְבֵּחַ:

ך עוֹת שְׁבָעָה נִפְשֵׁי בְּנֹנָן כַּחֵי בְלָה. חֲיֵי מָרְרוּ בְּקוּשֵׁי בְּשַׁעְבוֹד מַלְכוֹת עֲנָלָה. וּבְיָדוֹ הַגְּדוּלָּה הוֹצִיא אֶת הַסְּגָלָה. חֵיל פְּרָעָה וְכָל זָרְעוֹ יָרְדוּ כְּאֶבֶן בְּמִצְוֶלָה:

ך בִּיר קָדְשׁוֹ הִבִּיאֵנִי וְגַם שֵׁם לֹא שָׁקַטְתִּי. וּבֹא נִגְשׁ וְהִגְלֵנִי. כִּי זָרִים עֲבַדְתִּי. וַיִּינן רַעַל מְסַכְתִּי כְּמַעַט שְׁעַבְרָתִי. קֶץ בְּבָרַ. זָרְבָבָר. לְקֶץ שְׁבָעִים נוֹשְׁעָתִי:

ב רות קומת בְּרוּשׁ בְּקֶשׁ אֶגְנֵי בֶן הַמִּדְתָּא. וְנִהְיְתָה לֹו לְפַח וְלְמוֹקֶשׁ
לְמוֹקֶשׁ וְנִאֲתָו וְנִשְׁבְּתָה. רֹאשׁ יְמִינִי נִשְׂאֵתָ. וְאוֹיֵב שְׂמוֹ מְחִיתָ. רַב
בְּנָיו וְקִנְיָנָיו עַל הַעֵץ תִּלְיִתָ:

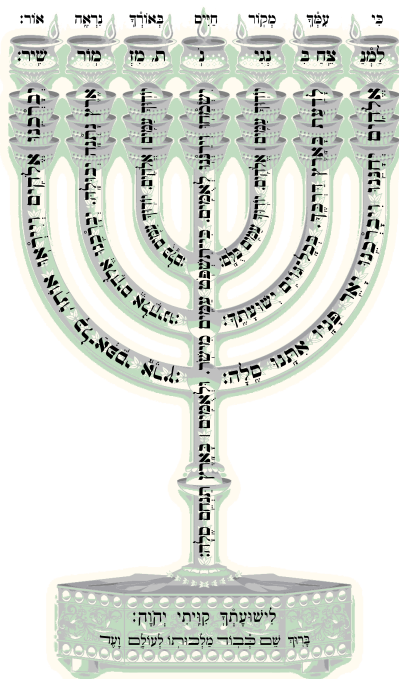
י וְנִים נִקְבְּצוּ עָלַי אֲזֵי בִימֵי חֲשָׁמַנִּים. וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מְגִדְלֵי וְשִׁמְאוּ כָּל
הַשְּׂמָנִים. וּמְנוֹתַר קִנְקֻנָּיִם נַעֲשֶׂה גַם לְשׁוֹשָׁנִים. בְּנֵי בֵינָה יְמֵי שְׂמוֹנָה
קָבְעוּ שִׁיר וְרַנְנִים:

ח שׁוֹף זְרוּעַ קִדְשָׁה וְקָרַב קִין הַיְשׁוּעָה. נִקָּם נִקְמַת דָּם עֲבָדֶיךָ מֵאֲמוֹת
הַרְשָׁעוֹת. בִּי אֲרָכָה לָנוּ הַשְּׁעָה. וְאִין קִין לִימֵי הַרְעָה. דְּחַה אֲדַמּוֹן
בְּצַל צִלְמוֹן הַקָּם לָנוּ רוּעָה שְׁבָעָה. מְחַה פֶּשַׁע וְגַם רָשַׁע הַקָּם לָנוּ
רוּעִים שְׁבָעָה:

מזמור שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד. אֲרוֹמְמָהּ ה' בִּי
דְלִיתָנִי וְלֹא שִׁמְחָתָ אִיבֵי לִי. ה' אֲלֶקִי
שׁוֹעֵתִי אֲלֶיךָ וַתַּרְפָּאֵנִי. ה' הַעֲלִיתָ מִן שְׂאוֹל נַפְשִׁי
חַיִּיתָנִי מִיַּרְדֵּי בּוֹר. וְזָמְרוּ לָהּ חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךְ
קִדְשׁוֹ. בִּי רַגַע בָּאֲפוֹ חַיִּים בְּרָצוֹנוֹ בְּעָרַב יֵלִין בְּכִי
וְלִבְקָר רִנָּה. וְאֲנִי אֲמַרְתִּי בְשִׁלּוֹי בַּל אֲמוֹשׁ לְעוֹלָם.
ה' בְּרָצוֹנְךָ הַעֲמַדְתָּה לְהַרְרִי עַז הַסְתַּרְתָּ פְּנִיךָ הַיִּיתִי
נְבֻהָל. אֲלֶיךָ ה' אֶקְרָא וְאֵל ה' אֶתְחַנֵּן. מַה בָּצַע
בְּדַמִּי בְּרַדְתִּי אֵל שְׁחַת הַיּוֹדֶךָ עֶפְרַי הַיְגִיד אֲמַתְךָ.
שְׁמַע ה' וְחַנְּנֵי ה' הִיָּה עֵזֶר לִי. הַפְּכַת מַסְפְּדֵי לְמַחוּל
לִי פִתְחַת שִׁקִּי וַתֵּאזְרֵנִי שִׁמְחָה. לִמְעַן יִזְמְרָךְ כְּבוֹד
וְלֹא יִדָּם ה' אֲלֶקִי לְעוֹלָם אֹדְרָךְ.

לְמִנְצָה

בְּנִינָת מְזֻמּוֹר שִׁיר: אֲלֵקִים יִתְנַנּוּ וּיְבָרְכֵנוּ יְאֵר פְּנֵיו אֶתְּנוּ סֶלָה: קָדַעַת
 בְּאֶרֶץ דְּרָכָה בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתָהּ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֲלֵקִים יוֹדוּךָ עַמִּים בְּלִמָּה:
 יִשְׁמְחוּ וּיְרַנְּנוּ לְאֵמִים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מְיוֹשָׁר וּלְאֵמִים בְּאֶרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ
 עַמִּים אֲלֵקִים יוֹדוּךָ עַמִּים בְּלִמָּה: אֶרֶץ נְתַנָּה יְבוֹלָה יְבָרְכֵנוּ אֲלֵקִים אֲלֵקֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ
 אֲלֵקִים וַיִּירְאוּ אֶת־ךָ כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ:

אב"ג ית"ץ
 קר"ע שט"ן
 נג"ד יכ"ש
 בט"ר צת"ג
 חק"ב טנ"ע
 יג"ל פז"ק
 שק"ו צי"ת

אָנָּה כְּבֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה:
 קַבֵּל רַנַּת עַמֶּךָ שֹׁגְבֵנוּ טַהַרְנוּ נוֹרָא:
 נָא גְבוּר דּוֹרְשֵׁי יַחֲדוּךָ כְּכַבַּת שְׁמֵרָם:
 בְּרַכְּם טַהַרְם רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ תְּמִיד גְּמִלָּם:
 חֲסִין קְדוּשׁ בְּרוּךְ טוֹבְךָ נִחַל עֲדָתְךָ:
 יְחִיד גְּאֻה לְעַמֶּךָ פְּנֵה זֹכְרֵי קְדָשְׁתְּךָ:
 שׁוּעָתְנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתְנוּ יוֹדַע תַּעֲלֹמוֹת:

בַּחֲשׁ: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

רְנַנְנוּ צְדִיקִים בַּה' לַיִשְׂרָאֵל נְאוּהַ תְּהַלֵּלָהּ. הוֹדוּ לָהּ בְּכַנּוֹר בְּנִבְלָה
 עֲשׂוֹר וּזְמָרוּ לוֹ. שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חֲדָשׁ הַיְטִיבוּ נֶגֶן בְּתִרְוָעָה.
 כִּי יִשָּׂר דְּבַר ה' וְכָל מַעֲשָׂהוּ בְּאִמּוֹנָה. אֲהַב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד
 ה' מִלְּאָה הָאָרֶץ. בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאִים.
 כִּי־נִבְּרָה מִי הַיָּם נִתְּנָן בְּאֶצְרוֹת תְּהוֹמוֹת. יִירָאוּ מֶה' כָּל הָאָרֶץ
 מִמֶּנּוּ יִגּוּרוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תִבְלָה. כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֵד.
 ה' הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים. עֲצַת ה' לַעֲוֹלָם תַּעֲמֵד
 מַחְשְׁבוֹת לָבוֹ לְדָר וְדָר. אֲשֶׁר־י הַגּוֹי אֲשֶׁר ה' אֲלָקָיו הָעַם בְּחַר
 לְנַחֲלָה לוֹ. מִשְׁמַיִם הַבִּיט ה' רְאֵה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם. מִמְּכּוֹן
 שְׁבַתוֹ הַשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. הַיַּצֵּר יַחַד לָכֶם הַמְכִּינֵן אֶל כָּל
 מַעֲשֵׂיהֶם. אִינן הַמְלִיךְ נוֹשָׁע בְּרַב חַיִל גְּבוּר לֹא יִנְצֵל בְּרַב כֹּחַ.
 שְׂקָר הַסּוֹס לְתִשׁוּעָה וּבְרַב חֵילוֹ לֹא יִמְלֹט. הִנֵּה עֵינַי ה' אֶל יִרְאֵי
 לְמִיחָלִים לְחַסְדּוֹ. לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בְּרַעֲב. נַפְשֵׁנוּ
 חֲפָתָה לָהּ עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא. כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לְבַנּוּ כִּי בָשָׂם קִדְשׁוֹ
 בְּמַחְנֵנוּ. יְהִי חֶסֶדְךָ ה' עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ.

והגים לרקוד ולזמר שיר המעלות לדוד ועוד

שִׁיר הַמַּעֲלֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נָּעִים שְׁבַת אַחִים גַּם
יַחַד: בְּשִׁמְן הַטוֹב עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל הַזֶּקֶן וְזָקֵן אַהֲרֵן שִׁירְד
עַל פִּי מְדוּחָתָיו: כְּטַל חֶרְמוֹן שִׁירְד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה ה'
אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

וְנִגִּים נִקְבְּצוּ עָלַי אֲזִי בַיּוֹם הַשְּׂמִינִים. וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מִגְּדָלִי וְשָׂמְאוּ כָּל הַשְּׂמִינִים. וּמְנוֹתַי
 כִּנְקָנִים נַעֲשָׂה גַם לַשׁוֹשְׁנִים. בְּנֵי בֵינָה יְמֵי שְׂמוֹנָה קָבְעוּ שִׁיר וְרַנְנִים:
וְהָאֵר עֵינַי בְּתוֹרְתְךָ וְדַבַּק לְבַנּוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ:

אור כוזנת

נר חנוכה

שווה לכל נפש

מאמר א

חנוכה - תיקון ההוד

האריז"ל, האם חנוכה הוא בנצח ופורים בהוד, או להיפך. ולמעשה הסכמת הרבה מהמקובלים שחנוכה הוא בהוד, ופורים בנצח. נמצא שבימי החנוכה נעשה התיקון בספירת ההוד של זעיר אנפין².

חנוכה - כנגד מידת ההוד

נודע שבכל אחד מהימים טובים נתקנת אחת מספירות חג"ת נה"י של זעיר אנפין, ומתגלית ונשפעת הארה של ספירה זו בעולמות. ובימי **חנוכה ופורים** נעשה התיקון בספירות **נצח והוד**, ונשפע ומאיר בימים הללו האורות של ספירות נצח והוד³.

יעקב ורחל תרווייהו בהוד

ענין ההארה הגדולה שמאירה בימי החנוכה הוא, שהמלכות [רחל] מקבלת

ומצינו סתירת השמועות בזה בדברי

א. תיקוני זוהר חדש דף נח ע"ב. **שער הכוונות** (דף עו ע"א), וז"ל: וכן הימים טובים עצמם יש ביניהם הפרש מיו"ט לחבירו, וכמו שמצינו בספר הזוהר ובתיקונים, כי פסח הוא דרועא ימינא, וראש השנה דרועא שמאלא, וסוכות באמצעייתא, ופורים וחנוכה נצח והוד כו'.

ב. נהר שלום דף מ ע"ב, וכן משמעות סידור הרש"ש. מיהו יעויין **בשמן ששון** (דרוש א דחנוכה אות ב), שלדעתו חנוכה ופורים שניהם הם בנצח והוד, אלא שחנוכה הוא בהוד הפרטי של שניהם [היינו בהוד דנצח, ובהוד דהוד], וכן כתב מהר"א פיריה (תולדות אהרן ומשה תשובה נב) יעויין שם. והרמח"ל (קיצור הכוונות) כתב, כי בחנוכה שולטת ספירת הנצח שהוא ענף החכמה, אשר לכן נעשה הנס בשמן שהוא בסוד חכמה, אך התיקון שנעשה בו היה בהוד, ראה עוד להלן מה שיובא מדבריו (וכעין זה כתב במשנת חסידים חנוכה פ"ד). **ובאור יקר לרמ"ק** (תקונים ח"א עמ' יב) כתב, כי חנוכה ופורים כלולים שניהם מנצח והוד, כי הנס נעשה בהם מיחוד נצח והוד, ובכל אחד מהם יש בחינה מיוחדת של נצח ובחינה מיוחדת של הוד, יעויין שם.

ההוד של זעיר אנפין, והנוק' מקבלת את ההארה מההוד של זעיר אנפין עצמו, שלא דרך יעקב בעלה. ודבר זה הוא תוספת קדושה לנוק', וזו היא תוספת הקדושה וההארה הגדולה הנוהגת בימי החנוכה⁷.

הארה מספירת ההוד של זעיר אנפין, וכפי שיבואר.

כי הנה בימות החול עומדים יעקב ורחל כנגד הנה"י של זעיר אנפין, יעקב עומד כנגד הנצח של זעיר אנפין, ורחל עומדת כנגד ההוד שלו⁸.

תיקון פגם ההוד

הטעם שבחנוכה יכולה הנוק' לקבל את ההארה של ההוד בעצמה שלא על ידי בעלה הוא, כי הנה בעת שנלחם הס"מ עם יעקב אבינו, נאמר 'ויגע בכף ירכו', והיינו שפגם במידות נצח והוד⁹. וכיון שיש פגם במידת ההוד, לפיכך לא יכולה הנוק' לקבל את השפע מההוד של זעיר אנפין, כי אם דרך בעלה.

והסדר הוא, שיעקב מקבל ההארה מהנצח של זעיר אנפין, ורחל מקבלת הארה מההוד של זעיר אנפין, אולם רחל איננה יכולה לקבל את הארה מההוד של זעיר אנפין עצמו, אלא הארת ההוד נמשכת ליעקב והוא מעביר אותה לרחל.

אך בימי החנוכה יש חידוש מיוחד, שיעקב ורחל עומדים שניהם כנגד

ג. היחוד הנעשה בתפילות ימות החול, הם יחוד של יעקב ורחל, העומדים כנגד הנה"י של זעיר אנפין. והסדר הוא שנמשכים המוחין לזו"ן הגדולים, ומהם נמשכת הארת המוחין ליעקב ורחל, ולאחר מכן נעשה היחוד של יעקב ורחל. [ישנם כמה בחינות יעקב ורחל, ונחלקו הדעות במפרשים מי המה יעקב ורחל הללו שמתייחדים בימות החול, ואכהמ"ל].

ד. שער הכוונות חנוכה, ופרי עץ חיים שער החנוכה פ"ד.

וביאר הרמ"ע מפאנו (יונת אלם מהדו"ק פרק צד, מהדו"ב ח"ה פרק יב), שגם בימי החנוכה מקבלת הנוק' את ההארה דרך יעקב בעלה, אבל לעומת מה שבימי החול מקבלת את הארת ההוד בזכות בעלה, עתה בימי החנוכה מקבלת הארה זו בזכות עצמה, ולכן עומד גם יעקב בהוד כי גדול כבודו בישועתה.

ה. בכתבי האריז"ל רבו הסתירות בזה, לפעמים מבואר שהפגם היה רק בנצח (שער הפסוקים שופטים), ולפעמים מבואר שהפגם היה בהוד (עץ חיים שער לה פ"ה), ולפעמים מבואר שהפגם היה בשניהם (פרי עץ חיים חנוכה פ"ד). ובשער מאמרי רשב"י (בראשית) ובטעמי המצוות (וישלח) כתב, כי הפגם היה רק בנצח דז"א ובהוד דנוק' שהיה דבוק בנצח דז"א. ומהר"א פיריה (מעיל קדש בגדי ישע על עץ חיים שם) כתב, כי עיקר הפגם היה בהוד, אלא כיון שנצח והוד כלולים זה בזה, על כן היה הפגם בשניהם, אלא שהפגם היה רק מצד בחינת ההוד שבהם (יעו"ש, וכעין זה כתב באמרי נועם דז"קוב יום ז' חנוכה).

ידי שגזרו על המילה והיו רוצים לעכב התפשטות שפע החסדים היוצאים מן היסוד, בכח הערלה הסותמת אותו, שכאשר הערלה מכסה על היסוד לוקחת הסטרא אחרא את השפע של היסוד ומתאחזת בספירת ההוד, בסוד הכתוב 'כל היום דוה' [דו"ה אותיות הו"ד], נמצא שהיוונים רצו לפגום במידת ההוד.

וכשגברו בית חשמונאי, נתקן גם פגם ההוד של היוונים על ידי מתתיהו ובניו שהיו חמשה אנשים, בסוד חמשת החסדים היוצאים מן היסוד, שכשהם מתגברים הסטרא אחרא נחלשת ואינה יונקת².

בימים ההם בזמן הזה

בכל שנה ושנה בימי חנוכה נעשה מחדש תיקון ההוד, ולכך ישנם שמונה ימי חנוכה, כנגד ספירת ההוד שהיא הספירה השמינית¹, ובכל שנה בימים

וכאשר בא שמואל הנביא תיקן את מידות הנצח וההוד, וזהו שאמרו חז"ל שהיה שמואל שקול כמשה ואהרן שהם בסוד נצח והוד. אמנם עדיין לא נתקן ההוד לגמרי, עד שבאו בני חשמונאי ותיקנו אותו על ידי המלחמות שעשו עם היוונים, וגמר התיקון היה בשמונת ימי החנוכה [דמתתיהו שהיה כהן גדול שהוא שושבינא דמטרוניתא, המשיך הארה מיחודי נ"ר שבהדלקת הנרות (שיבואר עניינם להלן מאמר ג) ותיקן על ידם את פגם ההוד¹], ולכן היו שמונה ימים, כנגד שמונת הספירות שעד מידת ההוד¹.

ולכן עתה לאחר שנתקן ההוד בימי החנוכה, יכולה הנוק' בשמונת ימי החנוכה לקבל את הארת ההוד בעצמה, שלא על ידי יעקב בעלה².

היוונים פגמו בספירת ההוד

נוסף לפגם ההוד הכללי הוסיפו היוונים לפגום עוד בספירת ההוד, על

1. סידור קול יעקב לר"י קאפיל.

2. ספר הליקוטים תולדות. וכתב הרש"ש כי לזה רומזת גם האות ח' שבשם 'חנוכה', כי הוא כנגד ההוד שהיא המידה השמינית.

3. פרי עץ חיים חנוכה פ"ד.

4. קיצור הכוונות לרמח"ל.

5. נהר שלום דף מ ע"ב.

וענין 'על הניסים' שאומרים בחנוכה ופורים הוא, שכאמור בחנוכה ופורים מתגלים האורות של נצח והוד. והנה נצח הוא שם הוי"ה, והוד הוא שם אדנ"י, ושם הוי"ה במילוי מ"ה עם שם אדנ"י עולים בגימטריא נ"ס, ויסוד כלול בנצח והוד, והוא כולל נ' שערים העולים בגימטריא י"ם, לכן נקרא 'על הניסים', נס י"ם, ולכן אומרים בחנוכה ופורים 'על הניסים'."

הללו מתעורר שוב כח הקדושה להכניע את הקל"י כמו בימים ההם*.

על הניסים

ולכן תיקנו חז"ל לומר בחנוכה תפילת על הניסים בברכת ההודאה שבתפילת העמידה, שהיא כנגד ספירת ההוד, כנודע".

יא. סידור הרש"ש לפורים בהקדמה.

יב. פרי עץ חיים חנוכה פ"ד.

יג. פרי עץ חיים שם.

מאמר ב

להדליק נר חנוכה

בעשיית מלאכה], אך אנו ממשיכים אליה למקומה הארה מכל הספירות של זעיר אנפין אף מהכתר, ונמשכת ההארה אליה למטה למקומה. וזהו חידוש שאין בשאר ימות השנה, שנמשך אליה הארה מכל עשר הספירות למטה במקומה¹.

מנהג איסור מלאכה לנשים

ועל כן נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד נרות חנוכה דולקות (שו"ע או"ח תרע, א), מאחר שהנשים מושרשות במלכות העליונה שיש לה תוספת הארה בעת הדלקת נר חנוכה, על כן נהגו סלסול לאסור על עצמן עשיית מלאכה, להתקדש בכך בשעת הדלקת הנרות דוקא².

ענין הדלקת נר חנוכה

תיקנו חז"ל להדליק נר חנוכה, לזכר הנס שנעשה במנורת בית המקדש. וענין הדלקת נר חנוכה הוא בכדי להמשיך הארה גדולה מזעיר אנפין למלכות [נוק' של זעיר אנפין]³, כפי שיבואר להלן (מאמר ג') [וההארה נמשכת מזעיר אנפין לנוק' (כפי שיבואר להלן שם)].

והנה מקום עמידת הנוק' הוא כנגד הנה"י של זעיר אנפין, ובשבת יש לנוק' עליה - שעולה למעלה ממקומה עד הכתר של זעיר אנפין. אולם עתה בימי החנוכה אין לה עליה, אלא נשארת לעמוד למטה במקומה כנגד הנה"י של זעיר אנפין [ולכך הם ימי חול ומותרים

1. ד. שער הכוונות דף קח ע"ד.

2. שער הכוונות שם, פרי עץ חיים חנוכה פ"ד.

3. טור ברקת תרע, א. בן איש חי ש"א הלכות חנוכה אות כז.

טעם שנשים חייבות בנר חנוכה

ומה שאמרו חז"ל (שבת כב, א) מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל, דהנה היסוד של הנוקבא הוא בחינת חלל הפתח^ז, ומצד שמאל של היסוד הוא ההוד, ועל כן יש להדליק משמאל הפתח בכדי לתקן את מידת ההוד שבשמאל [ומזוזה מימין בכדי לתקן את מידת הנצח שבימין]^א.

ומטעם זה נשים חייבות בנר חנוכה (שו"ע תרעה, ג), שאף שהאור נמשך מזעיר אנפין לנוק^ב, אבל כיון שהוא לצורך הנוק^ב, יכולה האשה להדליק, על דרך שהנוק^ב העליונה היא המתעוררת תחילה להתחבר עם הזכר^ג.

הדלקה עושה מצוה

וצריך להניח הנרות בטפח הסמוך לפתח (שם תרעא, ז), שהוא מכוון כנגד החלל שיש בין ההוד ליסוד [דהיסוד הוא עצם חלל הפתח], שבחלל זה יש שם א"ל אדנ"י העולה עם הכולל צ"ז כמנין טפ"ח^ד.

ולכן אמרו חז"ל ששהדלקה עושה מצוה ולא הנחה (שם תרעה, א), כי אין אנו מעלים את הנוק^ב ממקומה כלל [שזהו בחינת הנחה], אלא אנו ממשיכין לה אור מלמעלה למקומה, שזהו בחינת הדלקה^ה.

למעלה מג' טפחים ולמטה מי'

ענין מה שמדליקים נר חנוכה למעלה מג' טפחים (תרעא, ו), הוא לפי שהנוק^ב עומדת כנגד ספירות נה"י של זעיר אנפין, וכל ספירה היא בסוד

מקום ההדלקה

מדליקים על פתח הבית (שם תרעא, ה), כיון שבחנוכה היא הארת ותיקון מידת ההוד שהיא המידה השמינית (כמבואר במאמר א), ואות ח' היא בצורת פתח^ו.

יז. טור ברקת תרעה, ג.

יח. פרי עץ חיים שם, מחברת הקודש חנוכה.

יט. נהר שלום דף מ ע"ב.

כ. נהר שלום שם.

כא. טור ברקת תרעא, ז.

כב. נהר שלום שם.

הנרות, ומאיזה צד להתחיל בהדלקה מידי יום.

טפ"ח² [טפ"ח עולה כמנין מ"ה ב"ן, שמהם כלולות הספירות כידוע³].

ודעת האריז"ל כדעת המחבר בשולחן ערוך, שבליל ראשון ידליק נר הראשון מצד ימין, ובליל שני יתחיל להדליק את הנר שלשמאל הנר שהדליק אמש, ואחר כך יפנה לצד ימין וידליק את הנר שהדליק אמש ראשון, ובליל שלישי יוסיף נר חדש משמאל לנרות שהדליק אמש, וממנו יתחיל בהדלקה ויפנה לימין, וכן על דרך זה בשאר הלילות⁴.

וצריך להניחם למטה מ' טפחים (שם), לפי שהנוק' איננה עולה כעת עד ראש זעיר אנפין כמו בשבת, רק אנו ממשיכין לה אור מראש הזעיר אנפין [ומכל הספירות שלו] למקומה שכנגד הנה"י שלו. ומכל מקום אם הניח אותה בתוך י' יצא, כי כל זה נקרא מקומה, כיון שהיא נוטלת אור מכל י' הספירות של זעיר אנפין, אבל למעלה מ' אין להניח⁵.

סדר ההדלקה

והטעם הוא, כיון שבחנוכה נתקנת בחינת ההוד, לכן מתחילים להדליק מצד שמאל ששם ההוד⁶. ועוד, שיש

נחלקו הפוסקים (שו"ע או"ח סי' תרעו ס"ה) בסדר ההדלקה הראוי, היכן להניח

בג. פרי עץ חיים חנוכה פ"ד. וכתב הכף החיים (או"ח סי' תרעא סקמ"ו) וזה לשונו: ועיין **בשערי תשובה** (שם אות ה) שכתב בשם **טור ברקת**, דמצוה להניחה מעט למעלה משבעה טפחים, וכן כתב **בן איש חי** (וישב אות ה) דטוב להניחה מעט למעלה משבעה. אבל לפי דברי האריז"ל הנזכרים משמע דלא יש מצוה וטוב למעלה משבעה, אלא הטוב למעלה משלשה. והגם דהרב **שומר אמונים** (בקונטרס התשובות שבסופו, סי' ה) העלה דהעושה כדברי טור ברקת שפיר עבד ויש לו מקום בכתבי האריז"ל על מה לסמוך יעו"ש, והביא דבריו המחזיק ברכה אות ג והשערי תשובה שם, מכל מקום לא כתב אלא יש לו לסמוך, אבל לא כתב דיש מצוה בזה יותר מלמעלה משלשה ודוק, עכ"ל.

בר. קיצור כוונות לרמח"ל, והיינו שהספירות נעשו מחלקים של שם מ"ה, וחלקים של שם ב"ן (כדאיתא בעץ חיים ש"ט פ"ז).

בה. פרי עץ חיים שם.

בו. שער הכוונות קח ע"ג.

בז. שמן ששון שם.

עד למעלה עד כל העשר ספירות על ידי נר שבת, מאשר על ידי נר חנוכה שהוא למטה, על אף שגם אור זה נמשך לה מכל העשר ספירות דז"א^א.

לפנות בהדלקתו לצד ימין, בכדי לקשר את המלכות שהיא בסוד הנר, במידת החסד שבימין^ב.

ולכן ראוי בערב שבת חנוכה להדליק תחילה נר חנוכה קודם שידליק נר שבת (שם תרעט, א), כי ראוי להעלותה מעט מעט ממטה למעלה ממדרגה למדרגה. אבל אם הדליק של שבת תחילה, כבר עלתה הנוק' למעלה עד הראש, ואיך ידליק לאחר מכן נר של חנוכה ויחזור להורידה למטה בנה"י ח"ו^ג. ועוד, כי אם ידליק של שבת קודם, מכיון שכבר עלתה, מה התועלת בנר חנוכה. לכן תחילה יעשו לה הכנה בהדלקת נר חנוכה וירדו בה האורות, ואחר כך תעלה על ידי נר שבת^ד.

נר שבת ונר חנוכה

לעומת מה שבחנוכה הנוק' נשאר במקומה שכנגד נה"י של זעיר אנפין, ונמשכת לה ההארה של כל הספירות של זעיר אנפין אליה למטה במקומה. הנה ביום השבת עולה הנוק' ממש עד הכתר של זעיר אנפין^ה, ולכן אז מקומה ממש בכל ה' טפחים, ואז הנוק' נקראת נר שבת שלימה^ו.

ולכן אם לא השיגה ידו לקנות שמן לנר של שבת ונר חנוכה, נר שבת קודם (שם תרעה, א), לפי שיותר טוב להעלותה

כה. טור ברקת תרעו, ד, יעו"ש עוד.

כז. בשמן ששון על שעה"כ שם כתב שאין לסמוך על הדברים הללו, לפי שהם מדברי זולתו, שלא מצינו שעולה הנוק' עד הכתר של זעיר אנפין על ידי הדלקת הנר בשבת, יעו"ש עוד. אולם בשומר אמונים הקדמון (בסופו, תשובה ה) כתב ליישב, שהכוונה לעליה שעולה הנוק' בליל שבת אחר ערבית בהיכל אימא (שער הכוונות דף ס ע"א), וכל העומד להעשות כעשוי דמי, וחשיב כאילו כבר עלתה עד הראש, כי מעכשיו היא מתכוננת לעלות.

ל. פרי עץ חיים שם.

לא. פרי עץ חיים שם.

לב. פרי עץ חיים שם.

לג. שער הכוונות סוף דרוש חנוכה.

מכוון לכך, אלא אפשר שהוא מקלקל על ידי שמברך לבטלה ל"י.

והנה עיקר האור הנמשך לנוק' על ידי הדלקת נר חנוכה, הוא האור הנמשך אליה מן הראש, שהם שמות הו"ה במילוי ע"ב ואה"ה במילוי קס"א (כפי שיבואר להלן מאמר ג), וע"ב וקס"א עולים בגימטריא רג"ל. ואת האור הזה יכולים להמשיך לנוק' רק לזמן מועט, לכן מצות הדלקה היא זמן מועט, עד שתכלה רגל מן השוק ל"י.

וענין 'תכלה רגל מן השוק' הוא, כי הנה 'שוק' הוא כינוי לעולמות התחתונים, ועד שתכלה להאיר ההארה הנקראת רג"ל [שהם שמות ע"ב וקס"א כנזכר] הנמשכת אל הנוק' למטה עד מקומה, עד אז אפשר להדליק ל"י.

מצוותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק

זמן ההדלקה הוא בלילה עם שקיעת החמה (תרעב, א), כי הנוק' היא בסוד הלילה ל"י, ובלילה הוא הזמן שהנוק' יורדת למטה לעולמות בריאה יצירה ועשייה להשפיע להם שפע, בסוד הכתוב 'ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה', ולכן דווקא בלילה אנו מדליקין נר חנוכה, בכדי להמשיך לנוק' את האורות ל"י.

ויש להדליק תיכף עם שקיעת החמה ולא לאחר ההדלקה (שם), כדי להאיר לה תיכף מלמעלה שיהיה אור עליון מאיר בה. וגם לא יקדים להדליק קודם השקיעה, שלא רק שאינו מועיל להמשיך בה אור עליון לפי שאין הזמן

ל"ד. זוהר בראשית כ ע"ב, שמות יח ע"ב. שער הכוונות דף נו ע"א.

ל"ה. פרי עץ חיים שם.

ל"ו. טור ברקת תרעב א.

ל"ז. פרי עץ חיים שם.

ל"ח. פרי עץ חיים שם. והנה בביאור ענין זה מצינו כמה דרכים: א) יש שפירשו (משנת חסידים כסליו פ"ג מ"ב, וכן מבואר בפרי עץ חיים דפ"ח), שהנוק' יורדת עוד קודם ההדלקה לעולמות ב"ע, ועל ידי ההדלקה ממשיכים אליה לשם את ההארה, וזמן ההדלקה הוא עד שתכלה ההארה הנמשכת אליה למקומה שבב"ע, וזהו 'עד שתכלה רגל מן השוק' [וביאר בסידור קול יעקב, שבדרך כלל כאשר יורדת הנוק' לב"ע בלילה, מסתלקת ממנה הארת המוחין שקיבלה ביום, אבל מתתיהו תיקן שתמשך לה ההארה אף כאשר יורדת למטה]. ב) אחרים פירשו (מעשה חושב למהר"א אזולאי, שרף פרי עץ חיים, וכן משמע בספר הליקוטים תולדות) שההארה נמשכת אל הנוק' בעודה עדיין באצילות טרם שירדה, וזמן ההדלקה היא עד שתרד הנוק' לב"ע, שאז כלתה ממנה ההארה הזו שקיבלה כשהיתה

להיות שהאור של הנרות הוא בחינת קדושה עליונה היורדת למקום הנוק' למטה שמצויים שם חיצונים^א, אנו חוששים פן יתאחזו החיצונים באור העליון, לכן אין ליהנות מן האור^ב [מה שאין כן נר שבת שמותר להנות ממנו, לפי שאז עולה הנוק' למעלה ממקומה, ושם אין אחיזה לחיצונים^ג].

ומיהו בדיעבד יכולים להדליק כל הלילה, לפי שאף לאחר שנסתלקה ההארה, מכל מקום נשאר הרשימו של ההארה כל הלילה^ד.

אסור להשתמש לאורה

ולפיכך אסור להשתמש לאורה, כי

באצילות. ג) הרמח"ל (אוצרות הרמח"ל לישעיה ב ה) שילב שתי הדרכים, אם הנוק' היא בנה"י או הבי"ע, כי הנה כאשר רחל יורדת לבי"ע בלילה לוקחת לאה את מקומה שכנגד נה"י, וכן הוא גם בחנוכה. ועל ידי הדלקת נר חנוכה נמשכים האורות ללאה העומדת עתה במקום רחל כנגד נה"י, והיא מאירה לרחל העומדת בבי"ע.

ל^א. טור ברקת תרעב, ב.

מ. לביאור הראשון לעיל (הערה לה), הכוונה שיש אחיזת החיצונים בעולמות בי"ע ששם מקבלת הנוק' את הארת נר חנוכה. ולביאור השני שם, צריך לפרש שהכוונה שיש אחיזת החיצונים במקום הנה"י של זעיר אנפין שבאצילות, ששם עומדת הנוק' בעת שמקבלת הארת נר חנוכה.

מא. פרי עץ חיים שם, ומחברת הקודש חנוכה.

מב. הגהת הרב צמח בפרי עץ חיים שם.

מאמר ג

כוונות ברכות ההדלקה

כוונות שלושת הברכות

יחוד נ"ר

ענין כוונת ברכות הדלקת הנר הם טובים על יחוד אחד עליון ושם הנקרא נ"ר^ב. וענינו הוא, שישנם שלש בחינות של יחודים של זעיר אנפין ונוקביה: **(א)** יחוד ראשון שהוא בחינת יחוד של נשיקין, שבו מתייחדים שם יהו"ה עם שם אהי"ה [יאהויה"ה]. **(ב)** יחוד שני שהוא בחינת חיבוק, שבו מתייחדים שם יהו"ה עם שם אלהי"ם [יאהוהי"ם]. **(ג)** יחוד שלישי שהוא בחינת יחוד של היסודות, שבו מתייחדים שם יהו"ה עם שם אדנ"י [יאהדונה"י]. וכאשר

מתייחדים זעיר אנפין ונוקביה בשלשת היחודים אז הוא יחוד שלם וגמור^ב, והשמות של שלשה יחודים אלו עולים בגימטריא נ"ר.

והנה על ידי הדלקת נר חנוכה נמשך הארה משלשה הויו"ת אלו של זעיר אנפין לנוק' ואז מתייחדת הנוק' עם זעיר אנפין בשלשת יחודי נ"ר.

והסדר הוא, שבשלוש הברכות שמברכים על הדלקת נר חנוכה מכוונים כמה פעמים את היחודים הנזכרים, מלבד מה שמכוונים עוד כוונות, וכפי שיבואר.

מג. לשון שער הכוונות דרוש חנוכה.

מד. שער הכוונות (לח ע"א).

כוונת נ"ר בשלושת הברכות

בשמות הוי"ה שבשלוש הברכות שמברכים קודם הדלקת הנרות, מכוונים כוונות יחוד נ"ר. בברכה ראשונה [להדליק נר חנוכה] מכוונים את היחוד הראשון שהוא הוי"ה אהי"ה, בברכה שניה [שעשה ניסים] את היחוד השני שהוא הוי"ה אלהי"ם, ובברכה שלישית [שהחיינו] את היחוד השלישי שהוא הוי"ה אדני"ם.

אהי"ה במילוי יודי"ן העולה קס"א [יו"ד אלף ה"י הי וי"ו יוד ה"י הי] אשר יחדיו עולים רג"ל, ויכוין להמשיך שמות הללו לנוק' שהיא שם ב"ן.

בשם הוי"ה של ברכה שניה יכוין שם הוי"ה במילוי ס"ג"ם, משולב עם שם אלהי"ם פשוט [יו"ד א ה"י ל וא"ו ה ה"י ים].

בשם הוי"ה של ברכה שלישית יכוין שם הוי"ה במילוי מ"ה, משולב עם שם אדני"ם פשוט [יו"ד א ה"א ד וא"ו נ ה"א י מ"ה].

והסדר הוא, שבשם הוי"ה שבברכה ראשונה יש לכוין שם הוי"ה במילוי יודי"ן העולה ע"ב, משולב עם שם

מ"ה. שער הכוונות שם.

מ"ו. סידורי הרש"ש, על פי האמור בפרי עץ חיים (שער חנוכה פ"ד) וז"ל: שעיקר המשכה היא מאותו האור הנמשך אליה מן הראש שהוא הוי"ה אהי"ה, כי כשהם מלאים ביודי"ן הם גימטריא רג"ל, עכ"ל.

מ"ז. יש סידורים (אהבת שלום ועוד) שסידרו לכוין שם הוי"ה דס"ג [את אותיות יו"ה שבו] בניקוד אלהי"ם, וזאת על פי האמור בשער הכוונות ופרי עץ חיים שם.

מ"ח. בשאר הימים שבהם אין מברכים שהחיינו, מכוונים בשם הוי"ה דברכה השניה את היחוד השני והשלישי (סידור הרש"ש שר שלום). אמנם בשל"ה הקדוש (תמיד, תו"א ח) כתב שבשאר הימים אין צריך לכוין את היחוד השלישי, דהארה זו נשאר מיום הראשון לכל שמונת הימים, יעויין שם הטעם (וכן הוא בסידור ר' שבת).

כוונות ברכה א' - להדליק נר חנוכה

כוונת נח"ל

יכוין שראשי תיבות 'להדליק נר חנוכה' הוא שם קדוש נח"ל, היוצא מראשי תיבות 'נוצר חסד לאלפים'. ועניינו הוא להמשיך אור מאימא לזעיר אנפין, כדי שיהיה בו כח להתייחד עם הנוק' בשלושת יחודי נ"ר הנעשים בהמשך הברכה^א.

וסדר הכוונה הוא, לכוין שנח"ל עולה בגימטריא הוי"ה במילוי מ"ה, כאשר מן

ניקוד שם הוי"ה

בשם הוי"ה של ברכה ראשונה, מלבד הכוונה שיש לכוון שהוא שם הוי"ה במילוי יודי"ן משולב עם שם אהי"ה במילוי יודי"ן, מכוונים כל יום את השם בניקוד שונה^ב, כסדר דלהלן:

י"ב א	יְהוֹיָהּ	י"ב ה	יְהוֹיָהּ
י"ב ב	יְהוֹיָהּ	י"ב ו	יְהוֹיָהּ
י"ב ג	יְהוֹיָהּ	י"ב ז	יְהוֹיָהּ
י"ב ד	יְהוֹיָהּ	י"ב ח	יְהוֹיָהּ

מ.א. פרי עץ חיים שם, ומשנת חסידים כסליו פ"ד ופ"ה. וסדר הניקוד בששה ימים הראשונים הוא, שאת אותיות ה' ה' מכוונים בניקוד קובוץ דהוד [כיון שחנוכה הוא בהוד], ואותיות ו' ו' מכוונים יום בניקוד של אחת מספירות חג"ת נה"י, כסדר הספירות. וביום השביעי כולו בניקוד יסוד, וביום השמיני הוא בניקוד צבאו"ת וה"י תתאה הוא בניקוד קובוץ דהוד.

נ. בכתבי האריז"ל מבואר, שאת כוונות ברכה ראשונה שנסדרו מכאן ואילך, יש לכוין בעת אמירת הברכה, וכן סידרו בכמה סידורים (סידור שר שלום ועוד). אכן יש סידורים (סידור היר"א, ואחריו בסידור אהבת שלום) שסידרו לכוין כוונות אלו בעת מעשה ההדלקה עצמו ולא בברכה.

נ.א. שער הכוונות שם. ועל אף שבשער הכוונות כתב כוונה זו לאחר הכוונות של תיבות 'להדליק נר' שיובאו להלן [וכן סידרו סידורי האשכנזים], מכל מקום בסידורי הרש"ש הקדימו לסדר כוונה זו תחילה [וכן הוא בהקדמת הסידור לרש"ש], לפי שענין כוונה זו היא להמשיך הארה לזעיר אנפין כדי שיהא לו כח לזיווג עם הנוק', וממילא מוכרחים לכוין המשכה זו קודם כוונת הזיווגים שמכוונים בתיבת 'נר' (שפת הים, חנוכה ס' ג).

כוונת תיבת 'להדליק'

בתיבת 'להדליק' יכוין להמשיך מזעיר אנפין שלשה שמות הוי"ה במילוי, שהם שם הוי"ה במילוי ע"ב, שם הוי"ה במילוי ס"ג, ושם הוי"ה במילוי מ"ה, שיימשכו אל הנוקבא שהיא שם הוי"ה במילוי ב"ן^נ.

כוונת תיבת 'נר'

ועל ידי המשכת שלשה שמות הוי"ה הנרמזים בתיבת 'להדליק' מזעיר אנפין לנוק', מתייחדת הנוק' עם זעיר אנפין בשלשת השמות אהי"ה אלהי"ם אדנ"י ונעשה יחוד נר'. ומכוונים את היחודים במילוי הנזכר לעיל, יחוד ראשון שם הוי"ה במילוי ע"ב בשילוב אהי"ה במילוי קס"א [יוד אלף ה"י הי וי"ו יוד ה"י הי], יחוד שני הוי"ה במילוי ס"ג בשילוב שם אלהי"ם פשוט [יוד א ה"י ל וא"ו ה ה"י ים], יחוד שלישי הוי"ה

האות א' שמילוי האות ו' של שם הוי"ה, מכוונים שם אהי"ה בריבוע [כזה: יוד ה"א ו' א' א"ה אה"י אהי"ה ו' ה"א]^נ, ויחדיו עולים בגימטריא נח"ל.

וביאור הענין הוא^נ, שנודע שאימא היא בסוד שם אהי"ה, והאחוריים של אימא שהם ריבוע של שם אהי"ה, הם בחינת הארה המתפשטת מאימא ומאירה בתוך זעיר אנפין שהוא בסוד שם מ"ה, כדי לתת בו כח ליחוד^נ.

ולאחר מכן יכוין להמשיך את הנח"ל הנזכר, שהוא הוי"ה במילוי מ"ה ובתוכו ריבוע של אהי"ה, שימשך מזעיר אנפין אל הנוק' שהיא גם כן בסוד נח"ל, כיון שהיא בסוד שם הוי"ה במילוי ההי"ן שהוא כמנין ב"ן כנודע, בצירוף ל"ו האותיות של שם הוי"ה פשוט ובמילוי ב"ן ובמילוי המילוי של ב"ן, עולים יחדיו בגימטריא נח"ל.

נב. שער הכוונות שם, וכן סידרו בסידורי הרשב"י. מיהו כפי עץ חיים שם סידר לכוין שם זה באופן זה: יו"ד ה"א וא א אה אהי"ה ו ה"א [היינו שמכוונים הן את האות א' דמילוי אות ו"ו, ומלבד זה מכוונים שם אהי"ה בריבוע], וכן סידרו בסידורים אשכנזיים.

נג. שער הכוונות שם, וביתר ביאור בדף עט ע"ג.

נד. והנה ברוב הסידורים סידרו לכוין להמשיך לזעיר אנפין את כל הנח"ל, דהיינו להמשיך אליו שם מ"ה שבתוכו ריבוע דאהי"ה. אבל בסידור שר שלום כתב שזעיר אנפין הוא עצמו שם הוי"ה דמ"ה, ויכוין להמשיך בתוכו את הריבוע דשם אהי"ה מאימא (ועיין שפת הים חנוכה ס"ד, ד, ח).

נה. שער הכוונות שם [ועיין בשפת הים (חנוכה עמי מט) מה שכתב לבאר ענין המשכה זו].

[איהיהוה"ה, יאהלוההי"ם, יאהדונה"י],
להמשיכם אל הנוק'י"ה.

במילוי מ"ה בשילוב שם אדנ"י פשוט
[י"ד א ה"א ד וא"ו נ ה"א י] י"י.

סיכום הכוונות הנזכרות

נסכם את סדר הכוונות שנזכרו עד הנה. **(א)** בתיבת הוי"ה של ברכה ראשונה, מכוונים את היחוד הראשון של הנ"ר, שהוא שם הוי"ה במילוי ע"ב עם אהי"ה במילוי קס"א. **(ב)** בתיבות 'להדליק נר חנוכה' מכוונים תחילה להמשיך הארה בסוד נח"ל מאימא לזעיר אנפין, בכדי שיהיה לו כח להתייחד עם הנוק'. וכן להמשיך את ההארה הנזכרת של אימא, שתמשך מזעיר אנפין לנוק'. **(ג)** בתיבת 'להדליק' מכוונים להמשיך שלשה שמות ע"ב ס"ג מ"ה, לנוק' שהיא שם ב"ן. **(ד)** בתיבת 'נר' מכוונים את היחוד עצמו שנעשה על ידי המשכת שלשה שמות הוי"ה, והם שלושת יחודי נ"ר. **(ה)** בתיבת 'חנוכה' מכוונים להמשיך לנוק' הארה מאימא

כוונת תיבת 'חנוכה'

בתיבת 'חנוכה' יכוין להמשיך הארה מאימא לנוק', בכדי שיהיה לה כח להתייחד עם זעיר אנפין, כשם שהמשיכו לזעיר אנפין בשם נח"ל. וסדר הכוונה הוא, לכוין להמשיך מספר שם הוי"ה במילוי ס"ג, ומספר שם הוי"ה פשוט, העולים בגימטריא חנוכ"ה, שיימשכו שמות אלו מאימא אל הנוק', ועל ידי כן נעשית הנוק' בבחינת 'נר חנוכה' י"י.

עוד יכוין בתיבת 'חנוכה', אל מה שאמרו חז"ל שחנוכה הוא אותיות חנ"ו כ"ה. והיינו שמכוונים להמשיך את כ"ה האותיות שיש בששת השמות הפשוטים שבשלושת יחודי נ"ר

נו. שער הכוונות שם.

נו. שער הכוונות שם. והנה שם מבואר שיכוין כוונה זו בתיבת 'חנוכה', וכן הוא בכל הסידורים. ותמה על כך בשפת הים (חנוכה ס"ד, ט), דכיון שענין כוונה זו הוא לתת כח לנוק' לזיווג, אם כן צריך לכאורה להקדים לכוין כוונה זו עוד קודם הזיווג דנ"ר [וכן עשה למעשה בסידורו 'אהבת שלום', וסידר כוונה זו לאחר המשכת הנח"ל], ויעויין בפתח עינים החדש (ח"ב עמ' קעח) ובסידור רחובות הנהר (עמ' לד) מה שכתבו ליישב בזה.

נה. שער הכוונות שם, ובמפרשים עמדו לבאר ענין כוונה זו.

פרטות של אחד מהתיקונים הכלליים [והיינו שכל אחד מה"ג תיקוני דיקנא כלול מ"ג תיקונים פרטיים, ובכל יום מכוונים ב"ג תיבות הברכה י"ג תיקונים פרטיים של אחד מהתיקונים הכלליים].

כגון ביום א' מכוונים שי"ג התיקונים שנרמזו ב"ג תיבות הברכה, הם התיקונים הפרטיים של התיקון הראשון הכללי הנקרא 'אל' שנמשך ביום זה, וביום השני מכוונים שי"ג תיקוני הברכה הם התיקונים הפרטיים של התיקון השני הכללי הנקרא 'רחום' שנמשך ביום זה, וכן הלאה על דרך זה, וביום השמיני מכוונים את ששת התיקונים [הכלליים] האחרונים, מ'נוצר' עד 'נקה' ^{סא}.

כדי שיהי לה כח ליחוד, והוא מספר שם הוי"ה במילוי ס"ג, ומספר שם הוי"ה פשוט. וכמו כן מכוונים להמשיך לנוק' את כ"ה האותיות של שלושת יחודי נ"ר, ונעשית בחינת נר חנוכה'.

המשכת י"ג מכילין דרחמי

עוד יש לכוין, כי בברכה ראשונה ישנם י"ג תיבות, והם כנגד י"ג מכילין דרחמי שאימא מקבלת מאריך ^ש ומקשטת בהם את בתה שהיא המלכות כדי לתקן את ההוד שלה ^פ.

וסדר הכוונה הוא, שבכל תיבה מתיבות הברכה מכוונים תיקון אחד מ"ג תיקוני דיקנא. אלא שבכל יום מכוונים שהי"ג תיקונים הללו, הם

נמ. בשפת הים (חנוכה עמ' נא) עמד בזה, מה שייכות יש ל"ג תיקוני דיקנא אצל אימא, והלא אימא אין לה תיקוני דיקנא, יעווי"ש. ובסידור היר"א (ח"ד עמ' 16) הלשון: ימשך שפע והארה מ"ג תיקוני דיקנא דא"א דרך אבא ואימא למלכות נוק' קדישא דזעיר אנפין.

ס. פרי עץ חיים חנוכה פ"ד בשם החברים, והוא מהרמ"ע מפאנו (כנפי יונה סי' כד). וע"פ מה שכתב במקדש מלך (זוהר ח"א בראשית א.) שהוא נמשך מ"ג תיקוני דיקנא דאריך אנפין.

סא. פרי עץ חיים שם, ועל פי המבואר בנוסח לשם יחוד שבסידור שר שלום.

ובסידור היר"א דרך אחרת לו, שבכל יום מכוונים להמשיך רק תיקון אחד מהי"ג תיקונים, בתיבה אחת מתיבות הברכה. ביום הראשון מכוונים בתיבת 'ברוך' להמשיך תיקון הראשון א"ל, ביום השני מכוונים בתיבת 'אתה' להמשיך תיקון השני רחום, וכן הלאה. וביום השמיני מכוונים בתיבת השמינית 'קדשנו' לעשות יחוד המזלות נוצר ונקח, ולהמשיך מהם את החמשה תיקונים האחרונים. וגם בסידורי ר' שבתי ור' אשר כתבו לכוין כל יום רק תיקון אחד, אבל הם סידרו לכוין זאת כל יום בשם הוי"ה של הברכה.

כוונות ברכה ב' - שעשה ניסים

מיחודי נ"ר [שאותו מכוונים בשם הוי"ה של ברכה זו], ושם אלהי"ם במילוי יודי"ן עולה ש', ועם ה' אותיותיו הרי ש"ה, וזהו שעש"ה^{כז}.

ושני שמות א"ל הללו הנמשכים מאריך נמשכים דרך אימא, והם יוצאים מן השמות שמכוונים בתיבת 'חנוכה' בברכה ראשונה, שבו מכוונים להמשיך מאימא לנוק' שם הוי"ה במילוי ס"ג העולה חנ"ה, ושם הוי"ה פשוטה עולה כ"ו. והנה משני שמות אלו יוצאים שני שמות א"ל, שכן המילוי לבדו של שם ס"ג שהוא אותיות ייא"י עולים בגימטריא א"ל [וזוהו א"ל הראשון], וכמו כן שם הוי"ה פשוט בצירוף ד' אותיותיו עם הכולל עולה א"ל [וזוהו א"ל השני]^{כז}.

ניקוד שם הוי"ה

בשם הוי"ה של ברכה שניה, מכוונים כל יום את השם בניקוד שונה^{כז}, כסדר דלהלן:

י'ב א	י'ה ה	י'הו"ה	י'הו"ה
י'ב ב	י'ב ו	י'הו"ו"הו	י'הו"ה
י'ב ג	י'ב ז	י'הו"ה	י'הו"ה
י'ב ד	י'ב ח	י'הו"ה	י'הו"ה

שעשה

בתיבת 'שעשה', יכוין שהיא נחלקת לשני תיבות ש"ע ש"ה. פירוש, ש"ע הוא ב' פעמים שם א"ל במילוי [אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד], שהוא הארת פנים עליונים של אריך אנפיו, ויכוין למתק על ידיהם את שם אלהי"ם של היחוד השני

כז. פרי עץ חיים שם, ומשנת חסידים כסליו פ"ד ופ"ה. סדר הניקוד הוא בניקוד ספירות בינה חג"ת נה"ם מלמטה למעלה, יום ראשון בניקוד צבאו"ת של מלכות [וה"י תתאה בניקוד ההוד], יום שני בניקוד שורוק של יסוד, וכן הלאה, יום שביעי בניקוד סגול של חסד, ויום שמיני בניקוד צירה של בינה [וענין כוונה זו יענין בסידור קול יעקב].

כח. שער הכוונות ופרי עץ חיים שם.

כט. שער הכוונות ופרי עץ חיים שם.

נסים

כנגד הוד, ושניהם עולים בגימטריא נ"ס, והיסוד כלול בהם והוא כולל ג' שערים כמנין י"ם, ויחדיו עולה נס"ם כ"ה.

בתיבת 'נסים' יכוין שם הוי"ה במילוי מ"ה כנגד נצח, ושם אדנ"י

כוונות ברכה ג' - שהחיינו

וקיימנו

בתיבת 'וקיימנו' יכוין ש'קיימנו' עולה רי"ו, שהם המוחין חב"ד הנמשכים לזעיר אנפין, שכל אחד הוא בחינת שם ע"ב אשר יחדיו עולים רי"ו.

שהחיינו

ברכת שהחיינו היא כנגד המשכת המוחין דאבא ואימא לז"א, כדלהלן כ"י.

והגיענו

בתיבת 'והגיענו' יכוין שאותיות הג"ע עולים ע"ח, כמנין ג' שמות הוי"ה פשוטים, ואות י' עם ב' כוללים [האחד של אותיות הג"ע, והשני של אות י'] הם י"ב, כנגד י"ב אותיות שיש בשלשה שמות הוי"ה הנזכרים.

בתיבת 'שהחיינו' יכוין באימא שממנה החיים, שנקראת 'אלהים חיים'. ויכוין שאות ה' של 'שהחיינו' היא בסוד ספירות תנה"ם של אימא, ואותיות 'חיינו' של 'שהחיינו' הם בסוד ד' פעמים שם אהי"ה שבספירות תנה"ם של אימא כ"י [הנכנסים בזעיר אנפין כ"י] העולים פ"ד כמנין חיינו".

כה. כן הוא בסידורי הרש"ש, על פי פרי עץ חיים שם [בפרי עץ חיים משמע שכוונתו לכוונת תפילת 'על הגינים', אכן הרש"ש סידר לכוין כן בברכת שעשה ניסים].

כו. כוונת ברכת שהחיינו מקורה במחברת הקודש שער הפורים.

כז. דבספירות נצח הוד ישנו רק שם אהי"ה אחד (עפי"י סידור שר שלום).

כח. כן הוא בסידורים.

כוונת שלשה נ"ו

עוד יכין, ששלשה פעמים נ"ו שבתיות שהחינו וקיימונו והגיענו, עולים כמספר שלשה פעמים כ"ח שבנה"י של אבא, המלוּבשים בשלשה פעמים כ"ח שבנה"י של אימא, וכדלהלן.

והיינו, שיכין שמוח החכמה המלוּבש בנצח אבא, שהוא שם הוי"ה במילוי המילוי של ע"ב [שהם כ"ח אותיות], מלוּבש בתוך מוח החכמה שבנצח אימא, שהוא שם אהי"ה במילוי המילוי של קס"א [שהם כ"ח אותיות], וכ"ח עולים יחדיו נ"ו ראשון.

כ"ח אותיות], מלוּבש בתוך מוח הבינה שבהוד אימא, שהוא שם אהי"ה במילוי המילוי של קס"א [שהם כ"ח אותיות], וכ"ח וכ"ח עולים יחדיו נ"ו שני.

ומוח הדעת שביסוד אבא, שהוא שם הוי"ה במילוי המילוי של מ"ה [שהם כ"ח אותיות], מלוּבש בתוך מוח הדעת שביסוד אימא, שהוא שם אהי"ה במילוי המילוי דקמ"ג [שהם כ"ח אותיות], וכ"ח וכ"ח עולים יחדיו נ"ו שלישי.

לזמן הזה

בתיבות 'לזמן הזה' יכין שהמוחין הנזכרים נמשכים לחג"ת של זעיר אנפין, ומשם לנוקבא [ליסוד שלה^{כ"ח}].

ומוח הבינה שבהוד אבא, שהוא שם הוי"ה במילוי המילוי של ס"ג [שהם

**ביאורי
הכונות
עפ"י חסידות**

מאמר ראשון

תיקון ההוד בחנוכה

ולגודל מסירות נפש לה' באמת אז כאפס ואין נחשבו בעיניהם. ועי"ז באו למדריגת ובחי' אי"ן. וזה היה בסוד מ"נ היינו שמסרו נפשם לה' באמת. וזכו לבוא למדרגה ובחי' עלמא עילאה קדישא הנקרא אי"ן. סוד כתרא עילאה קדישא. וכיון שבאו לבחי' אי"ן. שם דבר והיפוכו שויים. ויוכל להתחלף ולהתהפך כל דבר מאשר היה מקודם. ואז ממילא נהפך הדבר עליהם לטוב.

והתחילו להמשיך ולתקן כביכול הי"ג נהרות המושכין שמן אפרסמון. ומדה ראשונה הוא אל שהוא לשון כח וחוזק כמו (יחזקאל יז. ג) ואת אילי הארץ לקח. היינו שמזה השם ומבחי' זו נמשכים כל הכוחות. ובזה היה להם כח לנצח את אויבי הש"י וכן תקנו עד מדה השמינית כנ"ל. ובזה תיקן ג"כ ההוד לבוש מלכות אשר היה פגום כביכול ע"י שרו של עשו בסוד ויגע בכף ירכו (בראשית לב, כח). והם תקנו מדה זו בעת הזאת ע"י ניצוח המלחמה שעשו כנ"ל. כי כל ניצוחי מלחמה הם ע"י מדת ההו"ד

וכשראה והבין זה מתתיהו הכהן נתקנא מאוד קנאת ה' צבאות. ותיקן כביכול ההו"ד לבוש מלכות. ע"י שתיקן הי"ג מדות והנהרות המושכין שמן אפרסמון עד מדה השמינית שהוא נוצר חסד סוד מזלא עילאה קדישא שמשם נמשך כל השפעות קדושות וברכות וכל טיבו וחדו לכל העולמות. ולכך עושים ח' ימי חנוכה. לרמז תיקון הגדול שנתקן ע"י כהני חשמונאי הק' עד מדה השמינית וכנ"ל.

ולהבין ע"י מה בא התיקון הגדול הזה. י"ל דהנה אחז"ל דיהודא מכב"י בנו של מתתיהו הכהן לבש קנאת ה' צבאות בסוד מכב"י הוא נוטריקון מי כמכה באלים ה' (שמות טו, יא) וקפץ לתוך המחנה הרב של האומה זאת שהיו לאלפים ולרבבות במסירות נפש. וצווח ואמר חרב לה' ונצחם והרגם. והיינו ע"י מסירות נפש לה' באמת ובדביקות גדול על כבוד התורה וקדושת שמו ית'.

א'דו כ'סלו) הם טוב לישראל כפשוטו,
וגם לישראל סבא וכו'.
(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ב)

לומדי תורה בעצמם הם בבחינת זרועות (עולם) וגוף (העולם) היינו בחינת חג"ת, והתמכין דאורייתא המטילים מלאי לכיסם ונותנים להם פרנסתם המה בבחינת שוקין ורגלין אשר הגוף נשען עליהם והם בחינת נצח והוד (אשר מהם יניקת הנביאים, וזה סוד שאמרו רז"ל [ברכות לד ע"ב] כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא למטיל מלאי לכיסם של תלמידי חכמים ולמנהג תלמיד חכם מנכסיו, אבל תלמידי חכמים עצמם עין לא ראתה אלקים זולתך).

(שם מאמר ד)

כנסת ישראל דאיהי בהוד בשם אדנ"י ואיהי אמונה דיליה, דהיינו שבני ישראל ממליכין אותו ואומרים אתה אדונינו ואדון על כל המעשים. ולפעמים כשמתעלה בחינת המלכות ואין נראה בעליל כמו כשנכנסו עכומ"ז להיכל אף על פי כן איהי אמונה דיליה ומאמינים בני מאמינים ועומדים באמונתם ומתחזקים עד שהם מתדבקים בבוראם דאיהו בנצח ומנצחים את הכל.

לכן לפי ראות עיני בשר היתה זאת מעשה נסים שכשנכנסו עכומ"ז להיכל

שהוא בסוד הגבורה. וזהו (תהלים מה, ח) חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך: (אזהב ישראל חנוכה)

ידוע מסה"ק אשר פורים וחנוכה הם בסוד ירכין דקשוט. היינו פורים הוא בנצ"ח. וחנוכה בהו"ד. ונצח והוד הם בבחי' לבר מגופא כנודע, והנה תנ"ך ומשנה הם בבחי' גופי התורה ולזה לא נשנו הלכות חנוכה במשנה לאשר הוא בבחי' לבר מגופא. ולכן נשנו דיניה והלכותיה בברייתות והבן זה.

חנוכה ופורים הם בחינת נצח הוד [עי' לעיל אות ל"ה] נקראו בשם רגלין המעמידין את הגוף, ומחזיקי לומדי תורה הם בבחינות הללו, וח"ו בהעדר מחזיקי לומדי תורה אין קיום ח"ו, וימי הצרות דהמן ויונים היה מחמת העדר מחזיקי לומדי תורה, ובזמן הישועה וגאולה נתקנו הב' מועדים הללו לתיקון המדות הללו, על כן תיקנו חז"ל בשתי מועדות הללו להרבות בצדקה, ותדע מה שאמרו רז"ל בזהר [ח"ג רמ"ג ע"א, הובא לעיל אות כ"ג] שהס"מ שנגע בכף ירך יעקב, היינו שנגע בתמכין דאורייתא, נמצא בב' מועדים הללו הוא תיקון לירך ישראל סבא שנגע הס"מ בכף ירכו, וזהו שאמר א"ך (ראשי תיבות

לעומת אמיתת הצרה, וכמו כן לא היו מרגישים את גודל הישועה ומעלתה שהיתה כ"כ גבוהה רמה ונשאה שהיתה צריכה להיות ממקום גבוה לעומת גודל הצרה, וכאשר לא הרגישו גודל הצרה לא הרגישו גודל הישועה, רק אח"כ דאיתיישב רוחייהו בגווייהו הבינו למפרע עד היכן היתה הצרה מגעת ואת גודל הישועה ומעלתה.

וכמ"ש הזוה"ק (ח"ב מ"ה.) ת"ח כד נפקו ישראל ממצרים רוחיהון הוה תביר בגווייהו וכו' בר נש כד איהו שביק פולחנא כדין ידע תבירו דגרמוי תבירו דרוחי', ע"כ. ואיתא במפרשים שזה טעם קדימת מצה למרור שאחר החירות שנרמזה במצה הרגישו במרירות. ועל כן שוב יצדק לשון הוד בנס חנוכה:

ולפי האמור יש לפרש הא דלשנה אחרת קבעום ועשאוּם ימים טובים בהלל והודאה. ותמהו המפרשים למה המתינו עד השנה האחרת ולא קבעו תיכף, ולהנ"ל מובן שפיר: **(שם משמואל חנוכה תרע"ג)**

ידוע שנקודת חירי"ק ושורו"ק היא ספירת נצח והוד, ועדה"כ (ירמ' ב', כ"א) ואנכי נטעתך שורק כולו זרע אמת, שורק מלשון נקודת שורו"ק, כולו זרע אמת, ע"י נקודת אמת הנטוע בלבו יוכל

נסתלק בחינת בהירות המלכות וטמאו כל השמנים שהם המחשבות הקדושות המכונים בשם שמן כמ"ש (מנחות פה ע"ב) במקום שהשמן מצוי חכמה מצויה, ואח"כ גברה בית חשמונאי ונצחום וניכר הנס לכנסת ישראל דאיהי בהוד להודות ולהלל ולומר על הנסים.

וזהו שאמרו שנכנסו להיכ"ל, כי היכ"ל עולה אדנ"י ושם בקשו לעשות הפגם ולא יכולו אבל בעצמותו לא שייך שום פגם כנ"ל. ואפשר שבשנה הראשונה כשנצחו מגודל הנס והבהירות נתדבקו היטב ביוצרם ונעשו כגוף אחד כביכול עד שלא הצריכו לקבוע בהלל והודאה כגוונא דיליה. אמנם לשנה האחרת היו צריכים לקבוע כמו קובע במסמרים לא ימוט בהלל והודאה שיהיו דבוקים בה' על ידי ההודאה:

(עבודת ישראל חנוכה)

חנוכה הוא בהוד. ויש להבין שהרי היו ידועות להם הצרה והתשועה ולמה הוא בהוד. ונראה דהנה אמרו ז"ל (כ"ר פ' ב') וחושך ע"פ תהום זו יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן וכו', והיינו שהצרה היתה כ"כ גדולה והיו כמתאישים עד שכמעט לא הרגישו אמיתת הצרה וגדלה, וכענין בשר המת שאינו מרגיש באיזמל, והיינו דכל מה שהרגישו מהצרה לא ה' תופס מקום

עליהם, ואוהב את ישראל חבירו ומקרב אותם, ממילא מתקן מה שפגם בהחטא הנ"ל.

(ישמח ישראל פרשת וישב)

חנוכה בנצח

נודע שחנוכה ופורים הם בחינת נצח והוד, ונצח והוד נקראים תרין פלגי גופא (עיין זוה"ק ח"ג רלו). שבהתחברותם הם גוף אחד שלם ולכן הם כחד חשיבי, ואיתא בזוה"ק (תקו"ז כח ע"ב) שביעאה בנצח, שמדה השביעית מעילא לתתא היא מדת הנצח, ותמינאה בהוד, שמדה השמינית היא הוד, ולכן אף על פי שחנוכה הוא בנצח עם כל זה הם שמונה ימים, שהוא על שם הנס שהדליקו מן הפך שמן שמונה ימים, היינו שנמשך ההשפעה מחכמה העליונה שמרומז בשמן שהוא בסוד חכמה עד מדת הוד בסוד תמינאה בהוד, וזה מחמת שנצח והוד כחד חשיבי.

וזה הסוד מה שכתוב (שמות ו, כז) הוא משה ואהרן (שם כז) הוא אהרן ומשה ופירש"י מלמד ששקולים כאחד, כי משה ואהרן הם גם כן בסוד נצח והוד, ואהרן הכהן הוא בבחינת נצח שתחת קו החכמה בחינת חסד, ומשה הוא בבחינת הוד שזכה לקרני הוד, ועל פי סדר האושפיזין שבעה הרועים הם

לראות א"ע ומצבו, וזה "חנו כ"ה בחנוכה ע"י האמת דאיהו אמת ואיהי אמונה רואה מצב חיותו כמו שהוא.

זה "פזר נתן" לאביוונים (תהלים קי"ב, ט), אביוונים הוא נצח והוד כנודע, ור"ת נפ"ל, היינו אף מי שהוא בבחי' נפל שפגם בחטא המר, שחושב שלא מהני תשובה ע"ז וכמו"ש בסה"ק, עם כל זה עצתו אמונה, כמאמר חז"ל (פסחים ע"ז). טומאה דחוי' בציבור, רצוני ע"י הקיבוץ שמחבר א"ע בהתחברות אמיתי בהכלל ישראל, וכאחים נאמנים נחשבים שצערו וחטאו נוגע להכלל ישראל, כמו התאומים שמרגיש צער תאומתו שכגוף אחד המה, הטומאה דחוי' מהם, כי הכלל ישראל לא היו חוטאים ופוגמים בחטא הזה, והכלל ישראל איננו נדחה ח"ו, כי אני ד' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם (מלאכי ג', ו), וכ"ז הוא ע"י אמונתו החזקה שמאמין שהתכללות בכלל ישראל יוכלו להועיל לו מה ולעשות לו טובה להציל נפשו משחת, וכמאה"כ וצדיק באמונתו יחי' (הבקוק ב', ד), והמאמין באותו רגע שמאמין נקרא צדיק כמו"ש הרבי מלובלין זצללה"ה, והדברים עתיקין.

זה שאם פזר נתן לאביוונים, בחנוכה דאיהו בהוד לתמכי אורייתא ומרחם

ונצחו את היונים שטמאו כל השמנים שבהיכל והעבירום משם ועל ידי זה היה הנס של חנוכה, כמו כן צריך כל אחד ואחד מישראל בכל עת ורגע להלביש עצמו בכלי נצחי קרב לנצח את יצרו שהוא השונא שלו הרוצה ליכנס להיכל שהוא לבו של אדם, כי כל אחד מישראל יש בכחו שיהיה לבו היכל ומקדש להשראת השכינה כמו שכתוב (ירמיה ז, ז) היכל ה' המה.

(שם)

הנה ה' תיקון ההוד כנ"ל, מסרת גבורים ביד חלשים כמו שאומרים מציל עני מחזק ממנו כתבתי במקום אחר פי' מציל כמו שכתוב ויצל מקנה אביכם שנפרש ומוציא יקר מזולל גבורים ביד חלשים ממש שיצא הניצוץ קדושה שה' בהם והבן מאוד שזה תיקון ההוד והפאר והכבוד הגדול כמו שכתבתי לעיל. ואח"כ באו בניך כו' וקבעו בהלל והודאה פי' כנ"ל שאחר בחי' אל ה' ויאר כו' יש הודאה והיינו זקיפה כנ"ל עד אין סוף בסוד הנ"ל אלי אתה כו'. ונמצא כי הנס והתיקון בהוד, וקביעת היו"ט בהלל והודאה הוא בנצח ממש, כי אחר הכריעה הזקיפה נעשה דבר קבוע ונצחיות והבן זה מאוד ועוד נבאר בזה אי"ה בביאור יותר ארוך:

(שפת אמת ליקוטים חנוכה)

נחשבים להיפוך משה בנצח ואהרן בהוד, וזה גם כן מחמת שנצח והוד נחשבים לגוף אחד ולכן הם שקולים כאחד, ונמצא ששמונה ימי חנוכה הם בסוד השמונה ספירות הקדושים שמחכמה עד הוד.

(מגן אברהם פרשת וישב)

נודע בשם האריז"ל (ע"ח שער ז פ"א) שראיה היא פרצוף חכמה שהיא בסוד השמן שבנרות חנוכה שמרמז לחכמה, וזה מרומז בראובן שהוא ראו ב"ן נוט' ב'הדלקת נרות, היינו שתראו ותשימו לבבכם לדבר זה שבעת הדלקת נרות של חנוכה תמשיכו עליכם אור החכמה העליונה, ונודע שחנוכה ופורים הם בחינת נצח והוד, חנוכה בנצח ופורים בהוד, ונצח הוא תחת קו החכמה קו הימין וחכמה היא חסד ורחמים גמורים כי שם לא יגורך רע כתיב (תהלים ה, ה), שאין שם שום בחינת דין שממנו נמשך למטה אחיזה להרע אך היא כלו רחמים גמורים ופשוטים:

ולכן בחנוכה היא העת להמשיך אורות החדשים והחסדים והרחמים העליונים על כל ישראל, אך אין יכולים לבוא לזה רק על ידי מדת הניצוץ כמו שעיקר הנס היה על ידי מדת הניצוץ, שמתתיהו ובניו החשמונאים התגברו

נס – יחוד מ"ה אדנ"י

בהתפשטות, ושם אדנ"י מדת נוקבא בלא התפשטות. וכו'.

נפלאות הנעשים עד היום הלא יקרא להם נ"ס בגימטריא מ"ה אדנ"י, דהנה ענין הישועה נעשה על ידי יחוד וחיבור הדודים היינו זעיר ונוקביה, לזה מרומז בתרין אתוון נ"ס.
(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ד)

תרווייהו אינון כהוד

באמת שמעתי מאדמו"ר ז"ל שלעתיד יתגלה את כל הקורות אותנו בגלות הזה, ונראה שהיו הכל טובות וחסדים ורק שנעלמו מאתנו, ולא נוכל עתה כעת רק לומר על בשורות רעות דיין אמת, וכן מבואר בצ"ח ברכות (ד ע"ב) ד"ה ובזה יש לנו לדרוש) יעו"ש:

והיוצא לנו מזה, שעתה מה שמקבלים עול מלכותו בהודאה לפניו יתברך שמו ויתעלה הוא על ידי מדת נצח, שיודעין שהוא מרי נצחין, ואף על פי כן כובש כעסו, וזאת הוא גבורותיו ונפלאותיו. וזה הפירוש דאיהי יונקת מהוד, היינו מדת מלכות נגלית על ידי הוד בסבת הנצחון כנ"ל, ואי"ה לעתיד יתגלה עיקר ההודאה שהוא רק כולו טובות, ונקבל עול מלכותו בעצם טובתו והודאה בעצם וכו"ל. וכו'.

כשאדם מקבל על עצמו מלוכת הבורא שהוא אדנ"י אזי זה האדם הוא בבחינת מ"ה ונקרא אדם שאתם קרואים אדם וכו' (יבמות סא ע"א), ואדם הוא בגימטריא מ"ה, שמחמת גודל יראת מלוכת הבורא לא נחשב האדם בעיני עצמו לכלום. ומ"ה ואדנ"י שהוא ס"ה הוא ק"י והוא נ"ס, שנס הוא ג"כ בגימטריא ק"י והוא לשון הרמה, כשמרים את ישראל ועושה נ"ס אזי נתגלה מלוכת הבורא בעולם ונקראו ניסים שהוא נ"ס י"ם. ומזה הבורא מקבל תענוג שהוא כתר, וכתר הוא כ"ף, רק שעיקר התענוג של הבורא הוא מישראל, שגם מהמלאכים מקבל תענוג רק שאין התענוג גדול כ"כ שבתענוג של ישראל מתפאר הבורא כביכול א"ע למעלה, ומיכאל שהוא כהן הגדול נוטל את הנשמה הזאת ומקרב אותה לפני הבורא ואומר ראה ברא קדישא דאית לך (עי' זח"ג יג ע"א):

(תולדות אהרן פרשת מקץ)

הנה בלשון הקדש יקרא להפלא נס, על פי מ"ש האריז"ל נ"ס בגימטריא מ"ה אדנ"י, הנה הוא יחוד שם הוי"ה עם שם אדנ"י, השם הוי"ה במילואו בגימטריא מ"ה יורה על מדת זכורא

לנו טובו עלינו, ונהודנו בכל נפשנו ולבבנו, ולעת עתה מקרי שהדבר הוא בכח, ולעתיד יתגלה בפועל, אבל במעשה נס דחנוכה נתגלה אז גם בפועל: (דברי חיים חנוכה)

בחנוכה תקנו החשמונאים שנתקן מדת ההוד לקבל על ידו, והנה זה הוא מעין העתיד לבא שיתקן ההוד, ואז תהיה לבחינת המקבל על בחינת המשפיע ולא יהיה נצרך המקבל לקבל בהוד על ידי נצח, כי ההוד בעצמו יתקן, ואדרבה על ידי ההוד יתקן גם הנצח וזה נקרא עילוי לבחינת מקבל: (שם)

מתתיהו כהן גדול תיקן ההוד

בזמן היונים, שרחקו מיראת ה' הרוממות שזה נקרא יראת ה' לחיים, בא עליהם יראת העונש יראת מלכות יון, וזהו הוודי נהפך עלי למשחית (דניאל י, ח), שיראת ה' לחיים נהפך ליראת העונש שהוא משחית רצועה של עונש. ומתתיהו כהן גדול תיקן זה ע"י שגילה יראת הרוממות ואז תיכף נתבטל יראת העונש ונקצצו האויבים, כי כל עיקר לא היה רק בשביל שנצטמצם היראה עד מדריגה התחתונה, וכיון שהמשיך בעולם יראה עליונה עלתה היראה לשרשה ובטל העונש.

והנה באמת הנס שבמנורה היה לראיה שהשכינה בתוכינו (שבת כב ע"ב) וגודל אהבתו אלינו, ונתגלה כעת על ידי גלות יון, שיותר חבתו של הקב"ה נודעת לנו, שאפילו בשעת כעסו לא סר חבתו מאתנו, והשאיר לנו פך שמן חתום בחותמו של כהן גדול (שם כא ע"ב) להשאיר ברכה שיודלק ח' ימים, ולהראות הנס בקדושה וטהרה, כי באמת דוחה טומאה, כמבואר בראשונים דעיקר הנס היה שהדליקו בטהרה, ונמצא על ידי זה הגלות ושעבוד באו לגודל התגלות האהבה, ונתגלה כבוד מלכותו ית"ש ויתעלה בעצם ההודאה:

וזה כוונת האר"י ז"ל שנתגלה מדת מלכות בהוד באותן השמונת ימים שלא על ידי נצ"ח כנ"ל. היינו שאז נתגלה באמת כי מה שלא היה השמן, שהיה נראה לרע ח"ו כי ימנע המצוה, אדרבה זה טובה גדולה, כי כל עיקר כוונת המנורה וכי לאורה צריך, ורק להראות ששכינתו בתוכינו, ועל ידי שטמאו כל השמנים ניכר יותר האהבה ששכינתו בתוכינו על ידי שמן הנמצא שנדלק שמונה ימים:

ובאמת כל דרכי השם עמנו על זה הדרך לטובתנו, ורק שלא נתגלו לנו הטובות, ולעתיד במהרה בימינו יתגלה

שעבוד היוונים וזהו והודי שהיא יראת השם לחיים נהפך עליו למשחית הוא דוח. ומתתיהו כהן גדול תיקן זה שהבין שכל זה היה מפני שהיראה נתצמצמה לבחינה תחתונה כדי שיובא על ידי זה לשורשו גלה להם יראת הרוממות ואז עלתה להם יראת העונש ונמתקה בשרשה. וידוע כי הז' הימים הם המדות מקבלים ממקורם המהווים ומשפיע להם וכל זה שלא נתגלה בחינת יראת הרוממות נקרא בחינת העיבור כי אף על פי שהיה היראה של עונש שנשתלשלה מיראה העליונה הרי יראת הרוממות כמוס וגנוז כעובר בבטן המליאה וכשגלה מתתיהו יראת הרוממות נעשה הולדה והז' ימים נתקשרו בשרשם ומקורם וזהו שלא היה להדליק אלא יום אחד הוא המקור שבה היה גנוז בסוד עיבור ונעשה נס והדליקו שמנה ימים וגם ביום ההוא שנשאר היה נס כי יצא מכח העיבור אל הולדה והמשכיל יבין.

(מאור עינים אגדות הש"ס מסכת שבת)

ידוע עפ"י דברי מרן האריז"ל הנה הס"מ בהאבקו עם יעקב ותקע כף ירך יעקב ואז נפגם מדת הוד, והנה נצח והוד משם יניקת הנביאים [זוה"ק ח"ג ס"ח ע"א, תיקו"ז י"א ע"ב] על כן נפסקה הנבואה לגמרי באלף החמישי

אמנם ידוע, שהעולם מתנהג בז' ימים הכל בז' והם נמשכים מז' המדריגות, והז' ימים מקבלים ממקורם המהוה אותם ומשפיע עליהם. והנה כל זמן שלא נתגלה בעולם יראה עיקרית, יראת הרוממות, נקרא בחינת עיבור, כי ענין היראה שנה בעולם הן ע"י יראת העונש הן בענין אחר, אך עדיין לא זו היראה היא העיקרית, והוא כמו הולד הגנוז בבטן אמו ולא יצא בהולדה גמורה, כן הדבר הזה שהיראה גנוזה ולא נתגלה עד שבא מתתיהו והמשיך יראת הרוממות בעולמות המתנהגים ע"י ז' ימים ז' מדריגות, וזה נקרא הולדה, נמצא נתחברו הז' ימים עד מקורם שמשם נמשך היראה יראת ה' לחיים לכל העולם בכל המדריגות ונעשו ח' ימים, כי היראה שהיא גנוזה במקור נתגלה, וכאמור. וזהו לא היה להדליק רק יום אחד הוא, שממנו מקבלים הז' ימים, כי היתה היראה גנוזה כאמור. ונעשה נס והדליקו ח' ימים, וגם ביום שנשאר היה נס שהיתה בחינה גנוזה כעובר בבטן אמו ונתגלה בהולדה בגילוי גמור, ויובן.

(מכת"י הרבי ר' שמעלקי)

(תורת המגיד פרשת כי תבא)

בימי היוונים מפני שנפלו מיראת הרוממות בא עליהם יראת העונש

עמו ונחלתו, וזהו עד שתכלה רגל מן השוק ודו"ק:

(יסוד העבודה חלק ב מכתב ט)

ידוע מחז"ל על ויגע בכף יריכו שנפגם בחי' נצח והוד עד ששמואל תיקן בחי' נצח כמאה"כ גם נצח ישראל לא ישקר. ובחינת ההוד לבטל כל רצונו וכל גופו וכחות נפשו זהו תקנו חשמונאי ובניו ע"י מס"נ על חדש ומילה ושבת המרמזים על חידוש מעשי בראשית תמיד לחידוש המלוכה במס"נ מה שאדם מקבל על עצמו בזה ממשיך אור משער הפלא. אחר שמבטל א"ע בא לשער האין. וגורא תהלות עושה פלא וממקור המדות מתפשט אור עליון עד שתיקן מדת ההוד שיהיה כח בנו לקבל תמיד עליו בבחי' מס"נ מצד יראה המיתת ואהבה המקלקלת השורה המתפשטות משער הפלא דרך חדרי חכמה ומדות עד בחי' ההוד מדה שמינית ונתעלה אז הנצח והוד בבחינת הדעת ע"ד קרנותיו קודמות כפי הנ"ל. וכו'.

ובחנוכה עת הכנעת החומר לפני השי"ת שזה עיקר תיקון ההוד והתגברות האור ואש שלהבת י' ברשפי אהבה והכנעה לפני השי"ת ורמה עתה קרני ופכי. וזהו הדלקה עושה מצוה וה'

שהיא נגד הוד, והנה הנצח לא נפגם, וזהו שאמר שמואל [ש"א טו כט] וגם נצח ישראל לא ישקר, והנה ההוד אף על פי שנפגם, בהכרח היה איזה תיקון על ידי שמואל כי דרשו חז"ל מהמקרא ששקול היה כנגד משה ואהרן [ברכות לא ע"ב] (היינו שהיה נבואתו מנצח והוד), והנה החשמונאים באו לתקן את מדת ההוד, ועל כן הזכירו בתפלתם מי שענה לשמואל במצפה הוא יעננו, ועל כן נתקנו הימים האלה להודות ולהלל, והנה הוד מדה הח' מעילא לתתא על כן נתקנו ח' ימים, וזהו שאומרים וקבעו שמונת (דייקא) ימי חנוכה אלו להודות וכו':

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ד)

הוצרכו כנס"י לתקן מעט מעט מדת ההוד ע"י המעשה בפועל במס"נ ולכן בחנוכה שחשמונאים מסרו נפשם בקדוש השם גדול תקנו מדת ההוד באלו הימים לדורות עולם ופעלו ביותר תעולת והמשכת אור הדעת והבינה שאין צריכים לנצח היצר בשעת מעשה ע"י עזר רשימת הבחי' נצח שמקודם. אכן כי הדעת והבינה עד הוד עצמה מתשפטת לבחינת קבלת המלכות שבני ישראל מקבלים עליהם וזהו בחי' מנורה עדות לישראל שהשכינה שורה בתוכם ממש. כי אפילו נפשם חלק ה'

הנרות דולקות [שו"ע או"ח סימן תר"ע ס"א], כי נס הנרות עדיין היה על ידי הארת הוד, משא"כ מכאן ואילך תהיה הגאולה על ידי הארת הנצח (וכבר רמזתי לך לעיל איהו בנצח ואיהי בהוד), על כן כל השירות היה בלשון נקבה שירה, מה שאין כן לעתיד בעת ההוא יושר השיר הזה וכו' [ישעיה כו א] השיר יהיה לכם וכו' [שם ל כט], והוא הכוונה במנהג אבותינו שהנשים ינהגו מנהג יום טוב ולא יעשו מלאכה בעוד הנרות דולקות דייקא, להורות דעד נס הנרות היה שירה מה שאין כן מכאן ואילך יהיה שיר.

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ד)

יהיה מוסיף והולך בכל יום בהתלהבות ולהמשיך עליו אורות חדשים, וההלכה כבית הלל (עין טושו"ע או"ח תרעא, ב) הלכה היא לשון הליכה, היינו שההילוך של האדם בדרכי השי"ת הוא כדרך הבית הלל שיהיה מוסיף והולך בקדושה שבכל יום ויום יוסיף אומץ וטהרת הלב להמשיך עליו קדושת השי"ת.

כי באם שיתנהג בדרך הבית שמאי להיות בבחינת פוחת והולך יכול עוד להיות נשאר בהפחיתות ולא יראה מאורות כלל, כי יכול לחשוב בלבו מה

יזכנו באמת להיות מאוס ברע ובחור בטוב ולשוב באמת כפי העת המוכשר עלינו בחינוך עבודה וכו':

(שם מכתב לט)

כל הגאולות בהוד וגאולה האחרונה בנצח

כתב מרן האריז"ל כל הנסים וכל הגאולות שהיו מן העולם היה על ידי הארת מדת הוד, על כן כל הגאולות היה ראשית סיבתן על ידי אשה (כמו"ש בזהר איהו בנצח ואיהי בהוד), גאולת מצרים הסיבה על ידי בתיה בת פרעה (וגם הגאולה מבבל שהיא ליל מפלת בבל פס יד כתבה וכו' הנה המלכה ייעצה לבלטשצר שישלח להביא את דניאל ובא ופתר לו כתיבת יד המלאך ביה בליליא קטיל בלטשצר ודריוש מדאה קביל מלכותיה וגו' [דניאל ה ל]), גאולת מדי על ידי אסתר, גאולה מיון יהודית מהחשמונאים, ובמהרה בימינו הגאולה תהיה על ידי הארת הנצח כי תהיה גאולה נצחית, עיי"ש דברי האריז"ל:

ולפי"ז תבין שעל כן ניתקן חנוכה להודות ולהלל, שהוא סוף הניסים שנעשו על ידי ההוד, והוא הכנה דרבה להנס האחרון והגאולה האחרונה שתהיה על ידי מדת הנצח כמו שכתבתי כמה פעמים, על כן נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד

נחשב כלל תורתו ועבודתו כיון שהיא בשפלות ופחיתות כל כך.
הלל בדרך מוסיף והולך שיוסיף אומץ וחיזוק ויגבה לבו בדרכי ה' להמשיך עליו אורות חדשים תמיד:
לכן צריך להיות דרכו והילוכו כבית
(מגן אברהם פרשת וישב)

מאמר שני

המנורה סוד נוק' דז"א

הנה סוד המנורה הוא סוד נוקבא דז"א רחל (מלכות בית דוד), וז' גרותיה הוא סוד בנין גופה מן ה' גבורות המתפשטים בחג"ת נ"ה שבה מחסד עד הוד ונכללים ביסודה ואחר כך במלכותה כידוע מכתבי מרון, וז' אורות הנתלים בגרותיה הם ה' חסדים המתפשטים בה באופן הנ"ל, והנה מגינו של דוד להגביר הגבורות על שונאי ישראל, בשביל זה היה מצוייר עליו צורת המנורה (סוד מלכותא דליה) בז' גרותיה (סוד הגבורות כנ"ל), וזהו שאמר דוד כי אתה תאיר נרי וכו' בך ארוץ גדוד וכו' [תהלים יח כט]:

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ג)

בחנוכה עומדת נוק' למטה ומקבלת אור מלמעלה

יש לרמז במליצת חז"ל שאמרו בגמרא בבא מציעא פרק הזהב (נט א) איתתך גוצא גחין ולחיש לה. שהוא סוד

כוונת הדלקת נר חנוכה והמשכיל יבין זה על פי מה דאיתא בכתבי האר"י הקדוש זלה"ה והשל"ה הקדוש בסוד מצות נר חנוכה למטה מעשרה טפחים עיין שם והבן: (אוהב ישראל חנוכה)

העיקר להמשיך עולם הארוך עולם העליון למטה. והוא פ' האריך בו עולם הארוך המשיך בו. וזה הענין נר חנוכה למטה מעשרה. וכן מ"ש וארוכתך מהרה תצמיח. ארוכה הוא מעולם הארוך. וזהו וישב יעקב בארץ המשיך לישב למטה מגורי אביו מבחי' אבא שלמעלה כנ"ל. וזהו ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו. ופרש"י ז"ל איני יודע מה מלמדנו. אבל הפ' הוא שהי' בחי' עלי' לאלקות על ידו גם בעוה"ז במקום אשר דבר אתו ע"י שהמשיך בחי' האלקות למטה. וז"ש במדרש רבה שאמר לו הקדוש ברוך הוא אני אלהי בעליונים ואתה אלהי בתחתונים. פי' שאתה המשכת בחי' האלקות שבעליונים למטה בתחתונים כנ"ל:

(תפארת שלמה פרשת וישב)

מטלטלין נר חנוכה, ועל כן הדלקה עושה מצוה ולא הנחה, הבן), ולפי זה שפיר תקנו והדליקו גרות בחצרות קדשך, בחצרות דייקא בנה"י, אשר לשם מאירים לה ממקום הקודש:

(בני יששכר מאמרי כסלו טבת מאמר ד)

הקב"ה ברוב חסדיו הצילנו מידם, ועשה הנס בהתגלות אור החכמה, ונמצא נס בשמן, ועל פי נס האיר שמנה ימים, לרמז כי החכמה נתרבה על ידי מסירת נפש ישראל אז:

והנה לכן המצוה להדליק [ב]פתח מבחוץ משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק (שבת כא ע"ב) לרמז שהנס היה בסוף, וכשהיו ישראל במצוקה גדולה וחשיכה גדולה, האיר אור, ואפילו שהצירו לישראל, מתוך הצרה האיר להם הקב"ה ועשה נס נגד הרשעים, ואפילו שעדיין לא עשו תשובה כהוגן. וזה מרמזין במצותה להדליק משחשיכה ונגד חוץ, והיינו שנמשך האור מלעילא עד נגד החיצונים, והבריחם הקדושה, והיינו כי נפלו ישראל ממדרגתם על ידי חטאם, ובאו עליהם רשעים רבים, והקב"ה באתערותא דלעילא האיר עד שלא יכלו החיצונים במקום לשלוט בהקדושה, ונעשו קדושים ועשו תשובה מתוך אהבה (זוה"ק שמות ט ע"ב) והיו נחמדים למעלה:

הנה הגאולה האחרונה ב"ב תהיה אור הלבנה כאור החמה ותתפשט מלכות שמים בגדלות בכל שיעור קומה (ותהיה נקראת נר ישראל כמו שאמרו לדוד כנ"ל), והנה כבר כתבנו [לעיל אות א'] יחוד חב"ד הוא הו"ה אה"ה, חג"ת הו"ה אלה"ם, נה"י הו"ה אדנ"י, שלשתן בגימ' נ"ר כמו שכתב האריז"ל, רק שכעת בנר חנוכה מקבלת הארה הזאת כשהיא בקטנות עדיין במקומה למטה, והוא כעין חינוך למה שיהיה בגדלות בהתפשטות שיעור קומת המלכות ביתר שאת, ויהיה אור הלבנה כאור החמה, הבן הדבר היטב:

(בני יששכר מאמרי כסלו טבת מאמר ג)

בזוהר פרשת לך [ח"א צ"ד ע"ב] בפסוק [תהלים סה ה] אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך (נה"י) נשבעה בטוב ביתך (חג"ת) קדוש היכלך (חב"ד) עיי"ש, וכתב מרן האריז"ל בכוונת נר מצוה יחוד הו"ה אה"ה הוא בחב"ד, הו"ה אלק"ם הוא בחג"ת, הו"ה אדנ"י בנה"י, כל הג' יחודים הנ"ל בגימ' נ"ר, וכתב עוד מרן דשבת ויום טוב יש עליה לשכינה למקומות עליונים חג"ת חב"ד, מה שאין כן בנר חנוכה נשארית במקומה בנה"י אשר שם יחוד הו"ה אדנ"י ומאירין לה ממקום הקודש העליון מחג"ת וחב"ד למקומה (על כן אין

חנוכה הנוק' כנגד נה"י דז"א

בשעת הזעם מדת המלכות הוא כביכול כאשה המקשה לילד ואין לה מנוחה, וכביכול אינה יכולה לעמוד על רגליה כי ירכותיה מצטננות כאבנים [סוטה יא ע"ב] (ירכותיה הם בחינת נצח והוד [תיקו"ז ל"ה ע"ב]) ואחר הלידה יכולה לעמוד, והנה כשנעשה להם הנס במנורה (הרומזת לרחל מדת מלכות) נתבשרו כי נמתקו דיני המלכות וכביכול יכולה לעמוד), והנה עמידה הוא בבחינת נה"י, על כן נר חנוכה מצותה למטה מעשרה בבחינת נצח הוד יסוד וכמו"ש האריז"ל [פע"ח שער חנוכה פ"ד], וז"ש ואחר כך באו בניך וכו' והדליקו נרות בחצרות וכו' בחצרות דייקא כמו"ש לעיל וכמו שאכתוב אי"ה במקומו בחצרות נקרא נה"י, הבן: (שם)

וידוע בכתבי האריז"ל שאלו השמות הוי"ה ואהי"ה, הוי"ה ואלהים, הוי"ה ואדני, הוא כמנין נר. וזה להדליק נר חנוכה, אף על פי שהוא עושה נסתרות ומנהיג אותנו ואת עולמו ואינו ניכר, רק ששם העצם הוי"ה הוא אדני", אף על פי כן מאיר במחשבתו ומודים גם כן ששם הוי"ה הוא אלהים שהוא תקיף ובעל היכולת. ושם העצם הויה הוא אהיה, שהוא ברא יש מאין של זמן שנעשה נס וההארה לי"ט, אזי זאת

כמו ששמעתי מפי הרב הקדוש מוה' צבי מרימנאב ז"ל שאמר מצות חנוכה עד שתכלה רגל מן השוק (שבת כא ע"ב) ואמר כי הרגל מקרי פרק התחתון, ושוק מקרי פרק עליון, ותכלה הוא מלשון נכסף, לשון חמדה, כמו (תהלים פד, ג) כלתה נפשי, וזה עד שתכלה, שיהיו כיסופין דלעילא לנפשות ישראל, וישראל מכונים גג עולם דלעילא רגל, ועולם דלעילא נקרא גגדם שוק, וזה עד שתכלה, כלומר שתהיה נכסף העולם העליון לפרק התחתון, היינו ישראל דלתתא נכספים מלעילא, כמ"ש בחגיגה (ד ע"ב) עבד שרבו מתאוה לאכול על שולחנו, והיינו כשישראל עושין רצונו של מקום מתאוה כביכול למצות ישראל, ודפח"ח:

(דברי חיים זאת חנוכה)

נר חנוכה בשמאל ובליה. ונותנין הודאה על זה שאור לנו בחושך. אבל צריכין לזכור שאין זה העיקר. רק להשתוקק לצאת מחשיכה לאורה ואז לא נצטרך לבקשת המשכת אור למקומות האפלים לכן עושין נ"ח טפל למזוזה ובאמת תכלית ההארה למטה צריך להיות צורך עלי' להיות נעשה הכל ימין והבן כ"ז.

(שפת אמת חנוכה תרל"ח)

אלא בנצח הוד יסוד לבד הוא עומד על רגליו מכח הרגילות שהרגיל עצמו לעמוד, והוי העמדה אצלו כמו דבר הרגילות, אבל עמידה הראשונה לזה היה צריך להיות אהבה ויראה ותפארת, ומכח שהיה לו הג' מדות חג"ת בעמידה ראשונה יכול לעמוד אח"כ מכח הרגילות. ולכן נקרא חג"ת אבות, כי הם המולידים נה"י, דהיינו הרגילות והאמונה. וכן האמונה היה צריך לקבל תחילת אהבה ויראה ותפארת, וזה מי שאין לו אמונה בידוע שלא עמדו אבותיו, היינו חג"ת על הר סיני, ר"ל שלא היתה לו שום אהבה ויראה מעולם. ולכן מצות חנוכה משתחשך, כי הם כנגד האמונה כידוע. דבר שצריך לעסוק בהשכל לזה צריך יום כי ביום המוחין צחים, אבל לדבר אמונה אין צריך מוחין לכן מצותו אפי' בלילה שהמוחין אינם צחים.

(אור צדיקים כא) תורת המגיד חנוכה

נר חנוכה הוא למטה, ונר שבת הוא עליה למעלה

והנה ביארנו שתיבות נר שיש השגה שמשיגין הבורא ברוך הוא על ידי שרואה שעשה לנו נסים בטבעיים והוא נקרא אדנ"י וכו', ויש השגה שמשיגין הבורא ברוך הוא שעושה נסים למעלה

הבחינה מאיר בכל העולמות ובחנוכה אנחנו מודים שכל הבחינות, אף על פי שאינו ניכר רק הוי"ה ואדנ"י מאירים בה הוי"ה אלהים הוי"ה ואהי"ה גם כן, וזה להדליק נר והמשכיל יבין. לכן יתלהב כשמדליק נר חנוכה שהוא הממשיך אלהות על כל העולמות ואלהי אלהים שמח בו ועושה נחת רוח ליוצרו ומביא שפע לכל ההיכלות והעולמות ואומרין אשרי העם שכה לו אשרי העם שה' אלהיו. וכל העולמות מכריזין זכאה פלניא דעבד רעותא דמאריה והנס שבתוך הטבעיות אזי האלהים אינו ניכר, רק באמונה ניכר אלהותו ואמונה נקרא נה"י. וזה הכונה הנזכר בכתבי הקודש האר"י ז"ל להמשיך כל ההארות בנה"י, כי בחנוכה הנסים בטבעיים והבן:

(קדושת לוי חנוכה קדושה חמישית)

נצח והוד נקרא רגלים, ע"ש כל מי שאין לו אמונה בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני, כי פעמים יכולין להתקשר בלא חסד גבורה תפארת, בלא אהבה ויראה ותפארת, ונצח הוד יסוד נקרא אמונה, כמו מי שמאמין דבר בלא אהבה ויראה אלא מצד אמונה, ויש יכולת להאמין בלא חב"ד, כמו שהאדם יכול לעמוד על רגליו בלי מחשבה והבנה ודעת, ואהבה ויראה והתפארת,

ונמצא נר של שבת, שמורה על ההשגה יש מאין הוא השגה מעולה שבכולם. וההשגה של חנוכה, שהוא בנסים נסתרים שהוא בהוי"ה ואדנ"י הוא השגה אחרונה. לכן אמרו חכמינו ז"ל (שבת כג ע"ב) נר חנוכה ונר של שבת נר של שבת קודם, שנר של שבת הוא ההשגה מעולה מנר חנוכה והתחברות בזאת המחשבה שברא יש מאין שנר נקרא מי שמביט במחשבה ומסתכל בה ומחובר בה הוא המעולה.

לכן בחנוכה בערב שבת מדליקין נר חנוכה, ואחר כך נר של שבת, כדי להסתכל ולהביט בעין השכל בהשגה אחרונה שהוא נר חנוכה שהוא בנסים נסתרים, ואחר כך יבא אל ההשגה המעולה ויביט בה בעין השכל שבראם האל יש מאין שזאת ההבטה וההשגה בעין השכל הוא נר של שבת ולכן מדליקין נר של חנוכה ואחר כך נר של שבת. כי נר של שבת מורה על המביט בעין השכל שברא הכל יש מאין כמו במתן תורה פא"פ ולא על ידי שרואה נסים נסתרים ונגלים. וזה הוא המובחר שבכולם, כי זאת ההשגה של מתן תורה נתגלה בכל שבת ושבת כמו שאיתא (שבת פו ע"ב) בשבת גיתנה תורה. לכן צריכין בכל שבת לחדש חדושי דאורייתא.

מן הטבעיות והוא נקרא אלהים, ויש השגה שמשגיין הבורא ברוך הוא האיך שברא הכל יש מאין בעין שכלו כמו במתן תורה והוא שנקרא אהי"ה. ושלוש היות אדני, ואלהים, ואהיה, כמנין נר. ולכן נקרא נר, שכל המשיג דבר הוא הסתכלות הרוחניות ורואה אותו בלי שום הסתפקות המחשבה וחבר את עצמו בזאת המחשבה ומביט בה בזאת המחשבה בעין שכל נקרא אור, כמ"ש רש"י ואם מעיני העדה, הם חכמי העדה. והוא אור החכמה לכן ההשגה נקרא אור והוא נר של מצוה להביט במחשבה ולחקור בה.

והשגה המעולה שבשלוש השגות הוא המסתכל בעין שכל שברא יש מאין ומחבר את עצמו בזאת המחשבה שכיון שרואה בעין השכל שברא הכל יש מאין ומחובר במחשבה זאת ודאי משיג שיכול לעשות נסים נגלים ונסים נסתרים שמי שברא הכל יכול לעשות בהם כרצונו, וזה הוא נר של שבת. ששבת מורה על שברא יש מאין, כי כן הוא הטעם של שבת, כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו' כי בו שבת. וזה הוא ענין יש מאין. וזה מורה על יחוד הוי"ה ואהי"ה כאשר ביארנו בו נכלל שני יחודים אלו שני השגות נסים נסתרים ונסים נגלים שהוא הוי"ה אלהים והוי"ה אדני כאשר ביארנו:

והנה נר חנוכה מצוה להניחה למטה מעשרה כדי למשוך מספירות העליונות לכנסת ישראל, ובשבת מחויב להדליק תחילה נר חנוכה ואחר כך של שבת כדי להעלותה מעט מעט מתא לעילא תחילה נר חנוכה עד נצח והוד בעצמה כידוע ואחר כך נר שבת יש לה עלייה ביותר כידוע:

והנה יש פלוגתא בפוסקים במוצאי שבת אם להדליק תחילה נר חנוכה ואחר כך להבדיל או להיפוך. והנה שמעתי מאדמו"ר בוצינא קדישא מו"ה יעקב יצחק הלוי מק"ק לובלין זצוק"ל שאמר בשם הגאון איש אלהים המנוח מוה"ר שמואל שמעלקי זצוק"ל אב"ד דק"ק ניקלשבורג שבזה הלכה כטורי זהב להבדיל תחילה ואחר כך להדליק נר חנוכה וכן מנהיגו. ונראה ליתן טעם לדבר על פי האמת ועל פי הדברים הנ"ל כי האיך ידליק תחילה נר חנוכה קודם הבדלה כי מאחר שעלתה בשבת לעליה הגדולה והרמה אין צורך לנר חנוכה להעלותה על ידו רק אחר שהבדיל והלכה לה קדושת שבת אז מן הצורך להעלותה על ידי נר חנוכה, ועל כן צריכין תחילה להבדיל ואחר כך להדליק נר חנוכה ולהעלותה, ודעת לנבון קל:

(מאור ושמש פרשת מקץ)

ולא נר של שבת ואחר כך נר של חנוכה, כי אחר שהשיג השגה גדולה איך ירד להשיג השגה קטנה. לכן ידליק בתחלה נר חנוכה שהוא השגה קטנה, ואחר כך נר של שבת שהוא ההשגה גדולה ומעלין בקודש ולא מורידין.

וכפי שביארנו שרגלים הוא מרומז על מה שהנהגות הבורא ברוך הוא הוא מכוסה ובהסתר. לכן רגלים הוא מרומז על אמונת הבורא ברוך הוא ואמונת תורתו ומצותיו, כי בזמן שבהירות הבורא הוא מכוסה צריך להחזיק באמונה שאף על פי שהוא מכוסה צריכין להאמין בו ולכן כיון שבחנוכה הנסים בסוף המזריגה שהוא מכוסה והוא כנגד רגלים. לכן צריכין בחנוכה ליתן צדקה הרבה ומסבבין העניים ולהחזיק לומדי תורה מתקנין רגלי קדושה כנודע. וזה הטעם שמסבבין העניים ולומדי תורה בחנוכה וצריך להזהר אז בצדקה ולהחזיק לומדי תורה, כי המחזיק לומדי תורה מתקנין רגלי הקדושה כנודע ובזכות הצדקה יבא גואל צדק במהרה בימינו כמאמר הפסוק ושביה בצדקה ויברך את עמו בשלום כמאמר והיה מעשה צדקה שלום אמן סלה:

(קדושת לוי חנוכה קדושה חמישית)

ועל ידי זה יתיישב מה שקשה לכאורה לפי דברי האר"י ז"ל שכתב שגם שבת גדול מנר חנוכה, ולכן אם הדליקו נר שבת אין מדליקין נר חנוכה, כיון שכבר עלו אין להוריד, ויעויין בספרו של הרב המגיד הקדוש. ולכאורה קשה, דאם כן כיון שבאמת עיקר מצות נר חנוכה בשקיעת החמה כמו שכתב האר"י ז"ל גופא טעם לדבר, ואז כבר הדליקו נר שבת, אם כן אין צריך אז לנר חנוכה כיון שכבר עלו:

ואולם לדברינו אתי שפיר, דהנה כל ענין נר חנוכה הוא שנתגלה האור של חכמה לבטל בחירת הרע, ושלא יוכלו ח"ו לחרוב העולם, ורק שישאר בבחירה והבוחר בטוב יבחר, ונר של שבת שמרמז לעולם שכולו שבת, שאז יהיה התיקון לפי ערך המעשה בחירת הצדיקים. ואם כן לפי ערך שפעלו בנר חנוכה לבטל בחירת הרע ולעשות מעשה טוב, לפי ערך זה יהיה התיקון, וכמבואר בספר קל"ח פתחי חכמה (פתח מ"ט). ואם כן צריך נר חנוכה ולאחר כך נר שבת, להורות שלפי ערך הנר חנוכה כן יהיה העליות עולמות בשבת שלעתיד לבא: (דברי חיים פרשת וישב)

וכעין זה אמרתי בנרות דשבת וחנוכה כמבואר בהאר"י הקדוש (פע"ח

בחנוכה מאיר מריש כל המדריגות, מההעלם לגילוי, עד סוף כל המדריגות הקדושים, ואפילו החיצונית דקדושה, ולכן מביאין בחנוכה מריש כל המדריגות וממשיכין עד סוף כל דרגין. ולזה אם הדליקו כבר נר של שבת אין מדליקין נר חנוכה, כיון שכבר נתעלה המדריגות אין להורידן, אך מקודם שמדליקין נר של שבת מדליקין נר חנוכה, וממשיכין מריש כל דרגין מהפנימית עד החיצונית, ולכן גם אם אחר כך בשבת קדש שיעלה הפנימית על ידי נר של שבת קודש, מכל מקום החיצונית שאינו עולה יהיה לה אותה האורה שנמשך לה על ידי נר חנוכה, וד"ל: (דברי חיים זאת חנוכה)

נר חנוכה ונר שבת נר שבת קודם (ע"י שבת כג ע"ב) היינו משום דשבת מרמז על יום שכולו שבת העתיד לבוא (סוף תמיד) על ידי חזרת הרע לטוב, ובעת השבתת הרע ועת התיקון שהוא בשבת הגדול שאנו מקוים לחלקו, ואם כן נר שבת יותר במדרגה מנר חנוכה, שגם חנוכה הוא לרמז שהחכמה עליונה אינו מניח למלאות לרשעים בחירתם, ויש די בהתפשטות העולם רק כפי הצורך לתיקון על ידי ישראל, אך נר שבת הוא מרמז על האור העתיד לבא, ושיחזור הכל לתיקון שהוא אור נעלם מאד, ולכן נר שבת קודם לנר חנוכה:

לו, טוב לו שיעלה מעלה מעלה על כל פנים, והבן:
(דברי חיים פרשת מקץ)

ובזה הונח לי מה שקשה לכאורה על דברי האר"י ז"ל שכתב דמשום הכי נר חנוכה קודם לנר שבת, דנר חנוכה הוא להורדת האור למטה, ונר שבת הוא למעלה, ולכן אחרי שהדליק נר שבת למעלה איך שוב יורידו אותו. וקשה לכאורה הא על כל פנים מדליקין תיכף נר שבת אחר זה, ואם כן כיון שנדע שיהיה העלאה, למה לי הורדה כלל, כיון שבזמן אשר בחול הוא הורדה היינו משתשקע וכו', אז בשבת מדליקין נר שבת והוי אז העלאה, ולכן למה לי כלל להדליק מקודם:

אך לדברינו אתי שפיר, דנהי די ש העלאה, מכל מקום ההעלאה לפי ערך ההורדה, ויותר מה שאדם מוריד ומגביה הגשמים ודברי התאות לכבוד השם, ככה מעורר למעלה שפע קדושה. ולכן מקודם מדליק נר חנוכה, להאיר למטה להורות להעלות הדברים הגשמיים, ואחר כך יתעלה בקדושת נר שבת למעלה מעלה, וכאשר ידוע בזורק אבן, לפי ההורדה בהיד ככה היא ההגבהה הזריקה, וד"ל:

(דברי חיים חנוכה)

שער חנוכה פ"ד) דנר שבת למעלה ממדריגת נר חנוכה, ולפיכך נר שבת קודם לנר חנוכה, כיון שעולה בנר שבת שוב אין צריך לנר חנוכה יעו"ש. ולכאורה קשה אם כן למה צריך כלל בשבת לנר חנוכה, אפילו למאן דאית ליה על שתיהם, הלא בעליותו בשבת בעוד יום בנר שבת, שוב לא יועיל כלל הנר חנוכה באותו העת:

אך דלא קשה מידי, דהנה בנר שבת מבואר בספרי מוסר דהוא העלאת [הקדושה] למעלה בנר מצוה של מעלה, אך מבואר דבכל ערב שבת הקליפות רוצים לעלות גם כן, ויורד אש משלהבת הקדושה ומורידם עד נוקבא דתהום רבה, והנה בחנוכה מבואר (פע"ח שם) דאדרבה הנרות חנוכה מרמזין שמדליקים קרוב וסמוך להקליפה, ואף על פי כן אין רשאין לקרב להקדושה, ואדרבה אפילו במקומות הנמוכין שורה אור הקדושה, ואם כן לזה צריך מקודם להם להדליק נר חנוכה, כדי שעל ידי גודל אור הקדושה שירד עד מטה מטה יתעלה הקדושה דלעילא ואין צריך לעשות שום פעולה, ויתפרדו כל פועלי און ממילא, ולזה מי שיש לו שתיהם, בודאי נר חנוכה צריך להדליק כדי שהקדושה יעלה ממילא, אבל מי שאין

והשיב לו מפני שדרין בין החולות ופירש רש"י שעיניהם כהות מראות מפני החול שמנשב לעיניהם עי"ש. ומסתמא כאשר אנו רואים שעיניהם כהות מראות פנימית הענין מרמז שהם מעולמות נמוכים אשר טח עיניהם מראות להביט בקדושה. והטעם שדרין בין החולות מחמת שהם בעולם הנקרא רשות הרבים וטורי דפרודא ומכונה בלשון חו"ל, כי החול אין לו דיבוק וקיבוץ יחד ומתפרד תמיד כל קורט מרעהו.

לכן בחנוכה אחרי אשר עיקר הכוונה להמשיך האור למטה דהיינו להאיר לההולכים בחושך ולהעולמות הנמוכים לפקוח עינים עורות המה יביטו ויראו כי ה' יוצרם. וזה שאמר עד שתכלה ריגלא דתרמודאי להאיר אפילו לתרמודים ע"פ שם רג"ל הגם שעיניהם טרוטות.

אמנם בכל זה צריך לזהר שלא יתאחזו החיצונים באור העליון וכמ"ש האר"י ז"ל הטעם שאסור להשתמש לאורה וכנ"ל. לפיכך כתב מנהג לומר יושב בסתר עליון וגו' והוא שיר של פגעים כנודע, והמון הארץ מבינים הטעם כי על ידי אמירת המזמור יסך ה' עליהם מכל פגע, אמנם העיקר לשמור האור העליון מאחזות החיצונים: (עבודת ישראל חנוכה)

ידוע בכוונות מענין ג' היחודים שיש בחנוכה יחוד הוי' אהי', וכדמיון שם ישראל שזכה יעקב אחר המירוק של צרת דינה צירוף לי ראש שמאיר למטה מרישא דכל דרגין. וע"כ הנשמות המגושמות ביותר שאין להן עלי' בשבת מ"מ בחנוכה שמאיר למטה אור גדול כזה, יכולין גם אלו להתעורר ולקום לתחי', מה גם בשבת חנוכה אחר שהתעוררו למטה לרגלי האור הגדול שוב יכולין לעלות מכח שבת: (שם משמואל פרשת וישב שבת חנוכה תרע"ט)

אסור להשתמש לאורה מפחד החיצונים

עיקר כוונת הדלקה הוא להמשיך האור למטה ולעומדים בחוץ. ורמזו בדבריהם שאמרו עד שתכלה רגל מן השוק ועד כמה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן עד דכליא ריגלא דתרמודאי עי"ש פירוש רש"י.

והאר"י ז"ל כתב כוונות ושמות על ענין זה עד שתכלה רגל מן השוק, דעתו שהשיעור הוא עד שתכלה הבהירות הנקרא רגל מן השוק הם העולמות עי"ש.

ונראה דהנה במסכת שבת דף (לא). איתא שאלת אותו בן אדם להלל מפני מה עיניהם של תרמודאין טרוטות,

מבחוץ יש לחוש לאחיזת החיצונים על ידי הנאת הגוף כו' עיין שם, ויתכן לומר שזה המחלוקת בכל המצות אי ליהנות ניתנו וקיימא לן דלא ליהנות ניתנו, ומסתמא לעתיד כשיהי' התיקון הכל בשלימות ודאי גם זה אמת רק עתה הלכה לאו ליהנות כענין הנ"ל, ולפי זה יתכן לומר דבסוכה הי' מהראוי להיות מותר ליהנות כי יש הגנה בסוכה ואין שם מגע נכרי, רק על ידי שאחר כך מתפשט הארת הסוכה בימי חנוכה כמ"ש במקום אחר באורך לכן גם בסוכות שייך איסור זה ושפיר תלי תניא בדלא תניא, וי"ל שכן הי' כוונת רב יוסף לפרש דברי ר' יהושע בן לוי, ומרי' דאברהם הוא הנהגת מדת התשובה, בחי' הסוכה, אם הבנים, ישמע חכם ויוסיף לקח:

(שפת אמת ליקוטים חנוכה)

יש לומר הטעם דסעודת חנוכה היא רשות עפ"י דברי האריז"ל שהטעם שנ"ח אסור להשתמש לאורה כדי שלא תהי' אחיזה לחיצונים ע"ש.

(שם משמואל פרשת מקץ חנוכה תרע"א)

על פי כתבי מרן זלה"ה הטעם הוא להיות אנו ממשיכין לה האור העליון למטה למקומה, ושם קרוב ליניקת החיצונים, וחיישינן שלא יבואו ח"ו ליהנות מן האור העליון על כן אסור

בשעת הסכנה מאחר שגזרו על המצות והדינים שלטין חלילה אין בקדושה בהירות כל כך להמשיך האור מבחוץ פן יתאחזו החיצונים לכן אמרו מניחו על שלחנו הוא עולם הבינה הנקרא שלחן בצפון. ודי"ו, צירוף אות יו"ד שהוא החכמה וצריך להיות היחוד לעילא לעילא על כל פנים בחכמה ובינה בסוד חכם בבינה:

ועל זה אמר רבא וצריך נר אחר להשתמש לאורה, וקשה הלא בלאו הכי ההלכה פסוקה דאסור להשתמש לאורה, וממילא כשמניחו על שלחנו צריך נר אחר ומאי קמשמע לן. ואפשר דטעמא רבה אשמעינן וסוד רמוז בדבריו כי האר"י ז"ל גילה לנו הטעם שאסור להשתמש לאורה כדי שלא יתאחזו החיצונים בקדושת האור על ידי תשמיש החול הזה, ולכן סלקא דעתך אמינא כיון דבשעת הסכנה מניחו על שלחנו ודיו ועושה היחוד לעילא ואין התפשטות לאור למטה, אם כן אפשר דאז מותר להשתמש כיון דשם לא שייך אחיזת חיצונים. קא משמע לן רבא דאפילו הכי צריך נר אחר, והטעם כפשוטו משום ביזוי מצוה כדי לזכור כי הוא נר חנוכה של הקדושה: (שם)

כתבו בשם האר"י ז"ל טעם איסור להשתמש לאורה על ידי שהמצוה

היא מדת לילה והיא יורדת למטה לבי"ע לתת טרף לביתה וכו', ואז אנו ממשיכין לה אותן האורות וכו', ולפי שעיקר ההמשכה מאותו האור הנמשך אליה מן הראש שהוא הוי"ה אהי"ה כשהם מלאים ביודי"ן בגימ' רג"ל וכו', וזהו עד שתכלה רג"ל מן השוק כי השו"ק הם עולמות התחתונים וכו', עכ"ל, הנה תתבונן, אנו ממשיכין לה אותן האורות מכל שיעור הקומה בעת אשר יורדת למטה לתת טרף לביתה, והנה תתבונן גם כן מ"ש להלן [אות ט"ז] שהנס הזה היה רומז למלכות לפי שעה ולא התפשטות לגמרי בכל שיעור קומה, עד בוא יבא מי שהמלוכה שלו והיתה לי"י המלוכה אור הלבנה כאור החמה, וזה היה הרמיזה להם בפר, קבלת המלכות הארה במקומה ולא בהתפשטות, הבן הדבר. וכו'.

הנך רואה ידדי, אשר אדרבא בנס הזה רומז בכל ענייניו גודל הפלגת השבח והכבוד של מלכות בית דוד (וכמו"ש לעיל [מאמר ב' אות ט"ז] בסוד ערכת נר למשיחי [תהלים קלב יז]), ובעת קיום המצוה הזאת זכור יזכור הש"י לטובה להרים קרן משיחנו במהרה ואז יהיה היחוד השלם בהתפשטות שיעור קומה לעולם, וזהו שרמז דוד ברוח הקודש [שם קיא ה] טרף נתן ליראיו (במלכות

ליהנות לאורה, והנה אבינך הדבר לפי קט שכלי, דכיון שהגוף נהנה, בכל הנאת הגוף נתן מקום להנאת החיצונים (על כן צריך הגוף לחיבוט הקבר להתם פשע אשר נהנה הגוף מן העולם הזה [שער הגלגולים הקדמה כ"ג], רק הצדיקים אשר לא נהנו מן העולם הזה וכענין רבינו הקדוש אינם צריכים לחיבוט הקבר), על כן חיישינן כשיהנה האדם מן האור הזה, פן יתן מקום להנאת החיצונים וח"ו יהנו מן האור העליון, ובזה תתבונן דעת בעל המאור וסייעתו [שבת פרק שני הלכות חנוכה] דס"ל דתשמיש מצוה וקדושה מותר, כי לאו ליהנות ניתנו ואין בזה חלק להנאת החיצונים, ולדעת הרי"ף [שם] וסייעתו גם תשמישי מצוה וקדושה הגוף נהנה בעשייתו, וזעירין אינון אשר עבודתם לצורך גבוה לבד כברא דאשתדל בתר אבוי ואימיה דרחים לון יתיר מגרמיה, והדברים ארוכים להמבינים סוד העבודה האמיתית:

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ג)

עד שתכלה רגל מן השוק – עד שתכלה הארת שמות רג"ל מעולמות התחתונים

סוד רגל מן השוק מבואר בכתבי מרן האריז"ל, זה לשון מהרח"ו ז"ל בפרי עץ חיים [שער חנוכה פ"ד] ודע כי אנו מדליקין אותה עם שקיעת החמה כי אז

כי להוי ידוע לך כיון שאדם עושה מצוה לרמז על איזה דבר אזי הולך ממנו המחשבה רעה כמבואר בספר החינוך להרא"ה שהמצוה והמעשה מעורר המחשבה. ולכך בנר חנוכה הוא מודה על הנסים אפילו על נסים הנסתרים שהוא מרומז בשקיעת החמה לכן הולך ממנו ומכלה זה המחשבה רעה שהעולם מתנהג חס ושלום על פי ההרגל.

זה לשון הרמב"ן סוף פרשת בא, מן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים נסתרים שהם יסוד התורה שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו ע"ה עד שמאמין בכל דברינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגי העולם עד כאן לשונו:

והנה שהבורא ברוך הוא יתברך שמו הוא מלך העולם ומי שהוא מלך אזי מחדש בעולמו כרצונו ואין בהם שום טבע והרגל לומר שכך מתנהג עולם תמיד, רק שאפילו בטבע הבורא יתברך שמו שהוא מלך העולם הוא מחדשו וברצונו מחדש הטבע וברצונו מבטל הטבע ואינו אומר שזה שהיה אתמול הוא יהיה, רק שבכל יום ויום הקדוש ברוך הוא מחדש כל ברואיו כמו שתקנו אנשי כנסת הגדולה המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית,

החשמונאים נתן להם הקב"ה הארת נר רק טר"ף עתים, לרמוז שהמלכות אין מקבלת אז הארה רק בעת אשר תתן טר"ף לביתה, (ואז) יזכור (הש"י) לעולם בריתו, היינו זכור יזכור התקע"ו בריתות שבתורה ושכר הוגיה בכל שעה תקע"ו עתים, בכדי שיהיה במהרה יחודא שלים יסו"ד מלכו"ת ולהרים קרן דוד דכתיב ביה אברכה את י"י בכל ע"ת. ובהעמיק עוד, יזכור (ישפי"ע) לעולם (אל העולם היינו מלכות) בריתו (יסוד צדיק), והבן.

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ה)

הנה האר"י ז"ל כתב, שהשוק מרומז על חצונים. וזה מצותה משתשקע החמה ועד שתכלה רגל מן השוק, כלומר מצותה משתשקע החמה, נסים נסתרים אשר המה מרומזים בשקיעת החמה שאינו מאיר כל כך. ועד שתכלה רגל מן השוק, כלומר שצריך אתה לחשוב במחשבתך בהדלקת נר חנוכה שתכלה רגל מן השוק, שתכלה ממחשבותיך שהעולם מתנהג על פי הרגל הטבע. וזה המחשבה היא מעשה חצונים ומחשבת יצר הרע אשר המה רמוזים בתיבות שוק. ובהדלקת נר חנוכה, תכלה זה המחשבה לילך ממך זה המחשבה שהעולם מתנהג על פי ההרגל. ורגל, לשון רגילת מן השוק אשר זה המחשבה בא מן החיצונים אשר הוא מרומז בשוק.

אתה הוא המלך הטוב תמיד בכל עת ובכל שעה. וזה עד שתכלה רגל מן השוק, שלא לאמר שהוא חס ושלום ההרגל, רק אנו מודים שהוא מלך עולם ועד ולעדי עד ימלוך והוא המחדש ובזה מאמין שהנסים נסתרים אינם טבעים, רק שהוא מחדש את העולם תמיד בכל עת ובכל שעה, רק לפעמים מחדש את הטבע כמו כשקבע בהעולם בששת ימי בראשית ולפעמים מחדש דבר חדש כגון נס נגלה, רק המודה בנס נסתר אזי הוא מודה שהוא מחדש תמיד ואפילו הטבע הקבוע בעולם. וזה חנוכה, לשון חנוכת הבית, לשון חדש שאנו מודים בנסים הנסתרים ושהוא מחדש תמיד אפילו הטבע הקבוע בעולם ואין העולם מתנהג על צד ההרגל חס ושלום.

הרב שהקשה כמה קושיות בחנוכה, א', למה כל יו"ט במילוי הלבנה וזה בסוף חודש דוקא. ב', למה מצוותו דוקא למטה מיו"ד. ג', למה ברשות הרבים ד', [למה בלילה, ה'] למה עד שתכלה רגל מן השוק. ותירץ, דקודם נס חנוכה היתה ירידה גדולה כביכול להשכינה שנכנסו גוים להיכל וכו', וע"כ הוצרך לירד מלמעלה אור גדול כ"כ שיאיר אפילו במקומות הנמוכים, לכך הוא דוקא בסוף חודש ודוקא למטה מ', דלעולם לא ירדה שכינה למטה וכו', ודוקא ברשות הרבים במקום הקליפות ודוקא בלילה שהוא זמן התגברות וכו', והגיע האור אפילו לבחי' רגלין וזה עד שתכלה רגל וכו':

(אמרי פנחס שער ד שבת ומועדים)

להדליק נר חנוכה ר"ת נחל, מורה שע"י הדלקת נ"ח נתעורר האורות עלאין ונתגלו בעולם האורות כנ"ל שבחנוכה נתגלו האורות, וזהו נח"ל מורה על המשכת האורות. רק השיעור מאילו האורות משתשקע החמה, פ' כשיסיר הבורא מעליו האורות כדי לנסותו אז בא לו הרגילות שהוא היצה"ר ויש להקליפה שליטה בגימ"ל

שהוא המלך הטוב תמיד בכל עת ובכל שעה. וזה עד שתכלה רגל מן השוק, שלא לאמר שהוא חס ושלום ההרגל, רק אנו מודים שהוא מלך עולם ועד ולעדי עד ימלוך והוא המחדש ובזה מאמין שהנסים נסתרים אינם טבעים, רק שהוא מחדש את העולם תמיד בכל עת ובכל שעה, רק לפעמים מחדש את הטבע כמו כשקבע בהעולם בששת ימי בראשית ולפעמים מחדש דבר חדש כגון נס נגלה, רק המודה בנס נסתר אזי הוא מודה שהוא מחדש תמיד ואפילו הטבע הקבוע בעולם. וזה חנוכה, לשון חנוכת הבית, לשון חדש שאנו מודים בנסים הנסתרים ושהוא מחדש תמיד אפילו הטבע הקבוע בעולם ואין העולם מתנהג על צד ההרגל חס ושלום.

וזה להדליק נר חנוכה, כלומר שיאיר זה הבחינה שהוא מחדש תמיד העולם בכל עת ובכל שעה וזה הבחינה יאיר תמיד בתוך מחשבותינו ויטהר לבנו לעבודתו אחר שהיינו מסורים בידו יתברך שמו. והבחינה שכתבתי לעיל הוא שהוא ברא וחדש את העולם. ומה שכתבתי עכשיו שאפילו אחר שברא את העולם הוא מחדש תמיד הטבע הקבוע בו. וזה אתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם,

להשי"ת בכל הדברים שבעולם. כי ידוע שכל מה שנעשה בעולם העליון ברוחניות בא לעולם הזה לגשמיות ולעשייה, וכן כל דבר שעושה האדם בעולם הזה לעבודתו ית"ש אפילו שום דבר קטן, הוא בעולמות עליונים גדול מאוד, על דרך הלאנד קארט שמציירים ומציינים בו כל המדינות, שנקודה אחת מורה על עיר וקו מורה על נהר גדול, ולכן צריך להתאמץ לעובדו ית"ש בכל הדברים, ולא יהיה כוונתו לחומריות, ומשיח יהיה עני ורוכב על חמור (זכריה ט, ט), החומריות, שיעלה הכל לה', וזהו שנאמר (בראשית כה, כו) וידו אוחזת בעקב עשיו, בדברים עקביים שעשה עשיו [היה ידו אוחזת בהם, להעלותם לעולמות עליונים הנרמזים בבחינת יו"ד], וזהו שנאמר (שם כז, לה) בא אחיך במרמה, על דרך הנ"ל, ר"ת של מרמ"ה כנ"ל [מ'שתכלה ר'גל מ'ן ה'שוק, שהיה מעלה הבחינות גשמיים בחינת שוקיים, לבחינת רגל הרומז לעולמות עליונים, שכן רג"ל גימטריא ע"ב קס"א, שהוציא יקר מזולל ולקח הכל לעבודתו ית"ש כנ"ל]:

(זרע קודש פרשת משפטים)

כלים שבו כלי המחשבה וכלי הדיבור וכלי המעשה, וצריך לדבק להקדושה עד שתסיר מעליו זה הרגילות מג' בחינות שהם שוק. וזהו משתשקע החמה עד שתכלה רג"ל מן השו"ק, רק ליזהר לקדש אלו ג' בחינות. נמצא כשמקדש עצמו אז הוא סר מזה הרגילות והולך "בדרך" אחר שעדין לא היה מורגל בו:

(תולדות אהרן פרשת מקץ)

הרגיל בנר חנוכה הווין לו בנים ת"ח. כי כן מבואר להבאים בסוד ד' כי ענין חנוכה הוא לתקן הפגם שבהוד כדי להעלות בחי' המלכות מעלה מעלה לקבל עליו אח"כ הארה העליונה. וזהו הרגיל גימט' י"ה רג"ל הוא חו"ב. להמשיך הארה לבחי' המלכות בסוד שתכלה רגל מן השוק כמבואר בהאר"י ז"ל לכן אמרו כי הרגיל בנר חנוכה שמכוון כוונה הראוי' לתקן המלכות בנר חנוכה בזה הווין לו בנים ת"ח דהנה כן (ברכות סד, א) ת"ח מרבין שלום בעולם: (תפארת שלמה חנוכה)

מרמ"ה ר"ת מ'שתכלה ר'גל מ'ן ה'שוק, שבכל דבר עבד יעקב את השי"ת, כי יעקב איש תם ותימם עצמו

מאמר שלישי

כוונות נר חנוכה

אל השכינה מאין סוף אין תכלית בעולמות התחתונים ונעשה יחוד ג' שמות אלו הוי"ה אהי"ה הוי"ה אלקים הוי"ה אדנ"י שמספרם נר ונעשה יחוד אמת נמשך אל כל ניצוצי השכינה בכל העולמות ומתנהרין מאפילה לאור גדול והמשכיל יבין: (דגל מחנה אפרים חנוכה)

יחוד נ"ר לאחר שנמשך אור חנ"ה כ"ו

חנוכה היינו חנה מספר ס"ג ובמילוי יש י"א"י שהוא מספר אל, וכ"ו היינו הוי"ה פשוטה עם ד' אותיותיה והתיבה עצמה הוא מספר אל שני מהם אור הבינה ואור הקב"ה כנ"ל ומשם נהירין

שלושת יחודי נ"ר

אהי"ה. וכשהאדם מזכך ומטהר את עצמו שכל פעולותיו ועשיותיו לא יהיו כי אם לכבוד שמו ית' וית' ומייחד מעשיו וכחותיו בהוי"ה אמיתית זהו בחי' ייחוד הוי"ה אמיתית זהו בחי' ייחוד הוי"ה אלהי"ם. וכשהאדם מקבל עליו עול מלכות שמים וממליך הבורא ב"ה וב"ש על כל איבריו ועביד ליה דירה נאה בליביה. ובאיברין דיליה לשמור פיו ולשונו מלדבר דברי הבאי ועתק ח"ו כי אם תמיד יהגה בתורת ה' זהו בחי' ייחוד הוי"ה אדנ"י. והבן: (אוהב ישראל חנוכה)

ג' יחודי נ"ר על דרך העבודה

ענין כוונת ג' יחודים בתיבת נ"ר. המבואר בכ"ק האר"י ז"ל שהם הוי"ה אהי"ה. הוי"ה אלהי"ם. הוי"ה אדנ"י העולים יחדיו מספר נ"ר. י"ל, דכאשר האדם מזכך ומטהר את מחשבתו לקשר אותה בלתי לה' לבדו. ומקבל על עצמו לעבוד את הש"י באמת ובאהבה ובתשוקה רבה כל ימי חייו זהו בחי' אהי"ה. היינו לעתיד ומקשר עצמו בהוי"ה אמיתית זהו בחי' יחוד הוי"ה

מחשבה שהיא סתום וחתום, שהוא נגד הו"ה שהוא חתום, והפתילות מרמזים על דבור, כמו שאמרתי על פסוק (במדבר יט טו) וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו, שהוא מרמז על הפה. והכלי מרמז על בחינת מעשה שהיא נגד שם אדנ"י:

וצריך להמשיך בחינת אור בשלושה בחינות הנ"ל, וביותר בבחינת דבור צריך לקדש ולטהר את עצמו, לכך האור נאחז בהפתילה יותר משנאחז בהשמן או בהכלי, שהמה רק לקיים את האור, וזה מרמז שצריך להמשיך בחינת אור בבחינת דבור, וליזהר מאוד מדובר ח"ו דברים שלא כהוגן, שעיקר הכל תלוי בפה כמה שנאמר (קהלת ו ז) כל עמל אדם לפיהו, על כן צריך ליהדר מאוד להמשיך בחינות אור בשלושה לבושין אלו, כן יהי רצון אמן:
(בת עין חנוכה)

סוד ג' יחודי נ"ד

והנה אנחנו מודים אליו שהוא ברא הכל יש מאין ושכל העולמות חוץ ממנו יתברך שמו המה מחודשים והוא בראם יש מאין. וגם אנחנו מודים אליו שהוא תקיף ובעל יכולת כולם ועושה נפלאות גדולות מה שהם בשינוי טבעיים כגון יציאת מצרים וקריעת ים סוף גם אנחנו

אפשר לומר על דרך המוסר מהו מרמז ענין חנוכה. דהנה צריך האדם לקדש ולטהר שלושה לבושין אלו, מחשבה דבור ומעשה, שהם נגד שלושה שמות אלו הו"ה אלה"ם אדנ"י. ששם הו"ה נגד בחינת מחשבה, שלא בא לבחינת התגלות רק שעתיד להתגלות. ושם אלהים נגד בחינת דבור, ששם אלהים מיוחד ביותר לשם הו"ה מכל שאר שמות, ששם הו"ה גימטריא כ"ף וא"ו, וס"ת מן כ"ף וא"ו הוא פ"ו, גימטריא אלהים, כמו שכתב בספר גנת אגוז. ושם אדני נגד בחינת מעשה, שהוא קבלת עול מלכות שמים במצות מעשיות, כגון ציצית ותפילין ושאר מצות:

גם בג' תבות מחש"בה דב"ור מע"שה יש י"ג אותיות, נגד י"ג אותיות של ג' שמות הו"ה אלה"ם אדנ"י, לכך מרמז ג' לבושין אלו לג' שמות אלו. ולכך נתקנו י"ג השתחויות (מדות פ"ב מ"ג) נגד י"ג אותיות הנ"ל:

ושלושה שמות אלו גימטריא עק"ב וזהו עקב אשר שמע אברהם (בראשית כו ה), מרמז שאברהם היה מקדש ומטהר ג' לבושין אלו:

שהמה מרומזים בנר חנוכה, היינו השמן שהיה חתום, מרמז על בחינת

מנהיגנו ועושה נסים נסתרים בטבעים ומלך העולם נקרא אדנ"י כמבואר בשלחן ערוך, אזי אנחנו מודים להשם יתברך ששמו העצם שהוא שם הוי"ה הוא אדנ"י:

יודוע בכתבי האריז"ל שאלו השמות הוי"ה ואהי"ה, הוי"ה ואלהים, הוי"ה ואדנ"י, הוא כמנין נר. וזה להדליק נר חנוכה, אף על פי שהוא עושה נסתרות ומנהיג אותנו ואת עולמו ואינו ניכר, רק ששם העצם הוי"ה הוא אדנ"י, אף על פי כן מאיר במחשבתו ומודים גם כן ששם הוי"ה הוא אלהים שהוא תקיף ובעל היכולת. ושם העצם הויה הוא אהיה, שהוא ברא יש מאין של זמן שנעשה נס וההארה ל"ט, אזי זאת הבחינה מאיר בכל העולמות ובחנוכה אנחנו מודים שכל הבחינות, אף על פי שאינו ניכר רק הוי"ה ואדנ"י מאירים בה הוי"ה אלהים הוי"ה ואהי"ה גם כן, וזה להדליק נר והמשכיל יבין.

(קדושת לוי חנוכה קדושה חמישית)

ואמרו 'עד שבאו תלמידיהם ואמרו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית, כי הנה ביארנו בחידושי חנוכה בקדושות (קדושה חמישית) שיש שלש יחודים. א', של אדנ"י, שידע שמלכותו בכל משלה אפילו בתוך הטבעיים. ומזה יבא שידע שהאל יכול לשנות את הטבעיים, והוא

מודים שהוא מלך העולם אפילו הטבעיות הוא מנהיג אותם ואפילו מה שהוא בתוך הטבע אין זה ההרגל, רק שהוא מחדשם בכל עת ובכל רגע לכן נעשה נסים נסתרים שהוא בתוך הטבע, כי הוא מלכנו והוא מלך העולם והוא מחדש את הטבעים ונותן בהם שפע בכל עת ובכל שעה, כי מלך נקרא האל אם אינו משנה ועושה נס נגלה רק נס נסתר אז נקרא מלך שהוא מנהיג אותם ומחדשם בכל עת ובכל שעה ובזה עושים נסים נסתרים ואם הוא עושה נסים נגלים אז הוא תקיף ובעל יכולת ומשנה אותם, כי מלך נקרא המנהיג את עבדיו כרצונו ואין משנה אותם ותקיף ובעל יכולת נקרא כשהוא משנה את עבדיו וכשאנחנו מודים שהוא ברא יש מאין והשם שברא יש מאין הוא אהי"ה, כי כשהעולמות באין נקרא אהי"ה. דזמין הוא לאיתגליא והשם יתברך ברוך הוא שמו הוי"ה. ונמצא כשמודים שהוא ברא יש מאין אזי אנחנו מודים שהשם יתברך ששמו העצם הוי"ה הוא אהי"ה וכשאנחנו מודים שהוא תקיף ובעל היכולת הוא שם אלהים כמוזכר בשלחן ערוך, אזי אנחנו מודים שהשם יתברך ברוך הוא ששמו העצם הוי"ה הוא אלהים. וכשאנחנו מודים שהוא בקרב הארץ שאפילו בעולם הטבע הוא מלכנו הוא

אחדות הבורא ברוך הוא, מה שהוא למעלה מהעולמות, אשר הוא סוד קריאת שמע, קבלת עול מלכות שמים, על ידי סיפור של יציאת מצרים.

והמבין יראה שבכאן גרמו כן השלש יחודים, הוי"ה ואדנ"י הוא בנסים נסתרים, והוא באמרם 'מסובין בבני ברק'. וממנו נסים נגלים אשר הוא הוי"ה אלה"ם, והוא יציאת מצרים. וממנו לאחדות הבורא ברוך הוא אשר הוא למעלה מהעולמות, והוא הוי"ה אה"ה. וזה הוא קריאת שמע, שהוא סוד 'אחד', אשר הוא יחוד הוי"ה אה"ה כנודע. **(קדושת לוי מאמר כללות הניסים)**

ולכן המצוה לכוין בשלשה שמות כמבואר בהאר"י ז"ל שם אדנ"י דמורה שמקבלים אדנותו עליו אך ידוע דשם אדון הוא בהצטרף, דאדון שייך לעבדיו, הגם שהבורא כל עולמים אדון עולם בטרם כל יציר נברא, מכל מקום השם אדנ"י מכונה כשמקבלים אדנותו עליו, ושם אלקים הוא תואר לשר, כמ"ש (בראשית ו, ב) בני אלקים, ומתרגם בני ברביא, דהוא אינו שם מצטרף, רק תואר לאיש מעלתו שהוא שר בכח ותקיפות, ואלף אלפי אלפים רבבות הבדלות, השם אלקים קדושים מרמז על כחו שהוא תקיף ושם אה"ה מורה

נס של יציאת מצרים בעבור שהוא תקיף ובעל יכולת כולם, והוא שם אלה"ם (עי' טור וש"ע או"ח סי' ה). ומזה יבא להשגה שיביא את העולם מישראל, שישתכל האין שנברא מאין ליש, וישתכל בשכליות מה שהוא עד שלא נברא העולם, עד שיבא לאחדות הבורא ברוך הוא בהשכליות המצוחצחין אשר המה באחדות הבורא ברוך הוא. הוא אחר שמאמין בכל הנסים, בנסים נסתרים ובנסים נגלים, ומעמיק בהן בתוך מחשבתו, אז הוא משיג בשכלו אורות מצוחצחין אשר המה למעלה מהעולמות אשר הוא באחדות הבורא ברוך הוא, וכל זה ביארנו בחידושי חנוכה בקדושה.

וזה סוד של קריאת שמע, קבלת עול מלכות שמים, 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' (דברים ו, ז), כלומר מ'ה' אלהינו, מהשגה שנראה גבורותיו ונוראותיו וגדולתו בתוך העולמות על ידי נסים ונפלאות, וזה 'אלהינו', מה שאנחנו משיגין הוא בתוך העולמות, על ידי זה אנחנו באין ב'ה' אחד', באורות של אחדותו מה שהוא בצחצחות שלמעלה מהעולמות, שהוא באחדות הבורא ברוך הוא. וזה 'עד שבאו תלמידיהם ואמרו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית', כלומר שכבר אנחנו באים בהשגה של

שו"ה, שיהיה מחשבה דבור ומעשה שלו בשוה לעבודתו ית', יהי רצון שנזכה לזה אמן: (בת עין חנוכה)

להדליק

הנרות הללו אנו מדליקין נרות הם מאירים מבחי' יסוד וזהו אנו מדליקין להדליק גם אותנו להנות מאורו מבחי' צדיק כנ"ל. וזהו להדליק עה"כ גימט' ע"ב ס"ג מ"ה. נ"ר גימט' הוי"ה אהי"ה הוי"ה אלהי"ם הוי"ה אדנ"י. חנוכה גימט' צ' עה"כ היינו האורות של שמות הקדושים האלו יעברו ע"י בחי' צדיק להאיר באור הגנוז לעתיד לצדיקים עיי"כ הנרות הללו אנו מדליקין נזכה גם אנחנו במהרה להדליק מאורו. וזהו בחי' (שבת כא, ב) נר חנוכה הוא למטה מיו"ד להמשיך האור אלינו למטה להאיר מבחי' יו"ד למטה אלינו. אל ד' ויאר לנו (תהלים קיח, כז) כנ"ל:

(תפארת שלמה חנוכה)

האור יורד ונמשך למטה

בנוסח ההודאה ואחר כך באו בנין וכו' והדליקו נרות בחצרות קדשך, והדברים תמוהין וכי בחצר היתה המנורה עומדת והרי בהיכל היתה. ותבין הדבר על פי דברי הזה"ק פר' לך [ח"א צ"ד ע"ב] על הפסוק אשרי תבחר

על העלם כח הגדול רק שעתיד לאתגליא (זוה"ק ויקרא יא.):

והנה לזה בחנוכה שאנו מקיימים מצות תורה שבעל פה שנקרא דבר, וכמאמר חז"ל (שבת כג.) לא תסור מן הדבר, והוא בחינת אדון כידוע (קהלת ה, ד) דבר מלך וגו', ועל ידי זה אנו מעוררין עצם כחו הגדול משם אלהים לנקום מאויבינו, ולזה מדליקין מחוץ (שבת כא ע"ב) להכרית הקוצים הסובבים. אך עיקר לאתגליא, הוא ראית אורה כנ"ל שהוא מעין העתיד, דעתיד שהוא מרמז בשם אהי"ה, והשם הנכתב מצטרף לכל אחד מג' שמות הנ"ל, והוא בגימ' "נר" והוא דוגמת המנורה, שגם כן רומזת לשכינה שורה בישראל אחד באחד שמרומז בשמות הנ"ל.

(דברי חיים חנוכה)

עד שתכלה רגל מן השוק

מצותה משתשקע החמה, פירוש מצות נר חנוכה מרמז שצריך להתחזק את עצמו בבחינת מעשה, שאז נשקע החמימות ואינו יכול להוציא מחשבתו ודיבורו מכח אל הפועל במעשה, אז צריך חיזוק ביותר, עד שתכלה רגל מן השוק, היינו שתכלה הרגל, ליישר ולכלות עקמימות הרגל מן הקו"ף, ואז יעשה מן קו"ף ה"א, ויעשה מן שו"ק

רק המשכת הארה מחב"ד וחג"ת), אבל כיון שכבר ניתקן ההוד, לא ידעו אם בשנים האחרות הבאות שוב על ידי הארה הזאת תהיה למלכות שמים העלאה ממקומה לקדש העליון חג"ת חב"ד כמו בשבתות וימים טובים, או תהיה במקומה ויתמשך הארה למטה למקום קביעותה, וכיון שראו ברוח קדשם גם לשנה האחרת שאין לה עליה ממקומה רק הארה נמשכת אליה, אזי קבעוה, ולפי זה שאל השואל מאי חנוכה, מהו השם חנוכה, ומפרש, דתנו רבנן בכ"ה בכסלו וכו' ולשנה האחרת קבעום וכו', שהקביעות תהיה בנר בימים הללו ויתמשך הארת הג' יחודים למקום חנייתה בלא העלאה וטלטול ממקום למקום, והנה הג' יחודים הנ"ל אשר גימ' שלהן נ"ר כנ"ל הנה יש בהם כ"ה אתון:

טעם א' לקריאת שם חנוכה, על כן קראו לימים האלה חנוכה, חנ"ו כ"ה, שכל הכ"ה אתון אשר מרומזין ביחוד נ"ר יש להם חנייה במקומה, והשם הטוב יכפר:

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמור ג)

ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך [תהלים סה ה], עיי"ש ותבין, ישכון חצריך היינו נה"י, בטוב ביתך היינו חג"ת, קדוש היכלך היינו חב"ד, והנה כתב מרן האריז"ל בכוונת נר מצוה הכוונה לג' יחודין הוי"ה אהי"ה (חב"ד) הוי"ה אלהי"ם (חג"ת) הוי"ה אדנ"י (נה"י), הנה הג' יחודין בגימ' נ"ר, וכתב עוד מרן האריז"ל בשבת ויו"ט יש עליה לשכינה בחג"ת וחב"ד, מה שאין כן בנר חנוכה נשארית במקומה בנה"י (אשר שם יחוד הוי"ה אדנ"י) ומאירין לה ממקום העליון מחג"ת וחב"ד אשר שם תרין יחודין הנ"ל (הוי"ה אהי"ה הוי"ה אלקי"ם והוא הנר מצוה כנ"ל). ועפ"ז תבין ההלכה הרווחת מה שתקנו נר חנוכה אין מטלטלין ממקום למקום, וגם כן תבין הא דקיי"ל להלכה [שבת כב ע"ב] הדלקה עושה מצוה ולא הנחה, ואי"ה יתבאר במקומות שונים, ולפי"ז שפיר תקנו בדקדוק בנוסח ההודאה, והדליקו נרות בחצרות קדשך, בחצרות דייקא בנה"י (המכונים חצרות כמו"ש לעיל בשם הזהר), אשר לשם מאירין לה ממקום הקודש במצות נר חנוכה:

ביאור ג' יחודי נ"ר

איתא בעץ החיים שלשה יחודים יש בחנוכה והם יחוד שמות הקדושים העולים נ"ר יחוד הוי"ה אהי"ה הוי"ה

אחרי הדברים האלה, דהנה בזמן הנס הנה מתתיהו כהן גדול ובניו תקנו ההוד (כאשר יתבאר), ולזכר ההוא הנה הדליקו אז הנרות בכונה ההוא (היינו הדלקה בנה"י

אלהי"ם דשם אלהים הוא שהוא בעל הכחות כולם וצירוף שם הוי"ה אלהי"ם, היינו שיהיה נקבע זה בכל כחותיו וזהו הוא שהקב"ה עומד תמיד לעזר ולישועה לישראל שיכלו להתגבר נגד היצר הרע וזה הוא התשועות.

(פרי צדיק חנוכה אות ג)

בברכה ראשונה הכוונה הוי"ה אהי"ה

(פרי עץ חיים, שער חנוכה פ"ד עמ' תסה), כי צריך לעבוד את ה' הוי"ה ב"ה בבחינת אהי"ה, זמין אנא למהוי ולהתקיים (זוהר ויקרא יא.), וקישור חכמה בינה דעת, עבודת השכל בחכמה ותבונה ובדעת המכריע ומקשר כנודע. על כן הוי"ה אהי"ה במילוי ע"ב קס"א עולה רג"ל, כי אמת יש לו רגלים (אותיות דרבי עקיבא נוסח ב, בתי מדרשות ח"ב עמ' תד), וקושטא קאי (שבת קד.), קמה וגם נצבה. וכמו כן ברכה שניה הוי"ה אלקים, על פי מה שכתב הרב הקדוש מה"ר צבי הירש זלה"ה מזידיטשוב (בית ישראל, פר' ויצא ד"ה ולכן אבינו) על הפסוק (לעיל כח, כא) והיה הוי"ה לי לאלקים, בבחינת טבע קיים. וכמו כן ברכה ג' הוי"ה אדנ"י, בחינת דבר המתקיים על יסוד, כי צריך לעבוד את הוי"ה ב"ה בבחינת יסוד המתקיים, מלשון (שמות כו, יט ועוד) אדנים למשכן, והבן היטב:

(ייטב לב פרשת וישב)

אלהי"ם הוי"ה אדנ"י. והנה ידוע איהו אמת ואיהי אמונה דשם אדנ"י שכנגד מדת מלכות מורה שאנו מאמינים שהשם יתברך הוא אדון העולם ואנחנו עבדיו ומצד אמונה כל אחד יוכל להשים על לבו שמלך מלכי המלכים הקב"ה עומד עליו ורואה במעשיו ומיד נופל עלינו היראה והפחד וההכנעה מלפניו יתברך שמו והוא מהארת שם זה דאם אדונים אני איה מוראי. ואמונתך בלילות, היינו בעת החשך כשהקב"ה מאיר לי לאמתותו זה יחוד השמות הוי"ה אדנ"י שהוא יחוד קוב"ה ושכינתיה ונפתח פתח הנסים לעשות נס שלמעלה מהנהגה. כי שם אדנ"י הוא הנהגת העולם הזה ושם הוי"ה הוא הנהגה שלמעלה מהנהגה הנגלית. וזה שכתוב בעץ החיים שצירוף הוי"ה אדנ"י עולה בגימטריא נ"ס, כי שם אדנ"י עולה ס"ה ושם הוי"ה במילוי אלפין עולה מ"ה ועולים יחד גימטריא נ"ס.

ושם אהי"ה הוא בכתר והוא עתיקא למעלה מהשגת שכל אנושיי ובצירוף שם הוי"ה נעשה לנו נפלאות מפל"א עליון. וכו'.

והנה ידוע שלכל הקדושות צריכין אנו עזר השם יתברך וכמו שאמרו (סוכה נב ע"ב) ואלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו ועל זה מרמז היחוד הוי"ה

להאיר גם בחיצוניות

ברש"י (פ' בחקותי) בזמן שאומות העולם עומדים על ישראל אינם מבקשים אלא מה שבגלוי וכו'. כי כח האומות הוא בחיצוניות בלבד. אך היונים שיש להם כח החכמה שהיא נעלמת היתה להם שליטה גם על הפנימיות. וזה שטמאו כל השמנים שבהיכל, כי היכל הוא פנימי לפנים מפנימי, כבזוה"ק (ח"א צ"ד ב) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך, בקדמיתא חצריך לבתר ביתך ולבתר היכלך, דא פנימאה מן דא וכו', והוא מקביל לגוף ונפש ושכל כמו שאמרנו במק"א. ושמנים שבהיכל היא בחי' החכמה שבשכל, וכשגברו ישראל נהפוך הוא עד שהאירה הארה אלקית גם בחיצוניות. וזה נר חנוכה שמצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. ואלה הן שלש המצוות נרות הלל והודאה וכידוע בכתבי האריז"ל שלשה יחודים. ודו"ק: (שם משמואל חנוכה תרע"ה)

המשכת י"ג מכילין דרחמי בחנוכה

בחינת אור הוא בחינת י"ג מכילין דרחמי, שהוא מקור השפע והברכות, ועל ידי חנוכה שהוא בחינת ענוה רזא דהשתחוויה, ממשיך שפע ברכות י"ג מכילין דרחמי על כנסת ישראל:

וכל מדה מי"ג מדות הרחמים מכונה בשם העצם הו"ה ית"ש, וי"ג פעמים הו"ה עם המקור בגימטריא נ"ד חנו"כה, מרמז שעל ידי נר חנוכה צריך להמשיך י"ג מכילין דרחמי על כנסת ישראל. וזהו להדליק נר חנוכה, הדלקה הוא לשון המשכה, פירוש להמשיך בחינת נר חנוכה שהוא י"ג מכילין דרחמי כנ"ל:

וזהו כי אתה תאיר נרי ה' אלהי יגיה חשכי (תהלים יח ט), פירוש כשתאיר נרי של חנוכה, יגיה חשכי, דהיינו שמזה תמשיך בחינת יו"ד שהוא בחינת קדושה, שאין דבר שבקדושה פחות מעשרה (ע' ברכות כא ע"ב), שהוא בחינת אור לבחינת חושך, וזהו חש"כי, חשך יו"ד. ועוד תיבת חש"כי בגימטריא שלשה עשרה פעמים הו"ה, פירוש מזה תמשיך י"ג מכילין דרחמי:

ולכן נר חנוכה מחבר יום ולילה, לרמז שצריך להמשיך בחינת יום, שהוא בחינת אור, שהוא י"ג מכילין דרחמי, לבחינת לילה, שהוא עולם הזה:

וכ"ז על ידי רזא דהשתחוויה שהוא בחינת ענוה. וזהו משתשקע החמה, שהוא בחינת השתחוויה, כמאמר הכתוב (נחמיה ט ו) וצבא השמים לך משתחויים, ויהא רעוא שנזכה לאיזה בחינה מזה כן יהי רצון אמן: (בת עין חנוכה)

על ידי התיקון שנמתקו ונתמלא הכל בשלימות, עולה רפ"ח וחמשים והכולל "נר חנוכה", וגאולה זו הוא מעין העתיד, ותמיד היא משפעת: (דברי חיים חנוכה)

להדליק נר חנוכה – סוד שם נח"ל

מבואר בסידור האר"י ז"ל ובמשנת חסידים לכוון בכל לילה מימי חנוכה בהדלקה למדה אחת מן שלש עשרה מדות הרחמים עד ליל שמיני שהוא מדה נוצר חסד ובמדה זו יוכלל כל השאר מדות, יש לומר כך כי ראשי תיבות של נוצר חסד לאלפים הוא אותיות נחל, וראשי תיבות להדליק נר חנוכה הוא גם כן אותיות נחל, על כן רמוזין נרות חנוכה במדת נוצר חסד לאלפים. והנה תיבות נוצר חסד לאלפים הם גימטריא תר"ג בלא הוי"ו של נוצר, כי בתורה (שמות לד, ז) כתיב נצר חסד בלא וי"ו, אם אנו חושבים האותיות של שלשה תיבות אלו חוץ השם הנח"ל הרמוז בראשי תיבות הם תשע אותיות, נמצא המספר של שלשה תיבות נוצר חסד לאלפים עם האותיות חוץ השם נח"ל עולים תרי"ב ועם השם נחל הם תרי"ג, נמצא בתיבות נוצר חסד לאלפים מרומז תרי"ג כנגד מצוות התורה. ותיבות להדליק נר חנוכה עם

והנה בחנוכה אפילו מה שנפל בשבירה בחינת ראיה נתקן, ועיקר התיקון הוא על ידי מצות שמיעה, וידוע כי כל המדות שבגוף כנגדן בראש, ובראש הוא (חמשה) [ששה] איברים ראשיים (ו)שתי עינים ושתי אזנים וחוטם ופה, ואם נתקן הראות כולם מתוקנים. לזה שני פעמים "אזן" וב' פעמים "עין" ו"חוטם" ו"פה" בגימ' "להדליק נר חנוכה" עם השלשה תיבות וג' כוללן, ועל ידי זה מאירין הי"ג מדות של רחמים, ונתגלה מדת "ורב חסד" שהוא בגימ' ר"פ, והוא ממתיק הדין של אפיים כמבואר במשנת חסידים:

והנה ידוע כי בתיבת "אפים" חסר עשרים למספר קנ"א ושלשים למספר קס"א אשר העשרים מרומז לאה"ה עם הכולל, והלמ"ד מרמז לשם א"ל עם הכולל כידוע ועל ידי ורב חסד הוא המתקה למדת אפים, ונמתקו כל הגבורות על ידי החסד של ורב חסד כמבואר בכוונות:

והנה לפי שנתקן על ידי מעשה המצות העינים והחוטם ופה ונתקן בחינת הראיה, היינו עולם הנקודים שנשברו שבהם רפ"ח ניצוצין כידוע והנה רפ"ח עם ה' שנתוספו על תיבת "אפים" שחסרו קודם המתקה, שם אה"ה דקנ"א ושם אה"ה דקס"א, ועתה

זה שכשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים, שהיו מטמאים כל השפעות אורות ה'חכמה' שהיא 'כח' 'מה', שלא יוכל האדם הישראלי לבוא לבחינה זו להשפיל ולהכניע ולשבר לבבו לפני השי"ת באמת, אך ומנותר קנקנים נעשה נס 'לשוננים' הוא לשון לימוד כמו שכתוב (שה"ש ה, ה) שפתותיו שושנים ודרשו רז"ל (פסחים קיז). אל תקרי שושנים אלא שושנים הם אותם שעוסקים בתורה ותפלה, ונס הוא לשון התרוממות, שנתעלו שיוכלו לעסוק בעבודת השי"ת בעגוה והכנעה בבחינת 'מה' ואין, ועל ידי זה נתעורר הנחל העליון סוד רבבות נחלי שמן, שעל ידי הנחלי שמן ישפיע השי"ת רבובות השפעות אורות הקדושה וכל השפעות טובות לישראל בכלל ופרט ברוחניות וגשמיות בני חיי ומזוני רויחי במהרה בימינו אמן: (מגן אברהם פרשת וישב)

ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער. הנ"ל עפ"י הידוע מספרי המקובלים כי יש נחל עליון רומז בשם נח"ל ר"ת (שמות לד, ז) "נוצר"חסד"לאלפים ויש נחל תחתון רומז בכ' (תהלים לג, כ) "נפשינו חכתה"לה'. וזה סוד הדלקת נר חנוכה "להדליק"נר "חנוכה ר"ת נח"ל. וצריך להמשיך מנחל העליון לנחל התחתון ע"כ צריך שימור לבל יבוזו זרים אך

השלשה כוללים ועם מספר השם נח"ל עם ארבעה תיבות להדליק נר חנוכה נח"ל עולה תרי"ג גם כן נמצא מרומז שפיר מצות נר חנוכה בתורה, וכלול בתרי"ג מצוות התורה:
(מאור ושמש פרשת מקץ)

סוד עבודת השם הק' נח"ל - ר"ת להדליק נר חנוכה

איתא בכוונות האריז"ל (שער הכוונות חנוכה) שר"ת להדליק נ"ר ח'נוכה הם נח"ל, שעל ידי שהאדם מדליק ומלהיב לבבו לעבודתו יתברך ומשבר לבבו ומכניע ומשפיל עצמו לפניו יתברך, על ידי זה נתעורר הנחל העליון שהוא מקור המזל להשפיע כל האורות והטובות לישראל, וכמו שאיתא (עיין שער הפסוקים תהלים) כי נח"ל נוט' נ'פשונו ח'כתה ל'ה' (תהלים לג, כ), שיהיה נפש האדם מחכה ומקוה תמיד להשי"ת, שעל ידי זה יזכה למה שכתוב (מיכה ו, ז) ברבבות נחלי שמן ולמה שכתוב (דברים לג, ב) ואתה מרבבות קודש, שעל ידי נחל"י שמן, שהם נ'פשינו ח'כתה ל'ה' ולהדליק נ"ר ח'נוכה שהוא על ידי השמן רזא ד'חכמה' 'כח' 'מה', על ידי זה משפיע השי"ת רבבות קודש ורבבות השפעות טובות על כל ישראל:

ראשון לציון הנה הנם הוא ע"ד שנתבאר
ע"י שתתנשא ראשון של הקדושה יכנע
הסט"א ונזכה לגאולה בב"א:
(תפארת שלמה חנוכה)

נח"ל - האור נמשך גם אם לא ראויים

שם יב"ק, "יעננו" ביום "קראנו", "יחוד
"ברכה" קדושה, שע"ז ממשיך עליהם
יחוד ברכה קדושה יתירה במעלה יותר
כמ"ש ביעקב אבינו ע"ה (בראשית לב, כב)
ויעבר את מעבר יב"ק להנצל מפני עשו
הרשע (שם לב, כג) ויעבירים את הנחל
הוא השם נח"ל מי"ג מכילין דרחמי
"נוצר" חסד "לאלפים והוא השם
המתעורר בחנוכה ר"ת "להדליק" נר
"חנוכה. והשם הזה הוא מכוון ליום
השמיני דחנוכה זאת חנוכה. וזהו
להדליק גימ' ע"ב ס"ג מ"ה כי צריך
להמשיך החסדים עד שם ב"ן דעשי'
והנה נוצר הוא רצון כי זהו שנעשו
הניסים ברצון השי"ב ב"ה בלי שום טעם
רק אשר רצה הקב"ה לעשות לנו
הניסים הללו בזמן הזה כמו שה' רצון
הבורא ב"ה בתחלת בריאת העולם
לברא את העולם בשביל בני ועל
הרצון אין שייך שאלה למה עשה כך.
כי כן רצה כי הוא מחסד עליון ב"ה
שרצה להטיב לברואיו וברא את העולם
בשבילם. הנה כי כן בכל עת ובכל שעה

השפע היורד בש"ק הוא שמור לעם
קדוש כמ"ש (בזמירות שב"ק) יום קדוש
הוא מבואו ועד צאתו כמבואר במ"א.
וזה הרמז בכתוב ואשד הנחלים הוא
הצנור השפע מנחל עליון לנחל תחתון.
אשר נטה לשבת אותיו' לשבת רמז
שיש כח הצדיק להמשיך השפע ביום
השבת כדי שיתהפכו הכל לטובה. וזה
לשבת ער מהופך מתיבת רע כמ"ש
(שה"ש ה, ב) אני ישינה ולבי ע"ר:
(תפארת שלמה פרשת חוקת)

מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש.
מנח"ל הוא השם של חנוכה המתעורר
וממשיך השפע מלמעלה מבחי' י"ג
מכילין דרחמי "נוצר" חסד "לאלפים.
וכאשר נמשך לבחי' ז"א ע"כ ירים ראש.
היינו הראש של ז"א ג"ר שלו נמשך לו
מוחין ונעשה היחוד בקדושה אחרי
שנפל הראש של הסט"א נתנשא הראש
של הקדושה כי תשא את ראש בני'
(שמות ל, יב) ועד"ז אמרו חכז"ל (פסחים ה,
א) בשכר שלשה ראשון זכה לשלשה
ראשון (ויקרא כג, כז) ולקחתם לכם ביום
הראשון וכו' הקב"ה נגלה ראשון ופורע
מן הראשון זה עשו הרשע (בראשית כה,
כה) ויצא הראשון אדמוני ובונה ראשון
זה בהמ"ק (ירמיהו יז, יב) כסא כבוד מרום
מראשון מקום מקדשנו ומביא לכם
ראשון זה מלך המשיח (ישעיהו מא, כז)

שבמעשה האדם למטה מאירין הנרות למעלה. ואיתא בשם האריז"ל להדליק נר חנוכה הוא שם קדוש נח"ל נוצר חסד לאלפים. וכ' נפשנו חכתה לה' ר"ת שם הנ"ל. שע"י הבטחון שהי' לבנ"י באותן דורות השפלים שהיו ימי חושך. ע"י הבטחון והקווי אל ה' הוציאו מכח אל הפועל אותו השם והנחל. כי יש שמות למעלה שמיוחדים שבנ"י יוציאו אותם מכח אל הפועל. וכ"כ קוה קוית ה' כו' ויעלני כו' מטיט היון כו' ויתן בפי שיר חדש כו' יראו רבים וייראו ויבטחו בה'. שמצוה לראות נר חנוכה ובזה מתחזקים לבטוח בה' אפילו בימי החושך ואפילה. וכן אמר מו"ז ז"ל רמז על חנוכה ס"ת הפסוק נכון לבו בטוח בה' סמוך:

(שפת אמת חנוכה תרנ"ט)

היונים רצו למנוע השפעת י"ג מדות הרחמים

ולכך גזרו על כל המצות כי בחי' המצות הוא רק להמשיך חסדים לישראל ולהשפיע שפע העליונה עליהם ולבער קוצים מהכרם. והם גזרו על זה ורצו להריק ההשפעה אל החיצונים ושלא יהיו נשמות ישראל יחוס להשי"ת כמשה' (דברים לב. ט) כי חלק ה' עמו, רק שיהיו תחת יד

שעושה עמנו ניסים ונפלאות עד אין מספר הם ג"כ בלי שום טעם ושאלה אם ראוי אם לא ראוי כי כך רצה. וזהו בחי' זקן מלא רחמים כי השם נח"ל הוא מי"ג ת"ד. כמ"ש (בראשית מז, כ) יש לנו אב זקן ר"ל כשראו עצמם במצודה בעת ההיא התעוררו עליהם בחי' זקן מלא רחמים לעשות להם נס בלי שום טעם וזהו (שבת פט, ב) לא בסבא טעמא.

ובכן כאשר השי"ב"ה מפליא לעשות כאלה עם עמו זה הנקרא בחי' חק בלי טעם כמ"ש (תהלים קה, ה) זכרו נפלאותיו אשר עשה וכו' (שם קה, י) ויעמידה ליעקב לחק לישראל כנ"ל. והנה זהו שנאמר שבקשו להעבירם על חוקי רצונך כנ"ל ר"ל שבקשו להעבירם חלילה לבל יעשה להם ניסים מפאת הרצון הטוב ב"ה הנקרא חק. אבל אתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם ר"ל הרמות אותם והעמדת להם בבחי' הרצון והרחמים העליונים כנ"ל.

(תפארת שלמה חנוכה)

נח"ל - ע"י הבטחון זכו לישועה

להדליק נר חנוכה. ולא אמרו נר בחנוכה. רק שזה הנר חנוכה צריך איש ישראל להדליק. וכן נר שבת. הנרות הם למעלה ואותנו צוה להדליקם

הראש יורד על הזקן זקן אהרן, והם המשיכו ומצאו את הפך שמן משחת קדש שהוא חתום בחותמו של כהן גדול היינו מדת נוצר חסד כנ"ל. ודלקו משם שמונה לילות כנגד שמונה מדות העליונות. וזהו מ"ש האר"י ז"ל לכוון בכל לילה מדה אחת מי"ג מדות. כי הפך שמן שהיה דולק ח' ימים מורה שהמשיכו הח' יומין עילאין עד היום הח' נוצר חסד כנ"ל. ובכל שנה בחנוכה נתעורר הדבר ויש בנו כח להמשיך ח' מדות ע"י הדלקת הנרות וברכותיהן ולכן רשם האר"י ז"ל לכוין בכל יום למדה אחת והבן:

ומעתה נבאר פלוגתא דב"ש וב"ה, דב"ש סברי פוחת והולך כנגד ימים הנכנסין. פי' כי תיכף בלילה הראשונה נכנס השפעה משם א"ל על כל הח' ימים, אלא שלא היה בהתגלות עד לילה האחרונה לכך סברי ב"ש פוחת והולך כנגד יומין עילאין הנכנסין, והיינו כנגד ח' מדות העליונות שכבר נכנסו בהעלם בלילה הראשונה והיה אז הח' מדות בהעלם, לכן מדליקין ח' נרות. אבל בלילה השניה שכבר יצא מדה א' מן העלם אל הגלוי בלילה הראשונה ולא נשאר כ"א שבעה ליצא מן הכח אל הפועל, לכן מדליקין שבעה נרות, וכן בכל לילה פוחת והולך

החיצונים ושישראל יקבלו מאתם ח"ו. והנה החכמה מאין תמצא ואין הוא בדיוקנא עילאה קדישא ששם מאירין י"ג מכילין דרחמי. והם טמאו כל השמנים שמן משחת קדש שפע החכמה ונסתלקו י"ג מכילין דרחמי. וזהו פי' מ"ש בגמרא (מדות פ"ב מ"ג) כשנכנסו יוונים לירושלים פרצו בה י"ג פרצות, דהיינו שמנעו מלהאיר י"ג מכילין דרחמי. ולכך אמרינן בגמרא (שם) ג"כ כשגברו בית חשמונאי תקנו כנגדן י"ג השתחוואות, כי בכל השתחוואה היו ממשיכין מדה אחת מן י"ג מדות העליונות להאיר בעולם והבן:

והנה אמרינן עוד בגמרא (שבת כא): כשגברו בית חשמונאי לא מצאו אלא פך אחד שמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול ולא היה בו כדי להדליק אלא לילה אחד ונעשה נס ודלקו משם שמונה לילות. ובוודאי הפשוט ג"כ אמת, אבל יש לבאר עוד פנימיות הדבר. והוא, כי הכהנים הק' אשר הם ממדת החסד ע"י מסירות נפשם פעלו להגביר החסדים והרחמים בעולם והמשיכו הי"ג מכילין דרחמי עד מדה השמינית נוצר חסד מזלא עילאה דכולהו כלולין ביה. ונקרא זקן אהרן הכהן הגדול ונקרא ג"כ בשם שמן כמ"שה (תהלים קלג, ב) כשמן הטוב על

ממש כמו חיים. וכמו שאיתא בגמרא ובזוה"ק אצל הכרובים. וכ"ז היה מחמת שהמשיך עליהם חיות ממוח החכמה ע"י שמן המשחה והבן:

(אוהב ישראל ליקוטים חדשים פרשת וישב)

ניקוד השמות בכרכות

ומעתה נבוא לבאר גם דברי המ"ד שאמר טעמא דב"ש נגד פרי החג. כי הימים שבין החג לחנוכה הם ס"ג ימים, נגד שם ס"ג יהו"ה במילואו. והימים האלה מסוגלים הם למעט את החיצונים ורמז כתיב (תהלים נג. ז) כלו ס"ג יחדיו נאלחו. ועם שבע ימים של חנוכה הם שבעים יום. וכתוב (בראשית ה, ה) והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי הוא חדש טבת. לכך סברי ב"ש שצריך למעט את הנרות ופוחת והולך כדי למעט שבעים אומות והלוך וחסור עד החדש העשירי ועד בכלל עד שבעים יום לאחר החג. וב"ה סברי אין כוונתנו עתה למעט את השרים החיצונים רק להעלות בקדש להעלות מתתא לעילא להוריד שפע מעילא לתתא בכל העולמות וממילא יוכנעו החיצונים. וכן יסד האר"י ז"ל בניקוד השמות לברכת נר חנוכה השני ההי"ן הם הנוקבות לעולם הם בניקוד שורוק כמבואר שם. י"ו בברכה הראשונה

כנגד מדות שנשארו עדיין בהעלם. זהו כוונת ב"ש.

וב"ה סברי מה לנו להדליק כנגד שהוא בהעלם רק שיש לנו להדליק כנגד מה שיצא כבר אל הגלוי, לכך סברי דמוסיף והולך כנגד ימים היוצאים. היינו יומין עילאין היוצאים מן הכח אל הפועל ובלילה הא' אין לנו להדליק אלא א' כי עדיין לא נתגלה שעתיד להדליק ח' לילות, אבל בלילה הח' יש לנו להדליק שמונה כי אז ראו מעשי ה' כי נורא הוא שהיה בו להדליק ח' ימים ויצאו מן הכח אל הפועל שמונה יומין עילאין תקוני דדיוקנא עתיקא קדישא.

ומכלל דברינו מתורץ שפיר קושית הב"י מה שהביא הט"ז שהקשה דהלא הנס לא היה אלא על ז' ימים עיי"ש. כי העיקר הוא מה שהמשיכו הח' מדות העליונות והתחיל להאיר החכמה העליונה שהוא חיות כל העולמות כמו שמצינו אצל כלי המשכן. אף שעשה בצלאל כבר את המשכן והארון וכל כליו כאשר הראה הקב"ה למשה בהר עכ"ז לא היה להם עדיין חיות עד אחר שמשחם בשמן המשחה, והיינו שהשפיע עליהם שמן משחת קדש משפע החכמה העליונה והיו הכלים

גר חנוכה ראשי תיבות נחל והוא ראשי תיבות נוצר חסד לאלפים שהוא מזלא עילאה, כידוע שיש מזל עליון ומזל תחתון ויכוון למשוך ממזלא עילאה לכנסת ישראל אור ושפע וכל מיני השפעות טובות. והנה גר חנוכה מצוה להניחה למטה מעשרה כדי למשוך מספירות העליונות לכנסת ישראל, ובשבת מחויב להדליק תחילה גר חנוכה ואחר כך של שבת כדי להעלותה מעט מעט מתנא לעילא תחילה גר חנוכה עד נצח והוד בעצמה כידוע ואחר כך גר שבת יש לה עלייה ביותר כידוע:

והנה יש פלוגתא בפוסקים במוצאי שבת אם להדליק תחילה גר חנוכה ואחר כך להבדיל או להיפוך. והנה שמעתי מאדמו"ר בוצינא קדישא מו"ה יעקב יצחק הלוי מק"ק לובלין זצוק"ל שאמר בשם הגאון איש אלהים המנוח מוה"ר שמואל שמעלקי זצוק"ל אב"ד דק"ק ניקלשבורג שבזה הלכה כטורי זהב להבדיל תחילה ואחר כך להדליק גר חנוכה וכן מנהגינו. ונראה ליתן טעם לדבר על פי האמת ועל פי הדברים הנ"ל כי האיך ידליק תחילה גר חנוכה קודם הבדלה כי מאחר שעלתה בשבת לעליה הגדולה והרמה אין צורך לגר חנוכה להעלותה על ידו רק אחר שהבדיל והלכה לה קדושת שבת אז מן

בלילה הראשונה הם בניקוד סגול, ובלילה השניה הם בניקוד שבא, ובלילה שלישית הם בניקוד חולם. וכן כולם הם בניקוד להוריד שפע מעילא לתתא. ובברכה השניה בלילה הראשונה הוא בניקוד צבאות, וכן כל הלילות השמות הם בניקוד להעלות מתתא לעילא יע"ש ע"ד שכתבנו בטעמא דב"ה. והבן:
(אוהב ישראל ליקוטים חדשים פרשת וישב)

נח"ל - מחכה רק לה'

זזהו בחינת חנוכה, שהוא כ"ה בכסלו, מרמז שבחינת כ"ה בכסלו גם כן מרמז על בחינת ענוה שגימטריא בלעדי, היינו שיתבונן לא מן חכמתי אלהין מן כו', וזהו מדת נוצר חסד מקו"ר בגימטריא נוצ"ר. ומדת נוצר חסד הוא מדה שמינית, וע"ז מרמזים ח' ימי חנוכה. וגם חי"ת גימטריא נוצ"ר חס"ד. גם ר"ת של נ"ר חנו"כה הוא ר"ת נוצ"ר חס"ד, ור"ת של נפש"ינו חכ"תה (תהלים לג כ, ע' כוונות חנוכה), היינו שמחכה רק לה' שהוא מקור החסד נוצר חסד, ואינו מצפה על מעשיו, שנזכה לזה אמן כן יהי רצון:
(בת עין חנוכה)

מזל עליון ומזל תחתון - נח"ל - חנ"ה כ"ו

איתא בכתבי האר"י ז"ל כוונה על הדלקת גר חנוכה, ובקצרה היא להדליק

יודוע שיש צדיק עילאה וצדיק תתאה, ויוסף הוא צדיק עילאה ובנימין הוא צדיק תתאה, וזה וישא עיניו וירא את בנימין אחיו בן אמו דייקא כידוע ליודעים, והיו ביחד צדיק עליון וצדיק תחתון, אז נתכוון יוסף הצדיק להמשיך השפעה לכנסת ישראל על ידי בנימין הצדיק ממזלא עילאה שהוא גימטריא נחל כנ"ל, והוא ראשי תיבות נפשנו חתה לה' שעל ידי התעוררות מין נוקבין שאנחנו מעוררים לקשר שם כל נשמות ישראל נמשך ממזלא עילאה השפעות טובות וחסדים פשוטים ורחמים מגולים לכנסת ישראל שלמעלה ומשם לכנסת ישראל שלמטה. וזה ויאמר אלהים יחנך בני והנה יחנך הוא גימטריא מזלא ויו"ד של יחנך הוא שימוש שהוא מזלא עילאה שהוא נוצר חסד לאלפים ונפשנו חתה לה' כנ"ל, דהיינו למשוך משם השפעה לשכינה הקדושה על ידי שני צדיקים שהיו ביחד אז יוסף הצדיק ובנימין הצדיק כנ"ל, והבן:

(מאור ושמש פרשת מקץ)

ח' בנדי כהן גדול

בחי' שמ"ן רמז לנשמ"ה כנודע וזהו שטמאו כל השמנים היינו הני"ק ונשמות ישראל שנבלעו בקליפת

הצורך להעלותה על ידי נר חנוכה, ועל כן צריכין תחילה להבדיל ואחר כך להדליק נר חנוכה ולהעלותה, ודעת לנבון קל:

והנה איתא גם כן בכתבי האר"י ז"ל לכוון בתיבת חנוכה שהוא חנה כ"ו, חנה הוא גימטריא ס"ג והוא שם ס"ג למשוך משם שפע ברכה ובני חיי וכל טוב לכנסת ישראל. והנה השכינה הקדושה נקראת אבן כדאיתא בספרים הקדושים על פסוק (תהלים קיח, כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה דקאי על השכינה הקדושה. נחזור להפטרה הנזכרת לעיל שאמר הנביא מי אתה הר הגדול וגו' והוציא את האבן הראשה דהיינו השכינה הקדושה מוציאה השפעה ממוחין עילאין ממזלא עילאה כנ"ל שהוא אבן הראשה תשואות חן חן לה ונצרף תיבת חן אל ל' של לה הרי אותיות נחל שהוא מזלא עילאה למשוך משם לשכינה הקדושה השפעות ורחמים גדולים ותיבת ה' של לה מרמז על ה' הקדושה כידוע, גם תצרף ה' של תיבת לה עם תיבת חן הראשון הרי אותיות מצורפים לתיבת חנה שהיא גימטריא שם הקדוש שם ס"ג למשוך משם השפעות קדושות לשכינה הקדושה ומשם לכנסת ישראל למטה:

לשלוט בו הנה הוא יכול להוציא את הני"ק בהמשכת אור העליון הגדול.

דהנה כהנא רבא בתמניא תיקונין אתתקן כמבואר באד"ר והוא בחי' שמונת ימי חנוכה עד תיקון "נוצר חסד" לאלפים. וזה סוד שמונה בגדים של כה"ג. והנה כן גם למעלה גברו האורות וחסדים וזה אשר מלא את יד"ו ללבוש את הבגדים מלא יו"ד עלאה לקדושת השפעות הבגדים ואורם הגדול כיל"ח, נמצא כי זהו הענין כולו בעצמו ה' הנ"ס שנתרבו האורות והחסדים ע"י המשכת כה"ג ופך השמן הזה הוא לאות על גודל הנס וההארה הנ"ל וזה הוא עיקר הנס של חנוכה שנשאר עוד כח חיות וקדושה בישראל אחרי כל אשר עבר עליהם להיות להם כה"ג וצדיק כזה בתיקונא עלאה להמשיך ברכה טובה ולהיות לישראל לאור עולם.

(תפארת שלמה חנוכה)

נוצר חסד לאלפים בכח הכהן הגדול

בחנוכה קורין פ' הנשיאים דאיתא שניחם הקב"ה את אהרן שלא ה' לשבטו חלק בחנוכת הנשיאים וא"ל שלך לעולם קיימת. דהנה הנשיאים המשיכו דרך חדש מעולם העליון. דכל התחדשות בא משורש העליון כדכ' אין כל חדש תחת (השמים) [השמש]. ומן

היוונים לכן כשרחם ד' על עמו ובא עת התיקון והחנינה להוציא הני"ק ולהגביר הקדושה והחסדים הנה הוצרך להיות זאת ע"י כה"ג דוקא שהוא מבחי' אב"א שמן משחת קודש עליו בחי' קוד"ש ושמן' והוא מוזהר מכל טומאה יותר מכל אדם כמ"ש (ויקרא כא, י) והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידיו ללבוש את הבגדים כנ"ל ועל כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא (שם כא, יא), היינו להיותו בבחי' קודש עלאה להשפיע אור החסדים שזהו בחי' גדול מאחיו וזהו על ראשו שמן המשחה שבא עליו מבחי' ראש עלאה משפע י"ג ת"ד כמבואר וזה שמן המשח"ה גימט' משיח.

הנה הוא על כל נפשות מת לא יבא להיות נבדל מכל טומאה ומת שבעולם גם מאביו ואמו שענין מיתה הוא מבחי' סט"א בחי' שבירת הכלים וימת וימלוך לכך הוא צריך להיות מופרש ומובדל מכל טומאה ולא יהי שום שליטה להסט"א לאחוז בו ח"ו והוא יכול להריק ברכה על ישראל.

וזהו שמצאו פך שמן בחותמו של כה"ג פ"ך גימט' מאה שהוא מאה ברכאין בחותמו של כה"ג דוקא שאין בו מגע נכרי ואין בו שליטה לחיצונים

וביום י"ג פרשת זאת חנוכת המזבח, ובודאי הוא מטעם הנ"ל, כן יש לומר בחנוכה שיום השמיני כולל הכל.

ובסידור האר"י שחושב והולך י"ג המדות של רחמים מדה ליום עד יום השמיני שבו כלול מן המדה השמינית נוצר חסד עד מדה י"ג שהוא ונקה, ואולי משום זה לבד שכלול משש מדות של רחמים יצדק בו לשון זאת כנ"ל. ויש לומר עוד דכל שמונה הוא למעלה מהטבע, שלהטבע מתיחס מספר שבעה כשבעת ימי הבריאה, וכן הם שמונת ימי חנוכה שיש בהם הארה גדולה ממקום גבוה מאד, וביום השמיני מאיר מה שלמעלה מהשבעה אל תוך השבעה ממשיך את הארת הנס גם לתוך הטבע. ולפי"ז יובן מה שביום השמיני יש בו שש המדות של רחמים האחרונות, והבן הדברים:

(שם משמואל זאת חנוכה תרע"ג)

י"ג מדות נמשך התחדשות. ולכן בתשרי שמתחדש השנה נפתחין י"ג מדות הרחמים. וזה היה חנוכת י"ב הנשיאים ומדת אהרן כ"ג הוא מדת נוצר חסד כידוע.

וכמו שנפתחו בחנוכת המשכן י"ג שערים מי"ג מדות כן בחנוכה זו נפתחים שמונה מדות עד נוצר חסד שהם בחי' כ"ג. ולכן איתא להדליק נר חנוכה ר"ת שם נוצר חסד לאלפים. וזהו בחי' שלך לעולם קיימת שכן הוא המדה נוצר חסד לאלפים היינו לעולם. אלפים טובא משמע. ומעין זה נשאר פך אחד חתום בחותמו של כ"ג זה נקודה של חסד שנשמר ונוצר לעולם בכח הכ"ג ומדות הכ"ג מאירין בחי' ימי חנוכה אלו. והרמב"ן ז"ל רומז ג"כ שלך לעולם קיימת על נרות דחנוכה ודבר ה' בפיו אמת כמ"ש:

(שפת אמת חנוכה תרס"א)

נרות חנוכה כמו הנרות בבית המקדש ויש בהן הארה גבוהה מאד

נרות חנוכה באשר דומיא דנס הנרות שבמקדש תקנוהו, יש בהן הארה גבוהה מאד כמו עיקר ושורש הנס שהי' שם, והארה גדולה מאד כזו אינה צריכה לשמירה, אדרבה זה עצמו הוא שמירה, וכחות החיצונים בורחים מפני'.

בזאת חנוכה נמשך מנוצר עד נקה

במה שרגילין לקרוא את יום השמיני דחנוכה זאת חנוכה. נראה כי הפירוש הפשוט, כמו בחנוכת הנשיאים שאחר שפרט כל אחד ואחד לבדו חזר וכלל את כולם כאחד, וידוע מדת זאת כי היא כנישו דכל נהורין, ואיתא בסידורין לאמור בכל יום מימי ניסן נשיא ליום

זוהו לימוד גדול על כל פרט ופרט, שכמו אז בימי הנס עוררו במסירת נפשם כנ"ל, כן בכל שנה צריכין לעורר זה ברגש הנפש ובהתלהבות יתירה יותר מכפי רגילות הטבע, ואז מעוררין הארה יתירה והיא עצמה היא שמירה בפני כחות רעים המכניסין באדם מחשבות לא טהורות או בלבול הדעת, השי"ת יצילנו:

(שם משמואל זאת חנוכה תרע"ז)

שמן הטוב יורד על הזקן - דיקנא דא"א

עוד יש לפרש, תקנו במצוה זו מהדרים (לא אמרו מדקדים או ותיקים), הנה נתבאר שהמצוה הזאת מרמזת לאור התורה שרצו היונים לבטל על ידי חכמתם החיצונית, על כן נעשה הנס בשמן הרומז לחכמה וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה [ש"ב יד ב] כי תקוע אלפא לשמן [מנחות פה ב] על כן שם החכמה מצויה, והנה שמן הטוב יורד על הזקן [תהלים קלג ב], זקן זה שקנה חכמה [קידושין לב ב], והנה הדרת פנים זקן [שבת קנב א] זה שקנה חכמה, כי חכמת אדם תאיר פניו [קהלת ח א], וזהו הדרת פנים והדרת פני זקן [ויקרא יט לב], על כן נקראו המדקדים ביותר מהדרים, וכשתבין כל זה תבין סוד כוונת האריז"ל לכיין י"ג

וזוהו נ"ח משמאל, כי שמאל דוחה, והוא כענין שאמר הכתוב (משלי א') חכמות בחוץ תרונה, ברחובות תתן קולה, ואמרו חז"ל (מדרש תנחומא הובא ברש"י שם) במקום שמרחיבין אותה, זוהי התפשטות והתרחבות הקדושה, וזה עצמו הוא ענין הנרות שמתפשטת הארת הקדושה מלמעלה ברשות הרבים עלמא דפרודא, ומשום שההארה היא ממקום גבוה מאד, וכמו שאנו אומרים וכל שמונת ימי חנוכה הנרות הללו קודש הם, ולא אמרינן קדושים, כי קודש הוא מלה בגרמי', והוא חכמה כידוע, וקדוש הוא מקבל קדושה מקודש, והיינו משום שהם שמונת ימי חנוכה וכנ"ל שהוא למעלה משבעת ימי בראשית, ולשון שמונת הגיד כ"ק אבי אדומו"ר זצללה"ה שהוא התכללות כל שמונת הימים יחד, וע"כ כולם נקראים קודש, וכ"כ הנה ידוע בסדור האריז"ל שבכל לילה ולילה בהדלקת נר חנוכה מאירה מדה אחת מי"ג מדות של רחמים ובליל ח' מאירה מדת נוצר חסד עד גמירא, וענין נוצר חסד יש לפרש שמירת החסד בפני החיצונים, ואיכות השמירה היא מחמת הופעת אור גדול כנ"ל, שהוא מסמא עיני החיצונים, ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על כל כלל שמונת הימים יצא מפני שהם כלולים:

קדישא, וכמו שאמרו בגמרא [שבת כג א] היכן צונו, הנה לחד מאן דאמר שאל אביך ויגדך, היינו אבותיך אברהם יצחק יעקב עם אם הבנים רחל, זקניך ויאמרו לך, היינו הזקן כביכול תתע"ו נימין דדיקנא קדישא.

ומעתה תבין מה שכתב האריז"ל לכוין בהדלקת הנרות בחנוכה י"ג מדות של רחמים תיקוני דיקנא קדישא שהאירו ברחמים אז לישראל [פע"ח שער החנוכה פ"ד] על ידי לוי ויששכר עמודי התורה ועבודה שחזרו לישראל, וג"כ תבין מה שכתב האריז"ל לכוין בתיבת להדלי"ק בגימטריא ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה עם הכולל שימושכו לשם ב"ן מלכות הנקראת נר, כמו שאמרו בדוד שהוא מרכבה למלכות, ולא תכבה את נר ישראל [ש"ב כא ז], הנה הוא סוד המרכבה שלימה שכתבתי לך אברה"ם יצחק יעקב רח"ל כמו"ש לעיל.
(בני יששכר מאמרי חודש כסלו טבת מאמר ה)

תיקוני דיקנא בנר חנוכה כל יום למדה מיוחדת, וגם בברכתה יש י"ג תיבין [פע"ח שער חנוכה פ"ד], ועוד יתבאר להלן אי"ה [אות כ"ז].

(בני יששכר מאמרי חודש כסלו טבת מאמר ג)

'משגב לעתו"ת' (תהלים ט י), היינו על

פי המבואר בספר קרנים ופירוש דן ידן [מאמר ז' אות י"ב] כביכול בתיקונים עליונים הנקרא תיקוני דיקנא קדישא יש תתע"ו נימין עיין שם, והנה אז נתעורר הי"ג מדות של רחמים של הדיקנא קדישא אשר יש בהם כביכול תתע"ו נימין (כמו שכתבו הקדושים הנ"ל) מנין לו"י יששכ"ר, לבטל קטרוגו של הס"מ אשר נאבק עם יעקב ונגע בכף ירכו ונפגם ההוד, והן עתה בעת הישועה נשלמה המרכבה שלימה על ידם מרכבה הקדושה אברה"ם יצחק יעקב רח"ל בגימטריא תתע"ו (לו"י יששכ"ר) ד' רגלי המרכבה שנשלמה ע"י הארת תתע"ו נימין של הדיקנא

כוונת תיבות 'להדליק נר חנוכה'

קטנותו שאינו נראה כל כך, כן האי"ן ברוך הוא אינו נראה, ומושג לעין השכל.

והנה האל"ף היא המקור לשם אהיה ברוך הוא, והוא רמז על תורה שבעל פה, כי תורה שבעל פה הוא נעלם בתורה שבכתב, והי"ד הוא המקור לשם הוי"ה ברוך הוא, ורומז לתורה שבכתב.

וזהו (שמות ג, יד) כה תאמר אל בני ישראל אהיה שלחני אליכם כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם וכו' זה שמי לעולם, אצל שם אהיה נאמר תאמר שהוא אות האל"ף הנעלם באמירה במבטא כנ"ל שהוא האי"ן ואצל שם הוי"ה ברוך הוא שהוא הי"ד נאמר לעולם וכמאמר רבותינו ז"ל (פסחים ג.) לעלם כתיב, שהוא האי"ן שאינו מושג שהוא נעלם. והנה מבואר כי בשם אהי"ה נאמר אמירה כה תאמר, ובשם הוי"ה נאמר לעלם, הגם כי שם אהי"ה גדול בהעלמותו משם הוי"ה ברוך הוא כידוע, אף על פי כן כלול בדיבור באמירה, כי הדיבור של עולמות עליונים הוא בבחינת מוחין

סוד כוונת המשכת אהי"ה בריבוע לשם מ"ה

איתא בכתבי האר"י ז"ל על סוד ל"ו נרות של חנוכה ובצירוף שמונה השמשים הרי מ"ד שהם נגד שם אהי"ה בריבוע א' א"ה אה"י אהי"ה שהוא גמטריא מ"ד ובצירוף השם מ"ה הרי הוא כמנין נחל עם הכולל שהוא ראשי תיבות להדליק נר חנוכה עד כאן לשונו.

ולכאורה אינו מובן, מה ענין ב' צרופי השמות הנ"ל לענין נר חנוכה. נראה לי לפרש, דהנה אמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה א) ישראל עלו במחשבה, ומחשבה הוא סוד אי"ן ומשם בא השפעה לישראל כמאמר רבותינו ז"ל (שבת קנו.) אין מזל לישראל, האי"ן הוא מזל לישראל כנאמר (במדבר כד, ז) יזל מים וכו'.

והנה האי"ן נרמז בשני אותיות מן הכ"ב אותיות, דהיינו באות אל"ף, מחמת כי אות אלף לפעמים נעלם במבטא, דהיינו בראשית שאות אל"ף נעלם במבטא רומז על האי"ן לרוב התעלמותו, וכן נרמז באות יו"ד מחמת

שיבנה במהרה בימינו יהיה כלול משניהם, ונס דחנוכה היה במקדש שני נגד שם אהי"ה שהוא עם הכולל שם מ"ה וזהו כוונת האר"י ז"ל:
(קדושת לוי דרושים לחנוכה)

לעולמות תחתונים. והנה מבואר כי שם אהי"ה הוא תורה שבעל פה ושם הוי"ה ברוך הוא תורה שבכתב, וכן מקדש ראשון היה נגד תורה שבכתב ומקדש שני נגד תורה שבעל פה ומקדש

כוונת תיבת 'להדליק'

והנה תתבונן אשר הארת האור הזה נתגלה מתוך החושך היינו בבית שני אשר הוא נגד יצחק ונאמר בו ותכהין עיניו מראות, והנה אמר המלך החכם ברוח קדשו וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך [קהלת ב יג], היינו דוקא האור הבא מתוך החושך, ותתבונן בזה, שעל כן יצחק יהיה המליץ לעתיד [שבת פט ב] בפסוק כי אתה אבינו וכו' [ישעיה סג טז] ומליצתו תהיה על ישראל שקיימו מצוה זאת יתרון אור מן החושך, הבן הדברים ויהיה מעדנים לנפשות העגומות, ותבין אשר החשבונות של מצוה יהיה יצחק המחשב, כי חשבון הוא מסטרא דגבורה שהוא צמצום וגבול בחשבון המגביל כל דבר, ועל כן גם נוסח הברכה של נר

יהי אור

הפועל ישועות האיר לנו מתוך החושך ויאמר אלקים יהי אור, אור י"י הוי"ה ב"ה, והיינו יה"י או"ר [גימ'] רל"ב ד' מילואי הוי"ה ב"ה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והוא הארת אור הגנוז המקווה לעתיד ב"ב, מן הארת האור הזה ניתן לנו למזכרת להנות מן הארת האור הזה עד בנין בית יעקב ב"ב אז יתגלה כל טוב האור הגנוז, עכ"פ תקח לך שהארת האור הזה דחנוכה נקרא או"ר הוי"ה בגימ' רג"ל, שעל ידי קיום המצוה הזאת רגלינו תעמוד במישור בבית יעקב ב"ב, וזהו שנרמז בדברי הנביאים, בית יעקב, היינו בית הג' כנזכר לעיל, לכו ונלכה באור הוי"ה, היינו על ידי מצות נר חנוכה שהיא אור הוי"ה.

ולא מצאו אלא פ"ך של שמן ולא הי' בו להדליק רק יום אחד ר"ל אחד בעולם העליון פ"ך עולה ק' אחד ממאה ברכאין דלעילא והם המשיכו לעוה"ז ברכות על שבעה ימים עוד והם ז' ימי הבנין. והוא רמוז בני בינה ימי שמונה. וזהו הרמז ג"כ מתתיהו בן יוחנן. ר"ל כי מת"ת יה"ו נתן לשם ב"ן. וזהו להדליק עולה עה"כ ג' היות הראשונות ע"ב ס"ג מ"ה ומהם בו לשם ב"ן וזהו בימים ההם בזמן הזה. (תפארת שלמה חנוכה)

סוד כוונת 'להדליק'

זוה הי' ענין נס דחנוכה בהצלת הדת שהוא בחי' שפע החכמה ולא השפעת טובות גשמי' כי הנה היונים בקשו להשכיחם תורתך לפי שנתפשטה אז חכמה יונית שהוא הפלסופיא ורצו להתגבר על חכמת הקבלה האלקית ויסודותיה המסורות לנו מא"ס ב"ה ע"י משה בחיר ה', וזהו ענין מארז"ל שטמאו כל השמנים שבהיכל (שבת כ"א ב'), שר"ל השפעת החכמה הבאה בהשגה אלינו שז"ס נקודה בהיכלי' כידוע, והוא מה שהפלסופים לא יאמינו דבר אלא ידעו מה שידעוהו ע"פ שכל האנושי כמו מציאת ה' ואחדותו והיותו קדמון ונצחי בעבור שזה דבר שא"א להאמין בחילוף ח"ו מפאת שכל האנושי

חנוכה יושטף ויעבור על פי חשבון, כענין שכתב מרן האר"י ז"ל להדלי"ק בגימ' ע"ב ס"ג מ"ה עם הכולל דייקא כי הוא רק הארה מן האור הכולל אשר יתגלה ב"ב, נ"ל, נ"ר רמז לשם ב"ן מלכות נר ישראל, יעוי"ש, והנה הם הד' שמות אשר חשבונם יה"י או"ר, וכבר כתבתי לך עוד אשר חשבון להדלי"ק נ"ר חנוכה בגימ' או"ר חד"ש והוא בחסרון הכולל כמו"ש לעיל, וזהו שאומרים אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו וכו', היינו עם הכולל אור חדש במלואו וטובו, הבן הדברים היקרים. (בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ב)

נמשך מאלופו של עולם

אב"ן רמז מבחי' א' עד ב"ן. אלופו של עולם מעולם האצילות עד שם ב"ן עולם העשי' כי אך זה רק כוונת הצדיקים להמשיך רחמים וחסדים לכנ"י כאשר אמור בפסוק הקדום (בראשית לה, ג) ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו ר"ל נסתלק מדה"ז. גם במקום אשר דבר אתו בעוה"ז גם פה נסתלק ממנו מדה"ד כי אמנם למעלה אין שום דין חלילה עוז וחדוה במקומו (דברי הימים א טז, כז). אבל גם במקום אשר דבר אתו אין שום דין חלילה וזהו אב"ן. וזה שמרומז בדברי רז"ל (שבת כא, ב)

יכולים להתגבר בחכמה יונית שלהם נגד פנימית חכמה זו דקדושה אשר השמן רומז לה כמשי"ת, ולכן נצטוינו ג"כ להדליק נר חנוכה להמשיך מבחי' עומק חכמה זו הנק' שמן לכנ"י הנק' מנורה כידוע.

(דרך מצוותיך מצות נר חנוכה)

ואבאר לך עוד אומרו ואחר כך באו בניך וכו' והדליקו נרות וכו', והנ"ל שהוא על פי כוונת האריז"ל, להדליק נר חנוכה, להדליק בגימטריא ע"ב ס"ג מ"ה עם הכולל שיומשך לשם ב"ן שהוא מלכות שנקרא נר, ונקראו ישראל בני מלכים [שבת סז.], וזהו שאמר ואחר כך באו בניך וכו' והדליקו נרות, והבן, וכיון שמתחברים אלו השמות הארבעה, הנה יה"י או"ר (בגימטריא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן) ויה"י או"ר (בגימטריא רח"ל מלכות שמים שמאירים בה הד' שמות הנ"ל), וזה היה כוונת בית דינם של חשמונאים כשהדליקו הנרות, הנה יש לומר לבעבור זה היה נר הנסיי דולק ח' ימים דייקא כנגד מנין האותיות של חשבון המספר של ד' שמות הנ"ל, היינו כשהם במלכות הם בחשבון כידוע מכתבי מרן ז"ל כל חושבנא בסיהרא הוא (על כן יאמרו המושלים בואו חשבון [במדבר כא כז]), והנה כשהם בחשבון ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הם רק ח' אותיות, לעומתן היה האור

המושג בראיית העין כי מבשרי אחזה אלוה, אבל מה שלא ידעוהו כחשו ויאמרו לא הוא ולכן יכחישו על ההשגחה בעבור איזו טענה חלושה אשר יקשה להם ויכחשו כל מצות ה' ויאמרו מה לו אם יאכל בשר בחלב וכה"ג, לא כן השרישנו הקבלה האמיתית להאמין בה' ובמצותיו כי הוא למעלה מעלה מבחי' חכמה והשגה ולית מחשבה תפיסא ב' כלל אפי' חכמה עילאה, וכאשר יחפוץ ה' בעדה או ביחיד יודיעו בנבואה שהיא למעלה מן השכל גילוי אלהותו ית' ותכלית החכמה היא האמונה בפנימיות התורה ובסודותיה, וזה ה"י הנס דחנוכה בהתגברות החכמה האלהית על החכמה יונית שהיא הפלסופיא כנ"ל ושרש נס זה למעלה הוא ע"י תוספת אור בחכמה עילאה ואז נמשך מחכמה ג"כ השפעה בהתגברות החכמה אלהית למטה וז"ס מלוי יודי"ן דשם ע"ב כנ"ל שהיו"ד הוא גילוי שפע פנימי' דחכמה.

וז"ש האריז"ל בכוונות להדליק שהוא בגימ' מלוי ע"ב ס"ג מ"ה שכולם נמשכים אל המל' הנק' ב"ן, ר"ל שגם שם ע"ב שהוא חכמה נמשך ג"כ להאיר לכללות נש"י, וזהו ענין המאמר שמצאו פך של שמן בחותמו של כה"ג כי השמן הוא החכמה ומצאו חתום שלא נגע בו יניקת הקליפות ח"ו שאינן

וגם כן לא תקשה לך למה לא תקנו
 ספיקא דיומא, הבן הדברים:
 (בני יששכר מאמרי חדשי כסלו טבת מאמר ד)

הנסיי ח' ימים יה"י או"ר, ומעתה לא
 תקשה לך גם כן מה היה הנס ביום
 הראשון (דהרי הוצרכו לתקן ח' ימים כנ"ל),

חנ"ה כ"ו – ס"ג הוי"ה

ההמשכה מבינה למלכות

תמיד ומכל מקום ידלוק דרך נס זה נס
 בתוך נס ויוצא מן הסדר, ואמת כי גם
 לנסים כאילו יש סדר כי גם בפורים
 כתבו הספרים הקדושים כי ה' נס
 נסתר תוך הטבע עיין שם, אמנם כאן
 יותר נס תוך נס להיות נעשה הנס בנס
 כי אינו סדר הנס כמ"ש.

והנה להבין זאת צריכין להיות
 מורגשין בענין הניסים שלמעלה
 מהטבע, ובסדר מעוז צור נאמר ומנותר
 קנקנים כו' בני בינה ימי שמונה קבעו
 כו' וכן בסדר על הניסים נאמר וקבעו
 שמונת כו' ולמה נזכיר זה בתפילה
 וכתבנו במקום אחר מזה, והיוצא
 מדברינו כאן שחכמים שהיו באותו
 הדור גדולים מאוד ונקראו בני בינה
 שלמעלה [מז' ימי הבנין ונק' למעלה
 מהטבע כמ"ש אא"ז מו"ר זצלה"ה פי'
 על השמינית כי שמיני תמיד למעלה
 מהטבע עיין שם וכיון שהיו למעלה]
 מהטבע והיו מרגישין ענין הניסים

ויש לומר דשמונת ימי חנוכה מרמזים
 על בחינת בינה דרגא תמינאה מתתא
 לעילא והוא שורש התיקון על ידי תורה
 שבעל פה ששרשה מבינה. דתורה
 שבכתב בחינת חכמה מה שלומד וקיבל
 מאחרים וכמו שאמרו (בראשית רבה פ' יז)
 נובלות חכמה של מעלת תורה. ותורה
 שבעל פה בחינת בינה שמבין דבר מתוך
 דבר. וגם איתא מהאריז"ל צירוף תיבת
 חנוכה חנ"ה כ"ו ובגימטריא שם ס"ג
 ששרשו מבינה ושם הוי"ה. והיינו שבא
 בזמן זה המשכה מבינה למלכות שהוא
 בחינת כנסת ישראל, והיינו כללות
 נפשות ישראל:

(פרי צדיק חנוכה אות טז)

שמעתי מאא"ז מו"ר זצלה"ה שקורין
 ליל פסח סדר לומר שגם לניסים יש
 סדר כו', אבל להיות נס תוך הטבע
 היינו כנ"ל שדולק השמן שדרכו לדלוק

ולשאר הימים בנגלה, ולכך נאמר בכ"ה בכסליו יומי חנוכה תמניא כו' שהי' כלל כל השבעה ימים ביום הראשון שהוא השמיני כנ"ל.

(שפת אמת ליקוטים חנוכה)

התעוררות להדלקת נר חנוכה

בשביל דברים האלו ברא הקדוש ברוך הוא עולמו, שיהיה לו שעשועים במה שאנחנו מודים אליו בפינו ובלבבנו שהוא בראנו והוא אבינו מלכנו, ואזי כל העולמות וכל המלאכים מלאים ששון ושמחה ושפע רב. לכן כאשר יחשוב האדם זה שהאיך שמעבודתו מלאים כל העולמות שפע רב וששון ושמחה יתלהב לעבודתו יתברך שמו.

(קדושת לוי חנוכה קדושה חמישית)

לכן יתלהב כשמדליק נר חנוכה שהוא הממשיך אלהות על כל העולמות ואלהי אלהים שמח בו ועושה נחת רוח ליוצרו ומביא שפע לכל היכולות והעולמות ואומרים אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו. וכל העולמות מכריזין זכאה פלניא דעבד רעותא דמאריה.

(קדושת לוי חנוכה קדושה חמישית)

והרגישו כי אף שהי' (זמן) [שמן] בלילה הראשונה כלשון מנותר קנקנים כו' עם כל זה ימי שמונה ה' הנס כאמור, ואנחנו מאמינים לאבותינו שכן הי' ולכך מזכירין בהודאה שאף שאין משיגים ענין נס הזה מאמינים בדברי חז"ל שהי' הנס כנ"ל.

והנה אלו השמונה ימים ז' ימים הי' נס פשוט לאשר כי הם ימי הבנין נמצא הנס בדרך פשוט שלמעלה מדרך הטבע נקרא נס אבל יום השמיני שעצמותו למעלה מהטבע נמצא נס שלו צריך להיות למעלה מסדר הניסים ונק' עלמא דאתכסיא שצריך להיות הנס נסתר במקום הנ"ל [והנה זה עצמו ענין חנוכה שכתוב בכוונת חנ"ה כ"ו, המשכה משם ס"ג לכ"ז בחי' ותלכנה שתיהן דאתכסיא ואתגלייא כו' שהוא המשכת כל המוחין עד עלמא דאתגליא בדרגא תתאי דילה ולזאת הי' פשוט להדליק והי' בו נס נסתר כנ"ל וכבר כתבנו בשנה הקודמת כי בבינה כולם בדרך פקדון ונק' פקידה עיין שם], ולכך הי' כלול הנס בפך הזה שהי' ליום הראשון שהוא שמיני לפי דברינו מלמעלה למטה והי' שם הנס על כל הימים ולאותו יום עצמו בדרך נסתר כנ"ל

התעודות אוד החסידות

התעוררות להדלקת נר חנוכה

שהוא ית' נקרא רישא דכל עלמין דכרע במודים, רצ"ל כשאנחנו כנסת ישראל מודים לפניו ית' בהודאה שלימה כמ"ש לעיל, הוא כרע כביכול לקבל תענוג ושעשועים בהודאתנו אליו ית'. ובזה יתלהב לבבינו בשמחה ובששון מחמת שזה רצונו ית' שנהיה אנחנו מודים לו ית' בהודאה שלימה שזה הוא קיום כל העולמות והנבראים ולתכלית זה נתהוו ונבראו, וזה הוא רצונו של מקום.

(מאיר עיני חכמים שער ג פרק ב)

להתעורר כגודל תשוקה נפלאה לדביקות בה'

יתעורר האדם בהדלקת נר חנוכה בגודל תשוקה נפלאה לדביקות רצון השי"ת, בלתי שום פחד ומורא כלל משום תאוה ומדה רעה עד שכל המידות והטבעים יודו אליו. וזה דבר חדש אשר ישראל אל השיגו השגה זו אפילו במעמד הקדוש אשר פסקה זוהמתן ממש והקדימו נעשה לנשמע, אעפ"כ פחדו ויראו ממקום הצמצומים והמידות רעות, שאמרו למשה (שמות כ, טז) 'דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר

בעת נתינת השמן ישתוקק אל השי"ת והשי"ת יפנה אליו בחיבה יתירה

יתבייש האדם מאוד מאוד לפני ה' יתברך אשר הוא אין סוף ב"ה וב"ש, והוא מסבב כל עלמין מלגאו כל עלמין ובתוך כלך עלמין, והוא רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין, ויש לו רבי רבבות אלפים עולמות אין מספר לגדודי מעלה ולגדודי מטה, וכולם זעים ורועשים ומתבהלים ומתפחדים מאימת כבודו ברוך הוא וברוך שמו, אשר בידו התהוות וקיום כל העולמות והברואים בכל עת ובכל רגע, והאדם הלזה בא לבקש מלפניו ית' שיפנה אליו בתשוקה, כמו שמרמז בעת שנותן השמן במנורה, וכוונתו שיפנה השי"ת אליו בחיבה יתירה.

(מאיר עיני חכמים שער ג פרק ב)

יתלהב הלב בשמחה וכששון

בואו ונחזיק טובה לרישא דכרע במודים, ועל פי פשוטו הוא דבר תימה מאי נעביד לרישא. אך באמת פירושו שאנחנו מחויבים להחזיק טובה להשי"ת ב"ה וב"ש בשמחה וששון,

וחפיצה לדביקות רצון השי"ת, בביטול כל המסכים המבדילים בינו לבין קונו, עד שיזכה לעבוד להשי"ת בכל טבעו ממש בדביקות לרצון השי"ת באמת ובלב שלם בלתי שום פחד משום מדה ותאוה רעה חס ושלום.

וזוה דבר חדש שלא היה מיום בריאת העולם, שעל ידי תשוקת ישראל יתהפך כל מדותיהם ומעשיהם בטבע ממש בלתי שום פחד משום תאוה ומדה רעה. (שם)

עמנו אלהים, סוד מדות הצימצום, פן וגו', ולזה לא היה דבר של קיימא ונפלו אח"כ ישראל מהארה זו. ועתה בהדלקת נר חנוכה חל עלינו להתעורר בדבר החדש הזה עד שכל הטבעים ישלימו אתנו בלתי שום פחד כלל, ואז נזכה להתעורר ע"י מעשינו מלמעלה ג"כ מצוה זו ברוחניות, ונזכה ע"י מצוה זו לעורר גאולה עולמית ונצחית.

(מאיר עיני חכמים שער ו הקדמה)

יתעורר כגודל תשוקה נפלאה

להתעורר ולכסוף עד שיהיה כביכול תשוקה מלמעלה

מפי הרב הקדוש מה"ר צבי מרימנאב הכהן זצ"ל שמעתי שתכלה מלשון (תהלים פד ג) 'כלתה נפשי', וזה עד שתכלה, היינו שתהא נחמדת ונתאוה המדרגה שפילה המכונה בשם רגל, יהיה נתאוה ונחמד מהשוק, שהוא המדרגה גדולה, ודברי פי חכם חן. (דברי חיים חנוכה)

שמעתי מפי הרב הקדוש מוה' צבי מרימנאב ז"ל שאמר מצות חנוכה עד שתכלה רגל מן השוק (שבת כא:): ואמר כי הרגל מקרי פרק התחתון, ושוק מקרי פרק עליון, ותכלה הוא מלשון נכסף, לשון חמדה, כמו (תהלים פד ג)

עיקר הדלקת נר חנוכה שיתעורר האדם את עצמו לקבל עול מלכות שמים בגודל תשוקה נפלאה, עד שמגודל התשוקה יתהפכו אצלו כל מחשבותיו ומידותיו ומעשיו בכל חושיו ואבריו לדביקות רצון השי"ת, עד שיזכה שכל אויביו ישלימו אתו לדביקות רצון השי"ת בלתי פחד ומורא כלל משום תאוה כלל.

(מאיר עיני חכמים שער ו פרק א)

עיקר הדלקת נר חנוכה שיתעורר האדם לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה, עד שמגודל תשוקתו יתהפכו כל מחשבותיו ומדותיו ומעשיו בכל חושיו ואבריו, בקבלת תורה שבעל פה להתייחד בתורה שבכתב בתשוקה

דבוקים בגודל תשוקה לתאוות רעות, כי האמת הוא כך שרק 'לאיש אשר אלה לו אנכי הרה', פירוש, שאנחנו עמו דבוקים רק בבורא עולמים ברוך הוא שהוא מקור החסד, וגמטריא אל"ה ל"ו, ומה שאנחנו עושים לפעמים נגד רצון הבורא ברוך הוא הוא רק מחמת רוב טרדת הזמן וטרדת הפרנסה ושאר מאורעות של בני האדם, אבל באמת בפנימיות הלב דבוקים אנחנו בגודל חיבה ותשוקה רק לבורא עולמים ברוך הוא.

ותאמר עוד לבורא עולמים ברוך הוא ראייה אמיתית לזה, 'הכר נא למי החתמת', מרמז על השמן של נרות חנוכה, שהיה חתם בחותמו של כהן גדול (שבת כא:), 'הפתילים' מרמז על הפתילות של נר חנוכה, 'המטה' מרמז על הכלי של נר חנוכה, כידוע כי תיבת 'המטה' עם הכולל גימטריא כל"י. פירוש, מהמצות נר חנוכה שאנו מקיימים כמצות רצונך הקדוש, היא ראייה מפורשת שאנחנו הולכים רק אחר רצונך, וחשוקים ודבוקים רק בך. (בת עין פרשת וישב)

'כלתה נפשי', וזה עד שתכלה, שיהיו כיסופין דלעילא לנפשות ישראל, וישראל מכונים נגד עולם דלעילא רגל, ועולם דלעילא נקרא נגדם שוק, וזה עד שתכלה, כלומר שתהיה נכסף העולם העליון לפרק התחתון, היינו ישראל דלתא נכספים מלעילא, כמו שכתוב בחגיגה (ד:): עבד שרבו מתאוה לאכול על שולחנו, והיינו כשישראל עושין רצונו של מקום מתאוה כביכול למצות ישראל, ודברי פי חכם חן. (שם)

מעבודת האדם מלאים כל העולמות שפע רב

והנה בשביל דברים האלו ברא הקדוש ברוך הוא עולמו שיהיה לו שעשועים במה שאנחנו מודים אליו בפינו ובלבבנו שהוא בראנו והוא אבינו מלכנו ואזי כל העולמות וכל המלאכים מלאים ששון ושמחה ושפע רב. לכן כאשר יחשוב האדם זה שהאיך שמעבודתו מלאים כל העולמות שפע רב וששון ושמחה יתלהב לעבודתו יתברך שמו. (קדושת לוי קדושה חמישית)

מצות נר חנוכה היא ראייה מפורשת שאנחנו חשוקים ודבוקים רק בך'

להודות ולהלל בנפש חפצה בכלות הנפש ממש

עיקר תיקון חנוכה להודות ולהלל בהודאה שלמה ונפש חפצה בכלות

'היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר', בהתנצלות של אמת, ששקר ענה השטן בזה שמקטרג על בני האדם שהמה

התקשרותו הראשון שבחומרות שלא להרגיש בהם כלל, הוא הנקרא (עפ"י זכריה ג ז) הסירו מלבושים הצואים והלבישו מחלצות, שהנה הוא מתלבש עתה ברוח קדושה. וכשמתלבש בתיבות התורה ותפלה נקרא (בראשית ז א) 'בא אתה וכל ביתך אל התיבה', שנכנס עם כל עצמו בה, וכן כשמתלבש במצות שבת או חנוכה ומכניס כל מעיינו במ עם כל עצמו בבטול שארי הרגשותיו הראשונים נקרא אחדות גמור עמו יתברך, כי מלבושי המצות המקיפים וסובבים אותו והוא בתוכם, מתייחד עמו יתברך בלי שום הפסק, כמאמר (רות ג ט) 'זפרשת כנפיך על אמתך' שהמלבוש הוא המיוחד ואחרי שהתורה והמצות הם אלהות ממש כידוע, מתייחד על ידם עמו יתברך בהכנסו בתוכם וטועם מעין עולם הבא.

(פרי הארץ וישב)

כשעושים רצונו של מקום כל העולמות מלאים שפע ששון ושמחה

העולמות נבראו בשביל עמו בני ישראל, לכן אם אנחנו עושים רצונו של מקום ברוך הוא אזי כל העולמות מלאין כל טוב שפע וששון ושמחה וכל העולמות אפילו עולם התחתון שהוא עולם הטבע עושין שליחות של עמו

הנפש ממש כמו שכתבתי לעיל, בכדי שיהיה אנחנו ישראל מרכבה להתגלות יחודו ואחדותו יתברך לעד ולנצח נצחים, וזה סוד חנ"ו, רצה לומר שעל ידי קבלת עול מלכות שמים שלנו שנעשה אנחנו חנייה בנפש חפצה מאוד מאוד להתגלות יחודו הנרמז במילת כ"ה, שהם כ"ה אתון דאינון שמע ישראל, בהדלקת נרות חנוכה.

(מאיר עיני חכמים שער א פרק ג)

עבודת ה' במסירות נפש

להדליק נר חנוכה, היינו כשרוצה להדליק הנר שהוא האורות שלמעלה, 'חנוכה', הוא לשון חינוך, היינו שיהיה בעיניו בכל יום כחדשים ועל ידי זה יתחזק את עצמו ויעבוד במסירות נפש ויפתחו כל השערים ויבא עליו כל הקדושות ויהיה מרכבה לשכינה, וזהו חנה כ"ו, ואז בונה עולמות למעלה וממשיך חסדים למטה.

(תולדות אהרן חנוכה)

יכנס למצוה עם כל חושיו עד שלא ירגיש כלל מגשמיזות

כשנכנס אדם עם כל עצמו בדבר קדושה, איזה מצוה או תורה ותפילה בדביקות גמור, עד התפשטות

בשבת ויום טוב ראוי כל האדם רק לשמוח בעבודתו ולא בהבלי עולם, רק בעבודת השם יתברך ברוך הוא ישמח כל היום. (קדושת לוי קדושה שניה)

בני ישראל, כי המצות והמעשים טובים והדבורים מדברי תורה של עמו בני ישראל המה החיות של כל העולמות. (קדושת לוי קדושה שניה)

ישראל מדליקים ומלהיכים עצמם לעבודת השי"ת

וזה מרומז בחנוכה שהוא 'חנה' 'כו', 'חנה' הוא כמנין שם ס"ג ו'כו' הוא כמנין הוי"ה ב"ה, שעל ידי שישראל מדליקים ומלהיבים עצמם לעבודת השי"ת ומקבלים עליהם להיות 'סג' אחור מכל התאוות ומדות רעות, על ידי זה נתגלו שרשי ההויות סוד הרחמים גמורים ומופיע אור הכתר עליון שיתן השי"ת הנחה לכלל ישראל מכל הדינים בסוד המקוה שמרמז להמתקת הדינים וכמו שכתוב (ירמיה יד, ח) מקוה ישראל מושיענו בעת צרה, שיושיענו השי"ת מכל הצרות וישפיע לנו כל הטובות והברכות אמן. (מגן אברהם מקץ)

עתה בא העת במצות נר חנוכה להיות בכחינת כהן גדול

נר איש וביתו, רצ"ל שמתחילה ביציאת מצרים ראה ראינו שנתעורר השי"ת מתחילה לקרב אותנו וזה שאמר נר איש זה הקב"ה (סוטה מב:),

יש לשמוח מאוד

תליא בכוונתינו, אם מכוין הרבה בה וישמח במצות הנאמרים ביום טוב זה מאוד הוא ממשיך שפע רב לכל העולמות ולכל היכלות ולכל הנשמות ולכל המלאכים ויש לו לשמוח הרבה כיון שבא נשמתו למעלה מכבדין את הנשמה הזאת אשר במעשיה ובכוונתיה הביאה שפע רב מהבורא ברוך הוא לכל העולמות ולכל הנשמות ולכל היכלות ולכל המלאכים. ומכבדין אותה ואומרין לפניה אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו, הנשמה המכוונת זאת ושמחה במצות השם יתברך הרבה מביאה שפע ששון ושמחה לכל העולמות ולכל היכלות ולכל הנשמות ולכל המלאכים. וכו'.

והרי זה דומה למלך שפתח שערי אוצרות ביום אחד בשנה ובאותו היום כל הרוצה ליקח מאוצרות המלך את שנפשו חפץ יקח ואוי לכסיל אשר בזה היום ששערי אוצרות המלך נפתחים ולא פנה אליהם, רק ישן כל היום לכן

לעליון (ישעיה יד, ז), שהם למעלה מכל האומות כמ"ש הכתוב (דברים כה, א) ונתנך ה' אלהיך עליון על כל גויי הארץ, בדוגמת שמן זית שאינו מתערב עם שום משקה שבעולם, ועומד תמיד עליון. ובזה מעוררים יחוד העליון מלמעלה להשפיע לנו כל טוב. וכו'.

ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור, שיהיה בחינת השמן זך כתית למאור, שאז יאיר בדיבוריו בתורתו ותפלתו בכל העולמות. להעלות נר תמיד, שבזה יראו שיש יכולת ביד צדיק לפעול כל טוב למלאות כל אחד די מחסורו, הן באדם בפרט והן בכללות העולם לבטל כל המסטינים, ואפילו אם יושב בחדר מיוחד, הוא מושל מקצה העולם ועד קצהו לפעול כל טוב, ובזה יתעלה האדם באמונה חזקה לקבל עומ"ש בתשוקה ותענוג שהם מאירים לעולמות כמו נר, בסוד הכתוב (משלי כ, כז) נר ה' נשמת אדם.

(מאיר עיני חכמים שער יא פרק ב)

והשכינה כביכול מצפה ומשתוקקת לזה שיטריח האדם את עצמו בנייעת כל כחותיו

יתעורר בהדלקת נר חנוכה, שאנו מקבלים על עצמנו להתלהט נפשנו לזכך כל עשרה מדותינו בהתעוררות

וביתו, זה אנחנו בני ישראל המכונים בשם ביתו זו אשתו (יומא ב), ובזה ראה ראינו שאנחנו חביבים אליו מכל הנבראים ובאותו זמן היינו בבחי' בכור שור, ועתה חל עלינו שנהיה הדר לו ית' במעשינו הטובים, שתתפאר השכינה עמנו בסוד במאי ברא אתינא לקמך, ואז כשיהיה החיבוב ואהבה שאוהב אותנו הדר לנו ע"י מעשים טובים שלנו יהיה ה' אחד ושמו אחד. ועתה בא העת במצות נר חנוכה להתלבש את עצמנו בלבוש מתתיהו כה"ג ובעבודתו, לקדש את עצמנו במותר לנו, ואז יתקיים בנו בכור שורו הדר לו. וזהו שאמרו והמהדרין נר לכל אחד ואחד.

(מאיר עיני חכמים שער י פרק א)

ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור

שמן אפילו אתה מערב בכל המשקין שבעולם הוא עומד עליון עליהם, כן ישראל צריכין להיות מופרשים מאומות העולם בכל תנועותיהם לבל יתערב בשום תאוה ומדה רעה שלהם, ויהיה אצל ישראל מאוס כל מעשה בהמיות בתכלית המיאוס, שאינו נאה לישראל שהם ביתו זו אשתו והיכלא דמלכא לטנף את עצמם במעשים הבזויים מעשה בהמה שאינם בכלל אדם, וישראל הם קרוין אדם מלשון אדמה

על ידו, ולזה יתעורר האדם את עצמו בנר חנוכה בגודל יראה ופחד לפניו ית', אשר כח בידו בהדלקת מצות נר חנוכה לעורר יחוד קוב"ה ושכינתיה, ודילמא עדיין לא יצא ידי חובתו בהתעוררות שלו מלמטה.

(מאיר עיני חכמים שער יד הקדמה)

להשי"ת לעורר ע"י מעשינו יחוד קוב"ה ושכינתיה, בראותנו שאנו חלק ה' עמו בכללות הניסים של יציאת מצרים, והשכינה כביכול מצפה ומשתוקקת לזה שיטריח האדם את עצמו ביגיעת כל כחותיו, עד שיזכה לחדש אצלו כללות המדות והמעשים, שיזכה לעורר היחוד

אור החנוכה

גם בעולמות העליונים יש שמחה בחנוכה

על ידי הנסים ניכר לעין כל שהעולם מחודש. וידוע שכל מה שניכר בעולם של מטה גם בעולמות העליונים עושין כך רשימה וגם בעולמות העליונים השמחה של התחדשות, וחנוכה הוא לשון החדשות כמו 'מזמור שיר חנוכת הבית'. (תהלים ל,א) וכיון שע"י נתגלה לעין כל שהעולם מחודש ובחינות התחדשות העולמות העליונים לכן נקרא חנוכה, לשון התחדשות.

(קדושת לוי קדושה ראשונה)

ככל דור דודו מקבלים הארה מהאור הגדול

להדלי"ק נ"ר חנוכה" בגימטריא או"ר חד"ש, להורות שהוא הארה מן האור

האור הגדול מאיר בכל דור דודו

לשנה אחרת עשאוים יום טוב וקבעום בהלל ובהודאה, כלומר שקבעו שאלו ההארות והנסים והחסדים יהיו תמיד, ובזה אנו ממשיכין ההארה תמיד בכל זמן, וזה קבעום כלומר שקבעו אותם בכל דור דודו. (קדושת לוי קדושה ראשונה)

בזמן הזה כמו בימי מתתיהו

זה היה כונת אנשי כנסת הגדולה שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, כלומר שאלו החסדים והניסים וההארות שהיו אז בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול נתגלה עד עכשיו בזמן הזה. (קדושת לוי קדושה ראשונה)

וניתקן לדורות לקבל הארה מאותו האור לטוב לנו כל הימים, גם כל ימי משך גלותינו עד יגאלנו גאולת עולם במהרה בימינו אמן.
(בני יששכר מאמרי כסלו טבת מאמר ג אות מה)

חדש אשר הש"י יאיר על ציון במהרה בימינו, ואף על פי כן הוא חסר אחד, להורות שעדיין חסר מאתנו האור עד אשר יתגלה בציון במהרה בימינו, והנס הזה היה לשעתה הארה מאותו האור

האור העצום מאיר אפילו במקומות הנמוכים

וזהו פתילות וכו' שאין מדליקין בשבת וכו' כי כמו בנר נותנין לתוכו פתילה וממלאין אותה בשמן ומדליקו, כמו כן האדם הוא פתילה ושמן הוא החכמה שהשם ממלא בו ומדליקו להיות מאיר במעשיו ובעבודתו את השם.

והנה הפתילות הם בני אדם שאין נדלקין בשבת שהאור אין נאחז בו מחמת שהפתילות לא טובים והאור מסוכסכת בהם ואי אפשר לעלות כנזכר לעיל ושיאחז בהם האור, מדליקין בפתילות אשר לא טובים כנזכר לעיל בחנוכה, כי השם כביכול בעצמו מוריד את עצמו אל האדם ומאחיז בו את האור להדליקו ולשוב ולחזור אל השם ולעובדו בהתלהבות ובשכל גדול כנזכר לעיל. וזה נעשה בכל שנה בבוא הזמן של מצות נר חנוכה. (מאור עינים חנוכה)

הש"ת כביכול מוריד את עצמו אל האדם ומדליקו לשוב לה' לעבדו בהתלהבות ובשכל גדול

פתילות ושמונים שאין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהם בחנוכה, כי הנה מתנה טובה שבבית גנזי (שם י'): השם נתנה לנו את השבת לקרב האדם אל בוראו, כי שומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו (שם ק"ח): כדכתיב (ישעיה נו ב) שומר שבת מחללו אל תיקרי מחללו אלא מחל לו, רק שקשה עליו על האדם ליכנס בתוך קדושת שבת כי רם ונשא הוא השבת כי הוא שמא דקודשא בריך הוא ואיך יכול לקרב אל מקום גבוה ורם כזה, אך בחנוכה כביכול השם מוריד את עצמו למטה מעשרה אל האדם לקרבו.

שתכלה רגל מן השוק. ותירץ, דקודם נס חנוכה היתה ירידה גדולה כביכול להשכינה שנכנסו גוים להיכל וכו', ועל כן הוצרך לירד מלמעלה אור גדול כל כך שיאיר אפילו במקומות הנמוכים, לכך הוא דוקא בסוף חודש ודוקא למטה מעשרה, דלעולם לא ירדה שכינה למטה וכו', ודוקא ברשות הרבים במקום הקליפות ודוקא בלילה שהוא זמן התגברות וכו', והגיע האור אפילו לבחינת רגלין וזה עד שתכלה רגל וכו'. (אמרי פנחס חנוכה)

נר חנוכה מאיר למטה ולמעלה

המצוה של נר חנוכה היא סגולה שמתחלת למטה מעשרה במקומות הנמוכים ומגיע למעלה למעלה ראש, ועל כך ניתנה להאיר כל המקומות הנמוכים אפילו למטה מעשרה דקיימא לן (סוכה ה.) לא ירדה שכינה למטה מעשרה, אף על פי כן נר חנוכה מאיר לשם. רק לא בעצבות ומרה שחורה חס ושלום רק בשמחה ובאמונה. (בית אהרן חנוכה)

השי"ת משרד המערכות למען בני ישראל

דביקות נשמתנו הוא כל כך גבוה מאוד ממש חלק ה', אף על פי שהגענו

בחנוכה מתגלה קדושת השם אפילו למי שאינו ראוי לפי מעשיו

כל השמנים ופתילות כשרים לנר חנוכה (שבת כא:) דבכל השבתות וימים טובים לפי ערך המכוון ולפי הכנה כמבואר בספרי הקדושים. והנה בשמן ופתילה יכונה לנפש ורוח כמבואר בזוהר הקדוש (תיקוני זוהר תיקון כא מט:) ובספרי המחקר, ולזה כל השבתות אין מדליקין בכל השמנים ופתילות, רק הראוי לפי ערך שיוכל לקבל קדושות שבת קודש, מה שאין כן חנוכה נתגלה קדושת השם אפילו למי שאינו ראוי לפי מעשיו יוכל לשוב בתשובה מהתעוררות דלעילא. ולכן כשרואין האור של נר חנוכה נתעורר האור הגדול המקיף הנגזז, וניצוץ כח הישראלי חוזר למקורו בבחינת (יחזקאל א יד) רצוא ושוב ועשיית תשובה מאהבה. (דברי חיים חנוכה)

יודד מלמעלה אור גדול מאוד המאיר אפילו במקומות נמוכים

הרב שהקשה כמה קושיות בחנוכה, א', למה כל יום טוב במילוי הלבנה וזה בסוף חודש דוקא. ב', למה מצוותו דוקא למטה מיו"ד. ג', למה ברשות הרבים ד', [למה בלילה, ה'] למה עד

ריגלא דתרמודאי להאיר אפילו לתרמודים על פי שם רגל הגם שעניניהם טרוטות, אמנם בכל זה צריך ליזהר שלא יתאחזו החיצונים באור העליון, וכמו שכתב האר"י ז"ל הטעם שאסור להשתמש לאורה וכנזכר לעיל. לפיכך כתב מנהג לומר יושב בסתר עליון וגו' והוא שיר של פגעים כנודע, והמון הארץ מבינים הטעם כי על ידי אמירת המזמור יסך ה' עליהם מכל פגע, אמנם העיקר לשמור האור העליון מאחיזת החיצונים.

(עבודת ישראל חנוכה)

גם מי שאינו זוכה להתעורר, מכל מקום ע"י התשוקה והרצון אל השי"ת - יתגלה אליו אף למטה

תיקנו הסופרים בחינת הדלקת נר חנוכה על פתח הבית מבחוץ, בהיות שמן הוא נמשך מחכמה עליונה, שהתורה נקראת בחינת שמן, ותורה אור, לכך מדליקין נר חנוכה על פתח מבחוץ, שעל ידי זה ממשיכים בחינת גילוי אור אין סוף ברוך הוא למטה מטה, מבחוץ לשערי צדק העליון, שישרה בחכמתו יתברך ורצונו הם התורה ומצוות מעשיות שהאדם מקיימן אף שאינו יכול להגיע לשערי צדק ברננה ושמחה הנזכר לעיל, רק רחמנא

לסוף כל הדרגין במ"ט שערי טומאה, עשה השי"ת למעני ולמעני והרעיש כל הבריאה העליונים ותחתונים בשידוד המערכות בחידוש הבריאה, שהוא סוד הראש שגימטריא רגל, בזה מוכרחים אנו לומר שאנחנו חלקו ממש, ולזה יש בנו כח ועוז להרים כל העולמות בכח עוז קדושתנו ממש כמו השי"ת כביכול, ולזה צריכין אנו וכו' שנזכה לקיים מאמר רבותינו זכרונם לברכה (ברכות נד.) בכל לבבך בשני יצריך, שיהיה הרע כסא לטוב בהודאה אמיתית, בתיקון מדת ההוד בפרטות בכל אחד ואחד מישראל ובכללות העולם וכו'.

לכן גם כן יניח הנר חנוכה במזוזת הבית מצד שמאל, שהוא בחינת הוד. וכו'. שכל כוונתנו לתקן פגימת ההוד שאפילו כל האומות העולם יודו בהודאה גמורה ואמיתית שלא בהכרח, רק שייבשו כל עובדי פסל.

(מאיר עיני חכמים שער ט פרק א)

לומר ויהי נועם לשמירה

בחנוכה אחרי אשר עיקר הכוונה להמשיך האור למטה דהיינו להאיר לההולכים בחושך ולהעולמות הנמוכים לפקוח עינים עורות המה יביטו ויראו כי ה' יוצרם. וזה שאמר עד שתכלה

ודיבורו מכח אל הפועל במעשה, אז צריך חיזוק ביותר, עד שתכלה רגל מן השוק, היינו שתכלה הרגל, ליישר ולכלות עקמימות הרגל מן הקו"ף, ואז יעשה מן קו"ף ה"א, ויעשה מן שו"ק שו"ה, שיהיה מחשבה דבור ומעשה שלו בשוה לעבודתו יתברך, יהי רצון שנזכה לזה אמן. (בת עין חנוכה)

ביטול החיצונים בחנוכה

כיון שבטבע הנהגות בהירות הבורא ברוך הוא הוא בהסתר ומכוסה נקרא משתשקע החמה. ולכן כיון שהבורא ברוך הוא בטבע בהסתר פנים נאחזים החיצונים בזה העולם כידוע אשר המה נקראים שוק וכאשר השם יתברך הראה לנו נסים ונפלאות אפילו בטבעיית אז החיצונים הנקראים שוק הנאחזים בטבע אשר היא סוף המדריגות הנקראים רגל, אשר בה היה הנהגות הבורא ברוך הוא מכוסה לכן נקראת משתשקע החמה וכיון שעושה בטבעיות נסים אזי אנו רואין שמלכותו בכל משלה אפילו בטבעיות ובחצונים לכן כלים ונשברים ובורחין החצונים מכל העולמות אפילו מן הטבעיים. וזה משתשקע החמה, כלומר בטבעיות שהנהגת בהירות הבורא ברוך הוא מכוסה. ועד שתכלה רגל, הוא הנהגת

לבא בעי אם ישום אליו לבו אזי רוח ונשמתו אליו יאסוף, כמו שכתוב בזהר דרוח אייתי רוח ואמשיך רוח, פירוש שישים אליו לבו שיהיה חפץ בבחינת המשכת הגילוי של אור אין סוף ברוך הוא בעסקו בתורה ומצוות מעשיות אף שאינו יכול להתעורר ברננה ושמחה, אזי ונשמתו אליו יאסוף, למטה מטה מבחוץ לשערי צדק הנזכר לעיל.

מפני שלגבי עצמותו יתברך כחשיכה כאורה גשמיות ורוחניות שוים השוה ומשוה קטן וגדול, 'המשפילי לראות בשמים ובארץ' (תהלים קיג ו) בשוה, ולכך יוכל להשפיל למטה מטה להתגלות אף חוץ לשערי צדק.

וזהו 'כי הנני בא ושכנתי בתוכך' (זכריה ב יד), אף שאין בך נמצא בחינת הרננה ושמחה, אף על פי כן 'הנני בא' ונמשך מלמעלה למטה מטה 'ושכנתי בתוכך' מבחוץ לפתח הבית, וזהו ממשיכים במצות הדלקת נר חנוכה מבחוץ. (מאמרי אדה"ז תקס"ז ד"ה רני)

להתחזק גם כשקשה

מצותה משתשקע החמה, פירוש מצות נר חנוכה מרמז שצריך להתחזק את עצמו בבחינת מעשה, שאז נשקע החמימות ואינו יכול להוציא מחשבתו

(שבת כא:) להראות שבתוך החשך וסמוך להחיצוניות וחומריות אור לנו.
(דברי חיים חנוכה)

כל אחד ואחד צריך להדליק נר חנוכה

על נר חנוכה נפתחו האורות למעלה ואור גורם לפתיחת אור ועבור שישראל בעצמם עשו בזה פעולה שיפתחו אורות למעלה בימי חשמונאי ובניו נתקנה זאת המצוה והיא דרבנן ואנחנו הוא הגורם שיפתח האורות, כי היא תורה שבעל פה ואנחנו כנסת ישראל, וכיון שאנחנו נשמת ישראל תיקנוה צריך כל אחד ואחד להדליק נר חנוכה.

לא כן נר שבת ויום טוב שהיה מפי הקדוש ברוך הוא תורה שבכתב ומעצמו נפתחין שהיא תורה שבכתב לכן די בנשים ואין צריך כל אחד ואחד להדליק נרות של שבת, כי די באור אחד שבבית שיפתחו האורות למעלה.

אבל בנר חנוכה שאנחנו כנסת ישראל תקנוה לכן המהדרין נר לכל אחד ואחד, כדי שכל אחד ואחד בשורש נשמתו יפתחו האורות למעלה כן מהרה ישפיע האל הטוב אורות וחסדים לכל עמו בני ישראל אמן סלה.

(קדושת לוי קדושה שניה)

הטבע סוף המדריגות. מן השוק, מן החיצונים על ידי הנסים שנעשה בטבעיות ומלכותו בכל משלה לכן נקרא חנוכה.

(קדושת לוי קדושה חמישית חנוכה)

להאיר גם מתוך החושך

כללות האומה ישראל, כשהקדוש ברוך הוא מאיר עיניהם ומגביהם עדי רום מעלה, ועושה להם נסים ונפלאות, לחדש נשמתם באהבה ויראה, ונוקם נקמתם בשונאיהם, והקדושה והנס מתנוסס לעולמי עד ולא ימוש מזרע ישראל, בבוא עת ההיא מתעוררים אותן החסדים והטובות והנפלאות שעשה עמנו הקדוש ברוך הוא.

והנה בזמן הנס חנוכה, שנתעורר האור הקדושה מרום המעלות, כדי להאיר בתוך חשכה שהיה אז, ונפל החשך על שונאינו לנקום בהם נקם, ואנחנו קמנו ונתעודד בגודל אורה הקדושה. ככה בכל עת, גם היום בעשייתנו המצוה הזאת יאיר מתוך החשך, וחושך יכסה ארץ וגו', כמאמר הכתוב (ישעיה ס ב) 'ועליך יזרח ד', ועיקר שמתעורר הרצון בנו לעשות רצון השם. וזה כוונת הדלקה על הפתח סמוך לרשות הרבים ובחשכת לילה

אהבת ויראת הבורא ב"ה עד שירד שני טפחיים מלמטה, דהיינו שיבטל אהבת ויראת שלו ויקבל אהבות הבורא עליו (מגיד דבריו ליעקב דף עא ע"ב)

צריך לחנך נר שלו תמיד במצות ומעשים טובים

זה סוד נר חנוכה, שצריך לחנך נר שלו תמיד במצות ומעשים טובים, על דרך שאמרו חז"ל (פסיקמא לרב כהנא יב, כא) בכל יום ויום יהיה בעיניך כחדשים, שעל ידי שיודע שעדיין לא עשה כלום עד היום, מקדש עצמו בכל יום, ומתקן מעשיו, ומחנך נר נשמתו, ועל ידי זה מעלה גם הנר השני הנקרא נר רשעים (שם כד, ט). וזה היה ענין עבודת הקרבן עולת התמיד, שעל ידי המסירת נפש שהיה לו בעת הקרבת הקרבן שהוא כאלו דמו נזרק כו' (רמב"ן ויקרא א, ט), האיר נר נשמתו, והעלה הנר הב' להקדושה. (צמח צדיק פרשת וישב)

צריך שיהיה אהבה ויראה רק להשי"ת

נר חנוכה צריך להניח טפח סמוך לפתח ר"ה מצד שמאל כדי שיהי' מזוזה בימין ונר חנוכה בשמאל (שבת כב ע"א), כי הרוצה לעבוד המלך צריך שיהא לו אהבה ויראה למלכות רק בעבודת הבורא צריך שיהי' לו אהבה ויראה להבורא ית'. נמצא מחמת זה צריך לצמצם א"ע ולבטל כל אהבות ויראות שיש לו לדברים גשמיים, וזה פי' הפסוק וראיתם אתם וזכרתם את כל מצות ה' ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, כי מחמת יראות ואהבות הבורא צריך לבטל אהבות ויראות שלו. וזה פי' ג"כ הגמ' הרוצה שיחיה ימית עצמו, דהיינו הרוצה שיחיל' חיות רוחניות צריך שימות כל התאוות והאהבות ויראות שהיה לו לדברים גשמיים. ואי' אין טיפה יורדת מלמעלה עד שעולה כנגדה טפחיים מלמטה, דהיינו אין שפע יורדות מלמעלה דהיינו

גזירות היוונים

שיתגלה המחשבה מכח אל הפועל שהוא בסוד הכתב, ויהיה נחקק ח"ו במחשבתם וגם במעשיהם שהוא בסוד

היונים רצו לטמא אפילו את המחשבות של ישראל

כתבו לכם על קרן השור, רצ"ל

היא אדנ"י, כלומר שיש אדון על כל המעשים מנהיג העולם ומפליא לעשות. (עבודת ישראל חנוכה)

לשנה אחרת קבעום

אפשר שבשנה הראשונה כשנצחו מגודל הנס והבהירות נתדבקו היטב ביוצרים ונעשו כגוף אחד כביכול עד שלא הצריכו לקבוע בהלל והודאה כגוונא דיליה, אמנם לשנה האחרת היו צריכים לקבוע כמו קובע במסמרים לא ימוט בהלל והודאה שיהיו דבוקים בה' על ידי ההודאה. (עבודת ישראל חנוכה)

פריצו י"ג פרצות

מלכות הרשעה עשו י"ג פרצות בהיכל, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה שפרצו י"ג פרצות בחומת העזרה, ובזה טמאו השמנים כולם וכל ההשפעות הקדושות. וכשראה והבין זה מתתיהו הכהן נתקנא מאוד קנאת ה' צבאות. ותיקן כביכול **ההוד** לבוש מלכות. על ידי שתיקן הי"ג מדות והנהרות המושכין שמן אפרסמון עד מדה השמינית שהוא נוצר חסד, סוד מזלא עילאה קדישא, שמשם נמשך כל השפעות קדושות וברכות וכל טיבו וחדו לכל העולמות. ולכך עושים

הכתובה, שיהיה די להם בקרן השור לבד, כי ישראל הקדושים אעפ"י שנתפסו לפעמים בדברים המותרים, לבם דזה ויודעין שאין זה תכלית ומתחרטים בלבם, אך מגודל הגזירות החשיכו עיניהם כנ"ל וטמאו אצלם כל השמנים כנ"ל שנפלו ישראל מחמתם ושכלם, ורצו לטמאות את ישראל שגם במחשבתם לא יעלה שום חרטה ח"ו.

(מאיר עיני חכמים שער ד פרק ב)

פך שמן חתום

מצאו פך של שמן בחותמו של כהן גדול, כי השמן הוא החכמה, ומצאו חתום, שלא נגע בו יניקת הקליפות חס ושלום, שאינן יכולים להתגבר בחכמה יונית שלהם נגד פנימית חכמה זו דקדושה, אשר השמן רומז לה.

(דרך מצותיך מצות נר חנוכה)

ע"י הנס יש גילוי אלקות

הם רצו להסתיר שלא יתגלה האלהות, עד שעל ידי המלחמה נתגלה כי יש אלהי"ם שופטים בארץ, ונעשה נס. וכו'. ואמר הגאון החסיד מורינו מוה' לוי יצחק זכרונם לברכה ביאור הענין, כי כשנעשה נס תמיהי אינשי, ושואלין זה לזה מ"ה זאת, והתשובה

של כהן גדול. אך באמת הכל לפי מעשה הדור שפגמו ונתחייבו גלות יון, וטמאו כל השמנים (שם) היינו כל החכמות רצו להתחכם נגד חכמת תורה הקדושה, ולא נשאר רק פך אחד להדליק יום אחד, היינו האמונה נשאר בישראל אפילו בגלותם, אבל המדות טמאו בעוה"ר, כי גזרו היונים לטמאות בזוהמתן המדות כידוע אך באמונה לא היו יכולים לפשוט ידם, כי הוא תקוע בלב ישראל חתום בחותמו של הקדוש ברוך הוא שנקרא כהן גדול, כמו שכתוב בגמרא (סנהדרין לט.) אלהיכם כהן כו'.
(דברי חיים חנוכה)

הנס נעשה דווקא ע"י גרות

בגרות אנו עובדין אותו תמיד אפילו בזמן שבית המקדש חרב היא רצויה לפני הקדוש ברוך הוא מכל עבודות שכשבטלו מלכות יון הרשעה עבודת בית אלהינו בזו הזמן עשו ישראל בודאי מצוה בגרות, כגון בנר שבת ובנר התפלה ועלו אלו הנרות של שבת ושל בית הכנסת למעלה לפני הבורא ברוך הוא ובהתעורר זה המצוה נעשה לישראל תשועה.

והרי זה דומה על דרך משל, כל זמן שהבן אינו רואה את אביו אין לו כל כך געגועים עליו וכיון שהוא בא לחצר

שמונה ימי חנוכה, לרמז תיקון הגדול שנתקן על ידי כהני חשמונאי הקדושים עד מדה השמינית.
(אוהב ישראל חנוכה)

פכים קטנים

יעקב אבינו שכח פכים קטנים (חולין צא.) הוא שמן של חנוכה. הדנה ידוע דדבר הנשכח אם הוא עדיין בכח יוכל להזכר, אבל אם נשכח אפילו בכח, שוב אינו זוכרה האדם. ולכן זה הכוונה, דחכמה של שמן של חנוכה היה עדיין בכח, ורק שנשכח, ולכן זכר בו יעקב אבינו להחזירו, אבל נגע בו השר בירכו (בראשית לב כו) היינו בכח שהירך נגד הכליות בחיצונות, והשר אחז בחיצונות שלא להוציא מכח לפועל, ולכן 'ותקע ירכו' (שם) ונפגם ההוד (זוהר פנחס רמג.). אך בחנוכה תיקן חשמונאי מדת הוד ויצא מכח לפועל נר חנוכה, וכו', בחנוכה נתקן ההוד עצמו ליצא לפועל, ואז אין צריך להמתיק ההוד, רק בעצם ההוד הוא מתוקן.
(דברי חיים חנוכה)

האמונה תקוע בלב ישראל

הנה מה שלא היה בשמן להדליק רק יום אחד (שבת כא:) זה היה גם כן נס, שבתוך המלחמה ובלשו את ההיכל הקודש, נסתר פך זה שחתום בחותמו

אור ושמן הכל רמוז לחכמת התורה כאשר כתבנו כמה פעמים, והנה כבר ידעת מה שכתב האריז"ל בענין ברכת המינים שניתקנה בימי רבן גמליאל [ברכות כח ע"ב] שהוא לתקן כתר מלכות שמים, כי קודם שנתגברה המינות לא היה כח בעונות לפגום הכתר ולא היו אומרים ברכה זו, אך אחר שנתגברה המינות בעוה"ר הגיע הפגם גם עד כתרה וניתקן ברכה זו לתקן כתרה, וכבר ידעת עשרים הוא סוד כתר כי בסדר אור ישר ואור חוזר הנה כתר הוא העשרים, וגם עשרים"ם בגימ' כת"ר, ומעתה תבין, הגם שתגבורת היונים היה מינות, ובמינות הפגם מגיע עד לכתרה ח"ו, עכ"ז ישראל קדושים לא נתפתו למינות ומסרו נפשם על הדבר ולא הגיע הפגם עד לשם, על כן לזכר זה חיוב הנחת נר חנוכה למטה מעשרים דייקא.

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו
טבת מאמר ג אות לא)

טעם נוסף שלמעלה מעשרים פסול

הנה תרי"ג מצות הם דאורייתא וז' מצות דרבנן להשלים מנין כת"ר, על כן תר"ך אותיות בעשרת הדברות, תרי"ג עד אשר לרעך, ותיבות אש"ר לרע"ך נגד ז' מצות דרבנן, כל אות מורה על מצוה אחת כפי הסדר שניתקנו בזמן,

ורואה את אביו דרך החלונות ואין מניחין אותו לחדר לכנוס לפנים אצל אביו יש לו געגועים על האב ויש להאב געגועים על הבן כיון שרואין זה את זה ואין מניחין אותו לחדר לכנוס לפנים אצל אביו.

כך כיון שנכנסו היוונים להיכל היו כל הקרבנות ועבודות בטלין אך גרות המנורה כיון שהיה גרות של שבת ושל בית הכנסת שהם עבודת חוץ ועלה לפני הקדוש ברוך הוא ולפני כסא כבודו ולא הניחו הרשעים להדליק הנרות שהיא עבודת הקודש פנימה, גלל כן נכמרו רחמים למעלה על זאת העבודה של הנרות.

לכן נעשה הנס בגרות ולא בשאר עבודות ואף על פי שגזרו על שבת ומסתמא גזרו על נר שבת, אף על פי כן בודאי עשו בצנעא, כי שמרו שבת בצנעא. לכן כיון שבהתעוררת גרות נעשה תשועה לישראל לכן נעשה בה נס. (קדושת לוי קדושה שלישית)

למעלה מעשרים פסול

הנה היוונים רצו להגביר חכמות חיזוניות [שהם מינות] ולבטל חכמות התורה, ובעת הישועה הנה ליהודים היתה אורה במנורה נר מצוה ותורה

השטן מקטרג ואמר הללו עובדי ע"א וכו'. וזה נקרא חוזק יד כי הוצרך להשתנות סדרי האורות והמוחין כדי שלא ליתן פתחון פה למקטרג לקטרג.

משא"כ כשהקב"ה מציל את ישראל ע"י מה שהם ראויים לנס כדוגמת חנוכה וכדומה שאנו אומרין מסרת טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי התורה. וא"כ היו ראויין להעשות להם נס אז אין צריך לחוזק יד הלז. וע"כ אנו אומרין הלל שלם בכל ימי חנוכה, משא"כ בפסח, כי בפסח לפי שהתרבות האורה לא היתה אלא בלילה הראשונה מה שהיה נצרך אל החוזק יד. ואח"כ חזר הדבר לקדמותו לכניסת המוחין כסדר. לכן אין אומרים הלל שלם כי אם ביום הראשון כידוע לכל.

אבל בחנוכה שהאורה היה מצד שלימות ישראל שגרמו להאיר עליהן בנסי המקום. כל יום ויום שוין באורן לומר בכולם הלל שלם.

(סידורו של שבת חלק שני הדרוש הרביעי פרק א)

מסירות נפש לקיים תורה שבעל פה

בחנוכה היה הענין מסירת נפש על קיום תורה שבעל פה, כי אחר אנטיגנוס

והנה המצוה הזאת היא האחרונה בזמן והיא המשלמת לכת"ר, על כן למעלה מעשרים פסולה, עשרי"ם בגימ' כת"ר, וגם האות האחרונה של עשרת הדברות רומזת למצוה זו היא אות כ' מורה על השלמת הכתר, על כן למעלה מן כ' לא יצא ידי חובתו.

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו
טבת מאמר ג אות לב)

בחנוכה אומרים הלל השלם בכל יום

האל הטוב ברוב רחמיו מאיר ומופיע אור גדול לפניו בעת ההיא למאד. עד שמחמת רוב השמחה והאור שיש לפניו לא יוכל כלל המקטרג לבוא לפניו בעת ההיא בשום פנים ורעדה אחזתו שם חיל כילודה מלהתקרב אל אור ההוא. כי הוא נורא ונשגב. ויודע אשר בעת התענוג הרב הזה ועוצם השמחה אינו נכון ליכנס בעת הלז לפני המלך לקטרג אז.

וזה היה ביצ"מ שהאיר האורה ומוחין דגדלות בפתע פתאום בחצי הלילה של פסח ואז לא היה יכול המקטרג לבוא לפני המלך ה'. והוציאנו עי"ז ממצרים לילה. ובלתי זה לא היו ישראל נגאלין אז כי לא היו ראויין אז לנס כמרז"ל (מ"ר שמות כ"א) גבי קריעת ים סוף שהיה

טעם נוסף להדלקה בפנים

ידוע הענין להלכה [או"ח סי' תרע"א ס"ז] בדורות הקודמים נר חנוכה מדליק מבחוץ בפתח הסמוך לרשות הרבים, ועכשיו מדליקין בפנים בבית. עיין בספר עוללות אפרים [ח"ב עמ' מ"ד מאמר רצ"ה] כתב ג"כ שם ברמיזת נר חנוכה לאור תורה, וכתב הנה אמרו רז"ל בברכות [סג.] אם ראית דור שהתורה חביבה עליה פזר שנאמר יש מפזר וכו' [משלי יא כד] ואם ראית דור וכו' כנס שנאמר עת לעשות ל"י הפרו תורתך [תהלים קיט קכנ], (כבר כתבנו ע"ת בגימ' קנ"ה וש"ט רמז לחנוכה ופורים), לפיכך הדורות הראשונים שהיתה התורה חביבה בעיניהם היו מניחין נר חנוכה הרומז לאור תורה מבחוץ על דרך יפוצו מעינותיך חוצה [משלי ה טז], אבל הדורות הללו שנתמעטה התורה ולומדיה וכו', וחכמי הדור אין להם כח להשיב לאיש מדרכו הרעה, ואדרבא אם לא יחניף לו וכו' אין לו תקומה מפני הקמים עליו, ויקימו עליו עדי שקר וכו' ויבזוהו בעיני ההמון עד שכל דבריו הנכוחים אינם נשמעים לזולתם וכו', המשכילים בעת ההוא ימשכו ידיהם מלהאיר בתורתם בראש כל חוצות, מניח נר מצותו בביתו ודוי להשיב מעון אנשי ביתו לבד, עכ"ל הרב שם.

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו)

(טבת מאמר ג אות לט)

התחילו הצדוקים שכפרו בתורה שבעל פה, והוא על ידי קליפת יון וחכמת יונית שנתפשטה אז באותו זמן, ויוסי בן יועזר נהרג על קידוש השם אז באותו גזירה. והיונים אמרו שהתורה שבכתב גם כן שלהם כמו שאמרו (תנחומא תשא לד) שעתידים לתרגם את התורה יונית והם אומרים אנו ישראל ורק עמדו וגזרו גזרות לבטל תורה שבעל פה בחכמתם הכוזבות.

ונעשה הנס על ידי כהנין הקדושים, כי אהרן הכהן מרכבה למדת הוד, כי היה הראשון מתורה שבעל פה כמו שנאמר הוא יהיה לך לפה וכמו שנאמר תורת אמת היתה בפיהו וגו', כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפייהו.

(פרי צדיק חנוכה אות ג)

טעם להדלקה בפנים

עיין בפוסקים (או"ח סימן תרעא ס"ז) עכשיו מדליקין בפנים, כאשר תתבונן מה שנתבאר לעיל החילוק בין אויב לשונא, הנה עכשיו בעקבות משיחא חוצפא יסגי (סוטה מט:), ורשעים אשר בקרבנו הם יושבין הן המתגברין על חכמת התורה ולומדיה, והנה מדליקין בפנים לבטל כחם וחכמתם, הבן.

(בני יששכר כסלו טבת מאמר ב אות מז)

היינו מעולם הבינה להאיר שמנה הנרות.
(מאור עינים חנוכה)

חנוכה זמן מסוגל להתחזק בתורה ומצוות

בחנוכה בהיות שהיו משניאי הדת ורצו לבטל את ישראל מתורה ולהעבירם מן החוקים ונעשו להם נסים שעמדנו בתורתנו ובחוקים שלנו, וכן בכל דור ודור בבוא הזמן הוא מסוגל לזה שנחזיק בתורתנו ובחוקים שלנו, ועל כל זה מה שאנו יכולים להתחזק בדברי תורה ובחוקים הוא מחמת שהראשונים התפללו על זה כי ידוע כי האבות התפללו בימיהם על העתיד להיות עד ביאת המשיח במהרה בימינו.
(מאור עינים חנוכה)

חנוכה הוא זמן להתקרב לה' ע"י התורה

בחנוכה הוא עת לקרב האדם אל השם על ידי התורה כמו מאז ומקדם בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול, שהיוונים טמאו כל השמנים הם כל החכמות ולא נשאר כי אם פך אחד של שמן היא התורה, ולא נשאר כי אם מעט מזעיר, ונעשה נס שלא היה כי אם מעט על יום אחד ודלקו שמונה ימים.

כי העולם הוא נבנה על ידי שבעה ימים, ואחר כלות השבעה מתחילין עוד שבעה ימים אחרים, וזהו הנקרא שבעת ימי הבנין, ומתתיהו בן יוחנן היה עובד את השם בשכל גדול, וזהו כהן גדול, והמשיך בעבודתו להאיר שמנה ימים

אור הגנוז

חנוכה הוא מהארת אור הגנוז

הט' ד' תגין, להורות ד' פעמים ט' היינו רמז אל ל"ו נרות של חנוכה, עיי"ש עוד בדבריו.

והנך רואה ידידי דברי עיר וקדיש שכל דבריו דברי קבלה מפי אליהו ז"ל אמר שהארת המצוה נר חנוכה הוא מהארת אור הגנוז (וממילא תבין כיון שבמיו

עוד כתב הרב הקדוש הנ"ל [שם], תקנו ל"ו נרות כנגד האור הראשון ששימש לאדם הראשון ל"ו שעות כמו שאמרו רז"ל בפסיקתא [פר' כ"ג], וכתב עוד שעל אות ט' של וירא אלקים את האור כי טוב [בראשית א ד] יש על

נר המצוה הזאת והטובה הגדולה הנפלאה אשר הפליא הש"י בחסדו לבניו הקדושים במצוה הלזו.

הנה אמר הקדוש מהר"פ הנ"ל (מצאתי בכתבי תלמידיו), ל"ו נרות של חנוכה הם כנגד ל"ו מסכתות כי התורה אור, עכ"ד (הנכתבים מפי תלמידיו).

ונ"ל לבאר על פי מה שכתבתי [אות ח'] דהיונים רצו לבטל חכמת התורה שנקרא אור (ובתוכה גנוז האור הראשון כנ"ל) ולהגביר חכמות החיצוניות הנקרא חשך (מפני שכל החכמות החיצוניות המה כסילות נגד חכמת התורה וכתבי כסיל בחשך הולך [קהלת ב יד] משא"כ חכמה נקרא אור חכמת אדם תאיר פניו [שם ח א], על כן מלכות יון נקרא חשך כמו שאמרו רז"ל [ב"ר פ"ב ד'] בפסוק [בראשית א ב] והארץ היתה תהו (בבל) ובהו (מדי) וחשך (יון) על פני תהום (מלכות הרביעית), עכ"פ מלכות יון נקרא חשך ויתבאר אי"ה בארוכה).

והנה בעת הישועה ליהודים היתה אורה על ידי המנורה (חכמת התורה הרוצה להחכים ידים ע"כ מנורה בדרום [ב"ב כה ע"ב], [תורה שבע"פ רחל עקרת הבית רמוזה במנורה] עיין בלקוטי תורה להאריז"ל פרשת בהעלותך), חכמות (נשים) בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה [משלי ט א], ונעשה הנס בשמן הטהור כמו"ש לעיל [אות

הנס בזמן החשמונאים דלקה המנורה באור שלא כטבע רק בנס, והנה המנורה רמוזה לחכמת התורה הרוצה להחכים ידים ומנורה בדרום [ב"ב כה ע"ב] א"כ על כרחך האורה באה מן האור הגנוז שנגזו בתורה), וכיון שנקבע לדורות ברוח הקודש הוא מפני שידעו בכל שנה יתגלה האור ההוא, עיין עוד בסימן י"ב.

על כן קראו לימים האלה חנוכה שהוא חינוך והרגל על לעתיד גאולה העתידה שאז יתגלה לנו האור הגנוז בשלימות כמשארז"ל וגנוז לצדיקים לעתיד לבא [חגיגה יב]. כדכתיב לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנוגה הירח לא יאיר לך והיה לך ה' לאור עולם [ישעיה ס יט].

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו)

(טבת מאמר ב אות ח)

תדע עד היכן מגיע קדושת נר המצוה הזאת

נר חנוכה הוא מבחינת אור הגנוז, וכתבתי לך בזה דברי עיר וקדיש בעל הרוקח ז"ל שקיבל מאליהו ז"ל בסמיכות מן דברי תורה עם הפרפראות שחנן הש"י אותנו, הנה אוסיף שנית ידי דברי קדוש עליון קרוב לזמנינו מפורסם ברוח קדשו ה"ה הרב הקדוש מהר"פ מקארעץ צוק"ל, בכדי שיהיו הדברים קשורים אל לבך וענדם על גרגרותיך ותדע עד היכן מגיע קדושת

להלן אי"ה) כהניך (החשמונאים) ילבשו צדק (מלכות לשעתה) וחסידיך ירננו (בהלל והודאה) שם אצמיח קרן לדוד [שם יז] (היינו אור של מלך המשיח דקאתי מבית דוד) וזהו שמסיים ערכתי נר למשיחי וכו', הבן הדבר.

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו
טבת מאמר ב אות טז)

אור חנוכה הוא מבחינת אור הגנוז

הנה העדתי לך שלשה עדים נאמנים אשר הארת אור חנוכה הוא מבחינת אור הגנוז, הלא המה הרב עיר וקדיש בעל הרוקח ז"ל אשר דבריו מקובלים מאליהו ז"ל, וכן מדברי הרב הגאון מהר"ל מפראג (יבאו דבריו אי"ה לקמן [מאמר ד' אות פ"ו]) ידוע דבריו נאמרו ברוח הקודש והיה משתמש בספר יצירה, והרב הקדוש אשר היה סמוך לדורותינו מפורסם ברוח קדשו הרב מהר"פ זצוק"ל מקארעץ.

על כן היא מצוה שנרמזת בתורה (שגנוז בה האור) בגניזה, וכן בזוה"ק לא תמצא מדברים מעניני נר חנוכה (רק פעם אחד [ח"א רל"ח ע"ב] מוזכר שם נר חנוכה דרך העברה בעלמא וכן בתיקו"ז [כ"ט ע"א] אי"ה אביא דבריהם להלן [אות כ"ד]), והוא מטעם הנ"ל שהוא מן בחינת אור הגנוז, וקראו

[ב' כל מקום ששמן זית מצוי שם החכמה מצויה.

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו
טבת מאמר ב אות יב)

ככל חנוכה בשעת הדלקת הנרות נתגלה האור הגנוז והוא אורו של מלך המשיח

עוד אמר הרב הקדוש מהר"פ זצוק"ל [מדרש פנחס אות א'] שבכל חנוכה בשעת הדלקת הנרות נתגלה האור הגנוז והוא אורו של מלך המשיח עכ"ד. ונ"ל רמז הדבר על פי דברי התורה כפי מה שדרשו חז"ל [ב"ר פ"ב ד'] (יתבאר אי"ה בארוכה) והארץ היתה תהו (בבל) ובהו (מדי) וחשך (יון) על פני תהום (אדום) ורוח אלקים מרחפת וכו' זהו רוחו של מלך המשיח, וסמיך ליה ויאמר אלקים יהי אור, הנה היא בריאת האור הראשון שנגנז.

והנה כבר כתבנו [אות ח'] (יתבאר אי"ה) שעל כן קראו לימים האלה חנוכה לשון חינוך (כמו שמחנכין הנערים למצות קודם הזמן של החיוב כדי שיכירו וידעו בעת החיוב) שהוא חינוך להגאולה שתהיה אחר מפלת מלכות הרשעה, ועל כן נעשה הנס באור ההוא אור הגנוז מעין אור העתיד אור של מלך המשיח אור הגנוז שיתגלה בשלימות ב"ב, והוא ברמז הכתוב [תהלים קלב ט] (יתבאר

ההוא במעט קט, ועל ידה אנחנו יכולין להביט בתורה אשר האור גנוז בה, הבן, והנה לבעבור זה הדורות שהן סמוכין לגאולה התחילו חכמי הדור לדבר מעניני המצוה הזאת מה שלא שיערו הראשונים, והוא סוד כמוס.

(בני ישיבך מאמרי חדשי כסלו)

(טבת מאמר ב אות כא)

לימים האלה חנוכה שהוא חינוך לגאולה העתידה שיתגלה האור הגנוז, וכל ימי עניינו ומרודינו משנפסקה הנבואה האיר הש"י לנו הארת אור הגנוז בתורה על ידי מצות נר חנוכה, וכבר ידעת שהאור הגנוז מביטין בו מסוף העולם ועד סופו [חגיגה יב.], והארת נר חנוכה היא הארה מן האור

אורו של משיח

כח וקדושה כזה שנזכה להתחדש תשוקתנו להדליק נר חנוכה למטה ולהאיר לעולם בהתפשטות אור תורה שבעל פה, בהתהפכות כל מדותינו ומעשינו בטבע ממש, בזה יתחדש השי"ת תשוקתו כביכול גם כן מלמעלה להדליק נר חנוכה בתוספת שאת בהתפשטות אור תורה שבעל פה על כל הנבראים בביטול הרע, וכולם ישלימו אתנו בטבע ממש כמו שיהיה אם ירצה ה' לעתיד במהרה בימינו שנזכה כולנו להתעורר על ידי נרות חנוכה. כמו דאיתא במדרש רבה פרשת אמור (לא יא) אמר רב חנין בזכות להעלות נר תמיד אתם זוכים להקביל פני נרו של משיח.

(מאיר עיני חכמים שער ו פרק ג)

חנוכה הוא הכנה למשיח

בחנוכה ובכל שנה ושנה יש מפלת הרשעים של אומות העולם שונאי הדת, עד שיפלו ויתבטלו לגמרי, ויבוא משיח צדקיני במהרה בימינו, וזהו 'ערכתני נר למשיחי' (תהלים קלב יז) מן נר חנוכה הוא הערכה שיבוא משיח צדקיני ויתבטלו כל הקליפות. וזהו עד שתכלה רגלי דתרמודאי הוא הקליפה, כדכתיב תרמוד בהרים. (מאור עינים חנוכה)

פירוש אשר קדשנו במצותיו

קדשנו במצותיו ממש, שהאיר לעולם להתגלות אלהותו יתברך שמו. וצונו, רצה לומר שחיבר אותנו אליו ונתן לנו

שבת חנוכה הוא תענוג של משיח

הברכה וההדלקה יהיה מדליק ומלהיב האדם עצמו בהתלהבות גדולה להשי"ת בבחינת להדליק נר חנוכה, שיהיה דולק ובווער בלבו כרשפי אש לדביקות בשמו יתברך ולהמשיך עליו אור החכמה, וכו', שעל ידי זה נזכה להתגלות אור הגאולה ולביאת משיח בן דוד כמו שכתוב (תהלים קלב יז) 'ערכתי נר למשיחי', שעריכת הנרות שבחנוכה הם הכנה לעריכת נר בן ישי משיחנו במהרה בימינו.

שמעתי בשמו שהפליא בשבח חנוכה, ואמר כי אין בכל המועדים של כל השנה שיהיה עליות בחצי חודש [השני] והבן. ופעם אחת שמעתי ממנו בשבת חנוכה שהוא תענוג של משיח. (אמרי פנחס חנוכה)

המשכת האור למטה בבחינת 'הנה מלכך יבוא לך'

וגם לעת עתה קודם ביאת המשיח בזכות מצות הדלקת נר חנוכה בבחינת מוסיף והולך נזכה להמשכת הברכה העליונה על כל ישראל, וכמרומז **בחנוכה** שנוטריקון נר חיים וברכה כל הימים, שעל ידי הנר חנוכה ישפיע השי"ת שפע החיים והברכה כל הימים על כל ישראל במהרה בימינו אמן. (מגן אברהם וישב)

בהדלקת נר חנוכה אנו מרמזין על גאולה העתידה במהרה בימינו, אנו ממשיכין אור עליון למטה בסוד 'הנה מלכך יבוא לך', שמלכא ייתי לגבה לאתפייס בהדה ואתי לקבלא לאזדווגא עמה זווגא דעלמין דלא יתפרש מינה לעלמין. (מאיר עיני חכמים שער ז פרק ב)

ע"י נר חנוכה נזכה לנרו של משיח

במשל הנזכר לעיל, בעת שהמלק רואה בנו יחידו עומד ובוכה ומתחרט על שלא ציית לאביו, בוודאי יש לאביו צער גדול מזה ולבו בווער מאוד בתשוקתו מאוד אל בנו יחידו, אך מחמת שרואה שעדיין אינו

העיקר להדליק ולהתלהב בהתלהבות גדולה להשי"ת

ל'הדליק נ'ר ח'נוכה, היינו שזהו הבנין מהברכה שמברכין להדליק נר חנוכה, ולא כאותם שמדליקים ומברכים הברכה בסתם בלי שום כוונה רק כאלו דולק נר בעלמא, אך העיקר הוא שבעת

המדליק נר חנוכה הוא כמו כהן גדול בבית המקדש

לכן עתה בבוא העת להדליק נר חנוכה להתעורר את עצמנו בעבודת כהן גדול בבית המקדש כמו שכתבתי לעיל בסוד פתילות ושמינים טובים, בלתי יצטרך תיקון והטייה כמו שכתבתי לעיל באריכות היטב, שמשם יוצא האור ומאיר לחוץ למקום רשות הרבים והקליפות ולהעלות כל הניצוצות הקדושות משם למעלה, הן אותן שנפלו מאתנו והן אותן שנפלו מאבותינו ואבות אבותינו עד אדם הראשון, כולם מסבבים לבקש איזה איש ישראל שיאזור עוז מתניו להדליק נר חנוכה כנזכר לעיל, ובזה ירים כל הניצוצות הקדושות מעמקי הקליפות. ולזאת יאמין האדם באמונה שלימה שוודאי בעת עמדו להדלקת נר חנוכה שעומדים עליו כל הניצוצות הקדושות שלו ומאבות אבותיו עד אדם הראשון, אשר כולם מסבבים על כל אחד ואחד מישראל שמא על ידי התעוררותו בהדלקת נר חנוכה יזכה להרים אותם ולהעלותם לשורשם.

(מאיר עיני חכמים שער יב פרק ב)

מתחרט בכל לב מעכב בעצמו, ויש לו צער גדול מזה וחפץ מאוד שיתחרט בנו יחידו מכל מעשיו הראשונים, ובזה יהיה ששון לו ולבנו יחידו, ויהיה בנו תמיד בפלטרין המלך בלי הפסק כל לעולם ולעולמי עולמים בכל תפנוקי מלכין. כך ביקש הקדוש ברוך הוא מאתנו עמו בני ישראל בנו יחידו, צא והדלק לי את הנר הזה והאיר לי, רצה לומר שיתעורר לו שמחה גדולה ויתירה, שעתה כביכול בכל צרתם לו צר ממש, כדוגמת המשל הנזכר לעיל.

ועתה בא העת הנזכר לעיל במצות נר חנוכה לעורר הדבר ולבטל כל החומות והמסכים המבטלים בינינו לבינו יתברך, ונהיה תמיד בהיכל המלך בהיכל אבינו מלכנו בתפנוקי מלכין, כמו דאיתא במדרש פרשת אמור (ויקרא רבה ס"פ לא) אמר רב חנין בזכות נר תמיד תזכו לקבל פני נרו של משיח, ויבין המשכיל כי כנים הם הדברים כמו שכתבתי לעיל בעזרת השי"ת.

(מאיר עיני חכמים שער יב פרק ב)

בערב שבת מדליקים נר חנוכה ואח"כ נר שבת

מטה מטה יתעלה הקדושה דלעילא ואין צריך לעשות שום פעולה, ויתפרדו כל פועלי און ממילא, ולזה מי שיש לו שתיהם, בודאי נר חנוכה צריך להדליק כדי שהקדושה יעלה ממילא, אבל מי שאין לו, טוב לו שיעלה מעלה על מעלה (דברי חיים מקץ) כל פנים, והבן.

בחנוכה מבואר דאדרבה הנרות חנוכה מרמזין שמדליקים קרוב וסמוך להקליפה, ואף על פי כן אין רשאין לקרב להקדושה, ואדרבה אפילו במקומות הנמוכין שורה אור הקדושה, ואם כן לזה צריך מקודם להם להדליק נר חנוכה, כדי שעל ידי גודל אור הקדושה שירד עד

שירות ותשבחות

לשורר ולזמר לפני השי"ת בעומק לבו בעת הדלקת נר חנוכה, ולעורר שעשועים להשי"ת, אולי נזכה להרים כל הניצוצות הקדושות מעמקי הקליפות, ולבטל כל המסכים המבדילים בינינו לבין קונינו, לקבל פני נרו של מלך המשיח במהרה בימינו אמן.

(מאיר עיני חכמים שער יב פרק ב)

להתעורר מאוד לשורר ולזמר כפי כוחו

לכן ראוי לכל איש ישראל להתעורר את עצמו בדבר הזה מאוד מאוד בחפצה ותשוקה להשי"ת, ולשורר ולזמר כל אחד ואחד כפי כחו, ולאמר משירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה בספר תהלים, וכל אחד יבחר לעצמו כפי שכלו איזה מזמורים

דריידל

והנה המנהג הזה היה מקודם נהוג בישראל דוקא בחתיכת עץ על שם הנאמר בנבואה ליחזקאל (הוא הפטרה לפרשת ויגש אליו יהודה) ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה וכו' ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף וכו' וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד וכו', וכל הענין שם עד ועבדי דוד מלך עליהם עיי"ש [יחזקאל לז טז].

בין והתבונן בפנים מה שכתבת בפסוק ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף תרין משיחין, סמיכות גאולה לתפלה, הנה נעשה הוראה זו דוקא בעץ כי האדם עץ השדה [דברים כ יט], וכבר ידוע לך שם הוי"ה בגימ' ע"ץ בכפל האותיות ביחודם כידוע הבן הדברים.

(בני יששכר מאמרי חדשי כסלו

טבת מאמר ב אות כה)

בזה תבין מנהג אבותינו תורה הוא אשר המנהג בימי חנוכה (אשר הוא חינוך לגאולה העתידה ב"ב וכמו"ש לך כמ"פ) משחקין הנערים בחתיכת עץ מרובעת ועליו בד' קצותיו חקוקין אותיות גשנ"ה בפירוד אות אחד לכל רוח והעץ הזה מתגלגל על נקודת קוטב מרכז האמצעי, להורות שהמלכיות הללו המרומזין בתיבת גשנ"ה כנ"ל המנגדים בפירודם בקצוות, הנה כולם סובבים על המרכז נקודה האמצעית ישראל המאחדים הקצוות, על כן הקצוות סובבים על המרכז וכולם יתבטלו אל המרכז ואז יהפוך אל עמים שפה ברורה יחד לקרוא כולם בשם הוי"ה, ואז תתבטל לגמרי זוהמת נח"ש בגימ' גשנ"ה, אז הוי"ה מל"ך הוי"ה מל"ך הוי"ה ימל"ך (בגימ' כנ"ל), וזה היה בביאת משיח (בגימ' כנ"ל) צדקנו במהרה בימינו אמן.

מוסיף והולך

נעשה קדושה יותר וקדושה מעוררת שמחה וכיון שבכל יום נתוסף קדושה ושמחה סבירא להו בית הלל יום ראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך. וזה מעלין בקודש כו'.

(קדושת לוי קדושה רביעית)

מוסיף והולך בדרכי עבודת השי"ת

הנה המצוה של נר חנוכה היא בסוד ההתגלות מפנימיות אור התורה, כי נר מרומז לנר מצוה ואור תורה, והשמן של הנר חנוכה מרומז לחכמה עילאה מקור התורה, וחנוכה הוא שמונה ימים ומוסיפים והולכים כבית הלל ובסך הכל הם ל"ו נרות, שהם בסוד השמונה ספירות מחכמה עד הוד כמו שאיתא בזוה"ק (תקו"ז כה ע"ב) תמינאה בהוד, וכמו שידוע שחנוכה ופורים הם בחינת נצח והוד, והם בסוד השמונה אורות שנשפעים מאור החכמה עילאה שבסוד השמן, בבחינת מוסיף והולך שהיא בחינת יוסף הצדיק כי יוסף הוא לשון הוספה, וזה אשר 'לו' הם הל"ו נרות שבחנוכה, שמי שהוא בבחינת יוסף

ע"י קדושת היסוד מוסיף והולך בדרכיות

בל"ו נרות שבחנוכה ההלכה מוסיף והולך, שהיא בחינת יוסף שהוא לשון הוספה, שהאדם המתקן מדת היסוד כחו יפה להיות מוסיף והולך בדרכי העבודה בדביקות בשמו יתברך, ובחינת מוסיף והולך הוא הנר הנוסף שהוא בסוד אור החכמה שבסוד הכתוב (תהלים קד כד) 'כולם בחכמה עשית', שאור החכמה הוא בסוד מוסיף והולך להאיר בכל המדות. (מגן אברהם וישב)

בכל יום יש תענוג יותר גדול כי זוכים לקיים עוד מצוה

טעמא דבית הלל כפי הבחינה שהיה להם לישראל שבאותו הדור תענוג ושמחה מקיום מצות המנורה בעצמו כפי הבחינה ונפש רעבה מלא טוב, היה בכל יום ויום יותר תענוג ושמחה מקיום עוד מצוה. וביום השלישי היתה יותר תענוג ושמחה מקיום עוד מצוה שבכל מצוה ניתוסף קדושה באדם שבכל יום ויום מקיום מצות העלאת הנרות נתוסף קדושה יותר ובכל יום

ותאוות עולם השפל ויתקשר את עצמו באהבה להשי"ת בכללות המדות והתכללות כל החושים ואברים.

(מאיר עיני חכמים שער טו פרק א)

תדבק נפשך בהם כי חיים הם למוצאיהם

כמה גדולים דברי חכמינו זכרונם לברכה אשר גם במצוה שציוו הם יש בה כמה גנזי סודות התורה והמשכות עליונות מאד מאור אין סוף ברוך הוא, ושבדקדוק אחד במצוה שלהם תלוי ענינים גדולים בהמשכת אין סוף ברוך הוא, ותדבק נפשך בהם כי חיים הם למוצאיהם, ומזה תקיש על שאר כל המצות דרבנן וכן דקדוקי דברי סופרים שבכל מצוה דאורייתא, וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה גדולים דברי סופרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהן עשה ולא תעשה וכל העובר על דברי סופרים חייב מיתה כו' (עירובין כא:), ואמרו על פסוק 'כי טובים דודין מיין' (שיר השירים א ב) עריבים עלי דברי סופרים כו' (ע"ז לה. וברש"י), וטעמים ונימוקים בזה נתבאר במקום אחר.

(דרך מצותיך מצות נר חנוכה)

שמוסיף והולך בדרכי עבודת השי"ת על ידו נתגלה אור התורה כלליות השמונה אורות שבסוד ח' ימי חנוכה שהם ל"ו נרות, וזה ויקראו לפניו אברך, ותרגם אונקלוס דין אבא למלא, אבא הוא בחינת חכמה שחכמת התורה נמסר בידו, וזה ויפתח יוסף את כל אשר בהם, שיוסף הצדיק פתח וגילה חכמת התורה הקדושה בעולם. (מגן אברהם מקץ)

מוסיף והולך להוסיף בתשוקה בגודל אהבת השי"ת ולהתקדש

בחינת יוסף הצדיק להיות נתוסף בכל פעם בתשוקתו בגודל אהבת השי"ת בסוד קבלת תורה שבע"פ בגדרים וסייגים, ולהתקדש את עצמו אפילו בדברים המותרים בלתי שום פחד כלל, מגודל אהבת השי"ת שגובר עליו בכללות ה'ה' מדות בסוד חסד אל כל היום, והתקשרות והתכללות כל החושים ואברים בסוד ה פעמים אל שגימ' יוסף, ובגימ' ו פעמים הוי"ה כמו שכתוב לעיל. ובזה נעשה ביטול אנטיוכס מלך יון שהוא בסט"א נגד יוסף הצדיק, וימאס בכללות תענוגי

